D-C 1740

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-24851/fragment/page=00000001

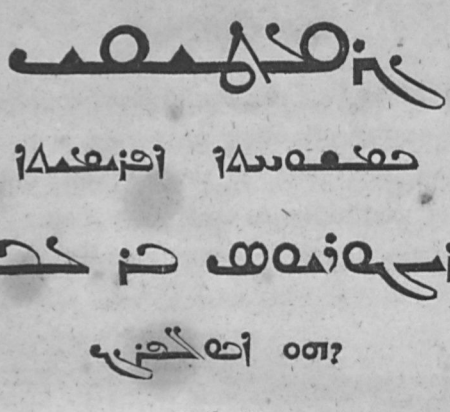

GREGORII BAR HEBRAEI

QUI ET ABULPHARAG

GRAMMATICA

LINGUAE SYRIACAE

IN METRO EPHRAEMEO.

TEXTUM E COD. BIBL. GOTTINGENSIS EDIDIT, VERTIT,
ANNOTATIONE INSTRUXIT

ERNESTUS BERTHEAU, Dr.

PROFESSOR GOTTINGENSIS.

HEINRICH THORBECKE

GOTTINGAE,
APUD VANDENHOECK ET RUPRECHT.
1845.

BIBLIOTHEK
der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft.

Aus
THORBECKE'S
Vermächtniss.

PRAEFATIO.

E catalogo librorum, quem Assemanus in biblioth. or. Clemento-Vatic. t. II. p. 267 sqq. nobiscum communicavit, perspicue patet, Bar Hebraeum, virum omnibus doctrinis instructum et praeclara eruditione ornatum, magnum studium multamque operam contulisse in res grammaticas et quae his cognatae sunt litteras. Promptae ejus doctrinae et egregiae de his disciplinis disserendi facultatis testem si quaeris, parvum, quem publici juris jam facio, inspice librum. Nam negotiis ecclesiasticis impeditus, occasione oblata brevi quattuordecim dierum spatio conscripsit hanc grammaticam, circumcisam eam et angustam, at quam luculentissime indicantem auctorem in his studiis eximie versatum et notitiam rei grammaticae, qualem illa aetate perspectam habuerunt viri do-

cti, accuratam [1]). Praeceptorem cognoscis memoriter quasi recitantem praecepta sive grammatica sive logica trita et pervulgata, definitiones usitatas et distinctiones solemnes, quae ex Aristotelis libris repetitae [2]) auctoritatem manifestam

---

1) *Assemanus* biblioth. or. Clemento-Vaticana II. p. 308: *„grammatica sub metro S. Ephraem* exstat in biblioth. collegii Maronitarum cum notis marginalibus ejusdem auctoris, qui duabus se hebdomadis opus absolvisse testatur in praefatione, ܚܕܐ ܡܢ ܗܘ ܙܒܢܐ ܕܟܬܒ ܠܗ ܡܫܚܐ ܥܡ ܟܠ ܫܘܠܡܗ ܕܒܬܪ ܗܢܐ ܕܟܬܒ ܠܗ ܐܘܣܝܐ ܕܡܬܟܬܒ ܒܫܒܥ ܫܒܘܥܝ : ܥܡ ܟܠ ܗܢ ܕܐܬܥܒܕ ܒܗ ܕܟܬܒ ܠܗ ܐܘܣܝܐ ܕܡܬܟܬܒ ܒܫܒܥ ܫܒܘܥܝ ܐܚܪ

et non oppugnandam per latas terras et multa secula sibi conciliaverant. Vincta oratio, qua usus est, nihil fere mutat neque novum effundit impetum et majorem nisum orationis. Nam leges et formulae notissimae versuum vincula, quae in lingua syriaca soluta sunt et habilia, non repudiant, et novo dicendi genere inclusae consuetudinem tamen prae se ferunt inveteratam receptasque produnt sententias. Litterae, quae memoria tenentur formam induunt talem, qua facillime memoria comprehendantur; et apud serioris aetatis Syros et Arabes, traditam doctrinam tradentes et propagatas cognitiones propagantes, inquisitionis et perscrutationis locum leves sermonis artes occupant.

Artem grammaticam et disserendi rationem eandem invenis in hoc Bar Hebraei libro et in omnibus libris grammaticis, quos docti Maronitae Amira, Abraham Ecchellensis reliqui Romae degentes inde ab exeunte seculo decimo sexto ediderunt. Linguae quomodo orta

---

207. 211 et 212. Definitiones nominis cap. 1, 1 et 2., verbi cap. 2, 3 et 4. etc., quae leviter mutatae in omnibus fere grammaticis a doctis Syris editis reperiuntur, in Aristotelis quoque definitiones nituntur; cap. 1, 1 et 2. compone cum Aristotelis verbis περὶ ἑρμην. 2: ὄνομα μὲν οὖν ἐστὶ φωνὴ σημαντικὴ κατὰ συνθήκην ἄνευ χρόνου, ἧς μηδὲν μέρος ἐστὶ σημαντικὸν κεχωρισμένον; cap. 2, 3 et 4. cum περὶ ἑρμ. 3: ῥῆμα δέ ἐστι τὸ προσσημαῖνον χρόνον, οὗ μέρος οὐδὲν σημαίνει χωρίς.

fuerit et exculta ratione non habita, et neglectis legibus quarum vi novam acceperit formam historicis, de lingua qualis fuit et qualem primo quasi obtutu cognoverant grammatici syri ad unum omnes disserunt; fragmenta eam et rudera tantum praebere antiquae conditionis purioris, perfectae, expletae, conjuncta illa et permixta elementis alienis non reputant; quae ex ingenio linguae graecae et graecarum litterarum auctoritate praevalente originem duxerunt non secernunt ab iis, quae mere syriaca sunt et ipsi linguae naturae conveniunt [3]); leges et praecepta grammatica repetunt non ex indole et nativa linguae qualitate composita et constructa, sed ad analogiam linguae graecae et graecorum grammaticorum vestigia prementia [4]).

Accuratam igitur sermonis syriaci cognitionem et explicationem ut ita dicam historicam, ad fontes et initia linguae depravatae, detruncatae, permixtae recurrentem nec Bar Hebraeus nec grammatici reliqui nobis suppeditant. Attamen suam habent auctoritatem et praeclara sua merita, quae imprudens habeat despicatui. Auxi-

3) *Bar Hebraeus* cap. 1. 98—107. formationes numeri pluralis graecas una cum syriacis enumerat; v. 129 seqq. vocativum graecum in eadem serie cum nominibus deminutivis syriacis ponit; v. 164—183. terminationes adjectivorum graecas non secernit a syriacis etc.

4) Vide doctrinam de casibus cap. 1, 246 sqq., de verbo ejusque mensuris cap. 2, 71 sqq. etc.

lium eorum non contemnimus in addiscenda lingua syriaca et libenter ex eorum libris nobis comparamus materiam et notitias, quas inquirendo et perscrutando intelligamus, describamus, componamus. Nostrae etiam utilitati praecepta serviunt qualiacunque collegerunt et statuerunt, nam quae collecta quodammodo saltem perspecta sunt et facile melius perspiciuntur et emendantur secundum rationes grammaticas nostris temporibus diligenti diversarum linguarum investigatione stabilitas. Ipsa denique qualiscunque ars grammatica, qua usi sunt viri docti, quae per multa secula eadem fere remansit, maximi momenti est in dijudicanda et intelligenda lingua syriaca; nam quaevis lingua si populi est effigies et ingenii documentum, artem grammaticam vere dicas effigiem doctrinae et studiorum documentum; doctrina autem et studiis populi cognitis ingenium ejus et indolem demum rite cognoscere potes, et ex his linguae conditionem et statum.

Quae cum ita sint non alienum visum est, hanc Bar Hebraei grammaticam, quam edere viri celeberrimi J. D. Michaelis et A. Th. Hoffmann [5]) longo tempore ante promiserunt, foras emittere et publico subjicere examini, ut aditum patefaciamus ad intelligendos reliquos vetustiorum syrorum libros grammaticos, qui Romae, Parisiis, Oxoniis latent in bibliothecis.

---

5) *J. D. Michaelis Abhandlung von der syrischen Sprache und ihrem Gebrauch S.* 103. *Hoffmann* grammat. syr. p. 30.

Res quidem ardua est et periculosa, si ad unius codicis auctoritatem delegati textum typis exprimendum curamus. Sed codex noster textum satis emendatum et sincerum exhibet latinamque versionem litteralem, quae criseos adjumentum praebet non spernendum. Quamobrem noluimus exspectare collationem codicum non facile instituendam [6]) et differre editionem in aliud tempus.

---

6) Grammatica *Bar Hebraei* metrica invenitur in duobus codd. bibliothecae Bodlejanae, qui fere omnia *Bar Hebraei* opera continent, in cod. *Huntington* I. (de quo cf. catalogum biblioth. Bodlejanae a *Joanne Uri* editum, codd. syr. p. 5. et *Ewald Zeitschrift zur Kunde des Morgenlandes* II. p. 109 sq.). et in cod. *Pococke* 298. (de quo cf. *Ewald* l. c.); praeterea cum notis marginalibus ipsius auctoris Romae in bibliotheca collegii Maronitarum (*Assemani* bibl. or. II. p. 308.). — Grammaticae *Bar Hebraei* ܟܬܒ̈ܐ ܕܙ̈ܘܓ̈ܐ — liber radiorum — inscriptae, quo fusius de rebus grammaticis disserit, exemplar elegantissime exaratum Romae asservatur in bibl. collegii Maronitarum (*Assemani* bibl. or. II. p. 307.); exstat etiam „syriace et arabice ab ipso ut existimari potest auctore conversa in bibl. Colbertina et Medicea“ (cf. *Renaudot* in *Assem.* bibl. or. l. c.) et in duobus codd. bibl. Bodlejanae quos designavi (*Ewald* l. c.). Tertium *Bar Hebraei* opus ad grammaticam spectans ܟܬܒ̈ܐ ܕܫܒ̈ܠܐ — librum scintillae — imperfectum auctor reliquit (*Assemani* bibl. or. II. p. 272.); hanc ob rem fortasse in codd. bibl. Bodlejanae (*Ewald* l. c.) deest hic liber a nemine quod sciam nisi *Assemano* commemoratus.

Nam pauca, quae patria possidet, subsidia litterarum orientalium suscipienda sunt et cum diligentia perscrutanda, ut iis perspectis et cognitis thesauris et bibliothecis aliarum terrarum, si eas inspiciendi concessa fuerit potestas, uti possimus facili negotio.

De codicis nostri ratione et indole haec tantum afferam. Est chartaceus, formae minoris; scriptura est ḥeṯḥâ sive ṣerṭâ satis dilucida et accurata. Inscriptiones capitum et sectionum rubro colore scriptae sunt. Vocales graecae ubivis fere appositae nigro colore etiam in inscriptionibus sunt expressae, eodem modo puncta pluralia et punctum quod vocant diacriticum; puncta Quschoi et Rukhokh sola sunt rubra. Cetera signa et accentus non reperiuntur. In prima pagina nomen scriptoris librarii, ut videtur, occurrit ميخائيل الحدّاني الحبشي الماروني Michael Eddaniti Maronita (ميخائيل = ميخا); in ultima pagina haec verba vides: كتاب العاقوري العاقل سلمه الله تعلى وحفظه لنا زمان طويل امين يا رب العالمين. Quisnam fuerit Aqurita, qui possedit hunc codicem, nescio; conjicere possumus verba arabica a discipulo ejus adscripta esse. Versio latina marginalis in Italia a viro erudito et linguae syriacae intelligente concepta, verborum quodque reddens, aperta ad intelligendum non est, imo saepissime omni caret intellectu, sed maximi est momenti in legendo et stabiliendo textu quum ad litteram omnia quam accuratissime exprimit. E litteris syriacis passim in versione

inventis videmus versionem non scriptam esse a scriptore textus. Codice usus est vir doctus qui vitia correxit, versus omissos supplevit.

Jam quae mea fuerit opera in hac grammatica edenda paucis dicendum est. Ac primum quidem textum summa industria excudendum curavi; nihil fere mutavi, mutata in annotationibus memoravi. Vocales in libro manuscr. additas et puncta pluralia servavi. Etiam in vocibus quibus littera ; inest praeter punctum litterae ; plurimis in locis utrumque punctum plurale ponendum erat, quod doleo, sed typorum, quibus usus sum, ratio talis fuit ut falsam hanc designationem evitare non possem. Puncta Quschoi et Rukhokh in versibus 282—307. capitis primi et 221—237. capitis secundi quam accuratissime reddidi, in reliquis locis consulto praetermisi, nam rationem eorum firmam et stabilitam in codice nostro frustra quaeris. Confusionem augere nolui. Eandem ob caussam punctum rarissime obviam diacriticum quem vocant non respexi. Versionem ad fidem verborum perspicuam tamen, ut spero, addidi; quae minus accurate reddita sunt in annotationibus emendavi. Quae per imprudentiam vitia commissa sunt aequi harum rerum judices condonabunt. In annotationibus brevitati operam dedi, ut graviora etiam nisi ad explicandas Bar Hebraei sententias directe facerent praetermitterem. Ad Amirae grammaticam saepissime lectorem ablegavi, quibus ratio-

nibus ductus non est quod pluribus verbis dicam. Exemplorum, quae Bar Hebraeus proposuit maxima pars e libris biblicis desumpta est; quibusnam locis inveniantur saepissime non semper indicavi. Pauca tantum ex aliis libris repetita sunt exempla, qua in re quae Assemanus in bibl. or. II. p. 307. de grammatica majori disserens commemoravit in hanc etiam grammaticam metricam quadrare videntur: »utitur Bar Hebraeus auctoritate versionis syriacae vulgatae, Heracleensis et τῶν septuaginta, Ephraemi, Isaaci, Jacobi Sarugensis et Edesseni, Narsetis, Antonii rhetoris et Pauli auctoris versionis τῶν septuaginta apud Syros: praeterea graecorum scriptorum, quorum opera in syriacum sermonem conversa sunt, ut Procli et Serapionis medicorum, Dionysii Areopagitae et Gregorii Nazianzeni, cujus duas exstare apud Syros translationes affirmat Par. 1. cap. 5. sect. 4., alteram antiquiorem Nestorianorum, alteram a Jacobo Edesseno elaboratam.« Sed in has res demum si grammaticam majorem Bar Hebraei et reliqua ejus opera cognita habuerimus inquirere accuratius poterimus, quae sine dubio magnam praebebunt utilitatem in dijudicandis versionibus librorum biblicorum apud Syros variis et mixtis. Indicem vocum in sermonem grammaticum receptarum non adjeci, nam tota fere haec grammatica est index et ordine, quem auctor secutus est, semel cognito quaecunque nullo negotio inveniri possunt. Recensionem vero capitum et sectionum addidi, ut

uno in conspectu ratio et dispositio libri intelligi possit.

Vidi in exprimendo textu diligenter correcto huc illuc punctum aut vocalem excidisse, quod factum est culpa typorum non satis firmorum et prorsus non est evitandum, nisi tota constitutio typorum linguarum semiticarum fuerit mutata.

Scripsi Gottingae die VII. m. Aprilis 1843.

Bertheau.

INDEX

CAPITUM ET SECTIONUM.

Prooemium v. 1—38.

De definitione et divisione sermonis v. 12—20.
De differentia vocalium v. 21—38.

Caput primum. De iis quae nomini accidunt v. 1—377.

De definitione et divisione nominis *) v. 1—9.
De nomine substantivo v. 10—24.
De pronomine v. 25—29.
De adverbio v. 30—40.
De verbo nominis v. 41—44.
De singularitate nominum et de eorum plural. v. 45—61.
De masculinitate et de fem. nominum v. 62—77.
De denominatione et nominato v. 78—87.
De demonstratione nominum v. 88—97.
De litteris multitudinis in nominibus v. 98—107.
De positione punctorum in nom. plur. v. 108—117.
De litteris masculinitatis in nom. v. 118—121.
De litteris femininitatis in nom. v. 122—128.
De deminutione nominum v. 129—135.
De contractione nominum v. 136—150.
De litteris quae distinguunt nomina similia v. 151—163.
De litteris domesticationis nominum v. 164—183.
De distinctione generum in nom. v. 184—198.
De nominibus confirmativis v. 199—206.
De nominibus temporis et loci v. 207—218.
De iis quae accedunt ad nomen v. 219—240.

*) Haec inscriptio deest in libro mnscr., quamobrem etiam in textu nostro eam omisi. Apparet e sectione prima capitis 2. quomodo sit restituenda.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-24851/fragment/page=00000017

De aequalitate cursus nominum v. 241—245.
De casibus qui ingrediuntur nomina v. 246—281.
De litteris quae mollescunt et asperantur v. 282—307.
De litteris quae absorbentur v. 308—327.
De nominibus in quibus mutantur litterae v. 328—340.
De nominibus actionis v. 341—346.
De terminationibus nominum v. 347—352.
De voce aikhano v. 353—362.
De voce khmo v. 363—366.
De voce mo v. 367—372.
De voce 'edamo v. 373—377.

Caput secundum. De iis quae verbo accidunt v. 1—237.
De definitione et divisione verbi v. 1—11.
De actionibus quae transeunt et non transeunt v. 12—17.
De litteris masculinitatis in verbis v. 18—23.
De litteris femin. efficientibus v. 24—44.
De contractione verborum v. 45—56.
De casibus qui verbis accidunt v. 57—60.
De litteris additamenti reliquis v. 61—68.
De ratione qua exploremus verborum temporis praesentis et futuri substantiam singularem. Sex mensurae v. 69—135.
De verbis difficilioribus v. 136—157.
De verbis quae cum zeqofo et de iis quae cum petocho in praeterito pronuntiantur v. 158—163.
De verbis quae in imper. et in praeter. ejusdem sunt formae v. 164—178.
De eo quomodo verbum sing. et plur. par sit sono non figura scriptionis v. 179—185.
De eo quomodo par sit verbum quod ad masc. referatur et ad feminam sono non figura scriptionis v. 186—196.
De eo quod litterae gutturales efficiant ut cum Petocho pronuntientur litterae etc. v. 197—214.
De eo quod in quibusdam verbis e nominibus etymol. derivatis *vav* remaneat v. 215—220.
De litteris quae mollescunt et asperantur in verbis v. 221—237.

Caput tertium. De conjunctionibus et de significatione uniuscujusque earum v. 1—148.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-24851/fragment/page=00000018

De littera *bet* v. 36—41.
„ „ *dolad* v. 42—45.
„ „ *lomad* v. 46—54.
De conjunctione *'al* v. 55—60.
De *men* v. 61—62.
De *amen* v. 63—65.
De *lo*, *lau* et *lait* v. 66—73.
De *'ad* v. 74—80.
De conjunctt. quibus admiratio exprimitur v. 81—88.
De conjunctt. quibus interrogatio exprimitur v. 89—103.
De vocibus quibus exprimitur jusjurandum v. 104—107.
De vocibus quibus iteratio positionis exprimitur v. 108—117.
Quomodo sit si vox conditionalis adsit v. 118—125.
De vocibus quibus exprimitur allocutio v. 126—136.
De modis vocis *o* v. 137—144.
De vocibus quibus lamentatio exprimitur v. 145—148.

Caput quartum. De oratione composita. v. 1—65.

De eo quod in omni oratione necessario sit principium et significatio v. 5—12.
Quomodo distinguitur agens ab acto v. 13—40.
De qualitate modi agentis et acti in actione v. 41—45.
De mensuris et tenoribus lectionum orationis v. 47—65.

Emendanda.

In textu:

P. 6. v. 10. lege ܟܬܝܒ̈ܐ.
— 9. — 48. — ܐܙ̈ܝ.
— 11. — 69. — ܕ̈ܝ.
— 14. in titulo sectionis — ܡܕ̈ܝ.
— 27. v. 236. — ܐܡ̈ܕ.
— 35. — 315. — ܐ̈ܡ.
— 62. in titulo sectionis — ܡܕ̈ܝ.
— 78. v. 126 et 130. pro ܕ̈ lege ܕ̈.

In versione et annotatione:

— 13. linea 5. lege castitatis.
— 19. — 13. — distinguunt.
— 20. — 3. — quam.
— 40. — 1. — usurpatur.
— 55. — 11. — *imai.*
— 72. — 12. dele vocem *akzeno.*
— 78. — 8. pro *cho* lege *joi.*
—104. — 6. lege positi.

ܒܫܡ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܒܪܝܬܐ
ܒܗ ܐܫܪܝ ܠܡܫܪܝ ܒܫܘܪܝܐ ܕܐܡܘܬܝ
ܒܫܡ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܒܪܝܬܐ ܐܫܪܝ ܠܡܫܪܝ ܒܫܘܪܝܐ ܕܐܡܘܬܝ

ܡܐܡܪ ܩܕܡ ܡܫܚܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܫܘܪܝܐ ܕܐܡܘܬܝ

ܫܘܪܝܐ ܕܐܡܘܬܝ ܕܒܗ ܐܫܪܝ ܠܡܫܪܝ ܒܫܡ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܒܪܝܬܐ 1
ܕܒܗ ܐܫܪܝ ܠܡܫܪܝ ܒܫܡ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܒܪܝܬܐ ܕܒܗ ܐܫܪܝ ܠܡܫܪܝ
ܒܫܡ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܒܪܝܬܐ ܕܒܗ ܐܫܪܝ ܠܡܫܪܝ ܒܫܡ ܡܪܝ ܐܠܗܐ
ܕܟܠ ܒܪܝܬܐ ܕܒܗ ܐܫܪܝ ܠܡܫܪܝ ܒܫܡ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܒܪܝܬܐ
ܕܒܗ ܐܫܪܝ ܠܡܫܪܝ ܒܫܡ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܒܪܝܬܐ ܕܒܗ ܐܫܪܝ ܠܡܫܪܝ 5
ܒܫܡ ܡܪܝ ܐܠܗܐ ܕܟܠ ܒܪܝܬܐ ܕܒܗ ܐܫܪܝ ܠܡܫܪܝ ܒܫܡ ܡܪܝ ܐܠܗܐ

Vi domini nostri Jesu Christi fiduciae meae incipio scribere librum Grammaticae.

Prooemium in metro Ephraemeo.

Gloriam nominis tui, o gloriose, anima imago tua ecce 1
laudat, | et quae abjecta est in mare materiae et agitatur
in mediis undis | vocibus fremebundis ad te excelsum re-
giones excelsas habitantem, | oculos mentis sursum tol-
lens, clamat et dicit: o excelse. | Imago tua ego imagi- 5
nem tuam laudavi, ne sinas me rubiginem nunc contra-
here; | lumine faciei tuae corrobora me, et mihi da pru-
dentiam et sapientem me fac; | hyssopo tuo linguam meam

ܕܡܦܘܩ ܡܢ ܟܬܒ ܢܚܘ ܕܒܫܘܬܐ ܕܦܫܝܛܐ
ܠܐ ܟܬܒܝܢ ܐܦܝܦܢܝܐ ܐܦ ܐܦܝܦܢܝܐ
ܕܐܦ ܥܡ ܡܠܟܐ ܫܦܝܪܐ ܠܐ ܢܦܩ ܟܬ ܕܒܪܝܐ
ܘܡܠܦܢ ܡܠܟܐ ܟܬܝܒܐ ܕܒܝܬ ܡܫܟܢܐ
ܕܫܡܥ ܥܡܐ ܡܠܟܐ ܕܡܫܬܡܥ ܒܝܬ ܟܢܘܫܬܐ

ܡܕܡ ܙܒܢ ܡܠܦܢ ܠܡܠܦ ܠܥܡ ܡܠܟܐ

ܟܬܒ ܙܒܢ ܕܒܫܘܬܐ ܕܦܫܝܛܐ ܕܒܟܬܒ ܐܦܪܝܡ
ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܡܫܬܡܫ ܒܗ ܠܐ ܥܡ ܟܠ ܡܢ ܕܠܐ ܡܠܦ
ܡܕܒܪܝ ܒܗ ܟܬܒ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܡܫܬܡܫ ܒܗ ܠܐ ܥܡ ܟܠ ܡܢ ܕܠܐ ܡܠܦ
ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܒܪ ܐܠܗܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܒܪ ܐܠܗܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܠܟ
ܐܬܬܐ ܕܡܠܟܐ ܐܬܬ ܠܟ ܒܫܡ ܡܠܟܐ ܐܬܬ ܠܟ ܒܫܡ ܡܠܟܐ
ܡܫܝܚܐ ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ ܐܬܐ

munda, ut *μετὰ παῤῥησίας* loquatur | de sermone Syriaco in metro Ephraemeo | quod ipsum est Syriacum dicendi genus, quo externus non utitur. | Et cognitionem veram sermonis tironibus, infantibus sinceris et pueris | proponemus nunc in brevitate ut repetant eam cum facilitate.

De definitione et divisione sermonis.

Sermonem definiverunt sapientes grammatici et intelligentes | vocem praebentem mentem secundum convenientiam non secundum naturam. | Dividitur autem in tres partes, in nomen, conjunctionem et verbum, | exempli gratia *Socrates non spernitur*. | Et quattuor aliae partes, quas posuerunt veteres in exemplaribus, | sunt nomina et conjunctiones secundum veras investigationes.|

ܟܬܵܒܵܐ ܡܶܢ ܐܲܢܬܵܐ ܢܶܟܬܒ ܟܬܵܒܵܐ ܠܵܐ ܟܬܵܒܵܐ
ܟܬܵܒܵܐ ܡܶܠܟܵܐ ܡܵܐܡܪܵܐ ܡܟܬܒܬܵܐ ܡܶܢ ܡܶܠܬܵܐ
ܡܟܬܒܵܐ ܫܘܼܪܵܝܵܐ ܥܶܕܶܠ ܡܶܢ ܡܶܠܬܵܐ ܕܒܶܫܬܵܐ

ܡܶܠܬܵܐ ܡܶܢ ܡܶܠܬܵܐ

ܡܟܬܒܵܐ ܒܶܫ ܡܶܢ ܫܘܼܪܵܝܵܐ ܐܵܘܼܡܢܵܐ
ܒܶܫܬܵܐ ܫܦܝܪܬܵܐ ܚܟܡܬܵܐ ܐܵܕܵܐ ܒܚܘܼܫܒܢܵܐ
ܒܝܼܬ ܟܠ ܐܵܡ ܥܕܬܵܐ ܒܚܘܼܫܒܢ ܫܟܘܼܠܗܵܢ
ܗܘܼܠ ܟܠ ܐܵܡ ܪܵܒ ܒܝܼܬ ܐܵܘ ܡܵܐ ܕܥܒܕ
ܕܟܘܼܪ ܒܶܗ ܐܵܡ ܚܵܕ ܒܕ ܐܵܘ ܐܵܒ ܒܟܬܵܒ
ܚܘܼܫܒ ܒܶܗ ܐܵܡ ܐܵܕ ܒܕ ܒܶܗ ܡܶܢ ܐܵܕ ܒܕ ܒܶܗ
ܙܵܒܢܵܐ ܒܶܗ ܟܬܒ ܟܬܒܵܐ ܫܬܝ ܟܬܒ ܒܟܬܒ
ܟܬܒ ܙܵܕ ܟܬܒܵܐ ܗܵܠܶܝ ܟܠ ܟܬܒ ܐܬܬܝ

In quattuor igitur capita dividemus orationem, non in septem, | in nomen, verbum, conjunctionem et in compositam orationem, quae ipsa est oratio. | Initio pertractet sermo numerum vocalium.

De differentia vocalium.

Sermo autem praevalens, scilicet Syriaco-Edessenus, | vocales quinque ejusdem dignitatis sicut in *Baprotesmiu* | cognoscit secundum canonem, qui liber est a permixtione: | Petocho ut *ga* verbi *gajo*, Zeqofo ut *jo* verbi *morjo*, | Rebozo ut *'e* v. *'ezo*, Chebozo ut *i* verbi *'azizo*, | 'Ezozo ut *schu* v. *schuro* et *tu* v. *turo* et *nu* v. *nuro*. | Admirabiles vero orientales, filii veteres Chaldaeorum, | numerant etiam alias vocales praeter has,|

ܡܟܬܒ ܐܢܫ ܐܚ ܢܫܡ ܟܡܦܚ ܫܡܥ ܐܘܡܐ
ܗ ܒ ܒܗܐ ܒܡ ܐܡܬܟ ܟܘܠ ܡܟܟ ܒܡ 30
ܡܟܬܒ ܒܢܫ ܡܢ ܒܢܝ ܠ ܟܘܠ ܐܡܬ ܐܚܪ
ܡܟܚ ܒܐܢ ܠ ܢܘܢ ܚܙܢܐ ܐܠ ܙܝܢ
ܒ ܟܚܢܐ ܡܘܐ ܚܟܡܬ ܫܡܥ ܡܫܟܚ
ܗܢܐ ܕܡ ܡܫܝܚ ܫܡܬ ܠ ܐܡܪ ܒܡ
ܡܟܬܒ ܒ ܢܐܟܝ ܡܫܝܚ ܐܠ ܙܐ ܟܘܠ 35
ܡܐܒ ܟ ܐܡܪ ܒܚܙܐ ܐܚܪ ܒܚ
ܒ ܐܡܪ ܐܙܐ ܟܐܒ ܡܟܬܒ ܐܙܐ
ܡܙܐ ܒܚܙܐ ܡܟܬܒ ܐܙܐ ܐܙ

quas meminit etiam sanctus Jacobus episcopus Edessenus. | *Tau* autem verbi *tauro* et *tau* v. *itauhj* cum 30
Zeqofo pronuntiantur apud eos, etiam *kau* v. *malkauhj*.| Et *no* v. *Nosa* et *non* v. *Zinon* non pronuntiant cum Zeqofo sicut nos. | Et *pe* v. *piro* non cum Chebozo pronuntiant in lectione sed cum Rebozo. | Vocalium Petocho et Zeqofo in eorum lingua non est differentia. | Puncta quidem permulta ponunt, in sermone autem nunquam distinguunt. | Et cum Petocho propulsant litteram eam, 35
post quam adstringunt; | sed aberrant ab hac opinione quam saepissime in veritate, e. gr. in hisce verbis: *'ar'o* (terra) et *'or'o* (obviam it femina), | *sab'o* (satietas) et *sob'o* (satura est), *tar'o* (porta) et *tor'o* (scindit), *tab'o* (sigillum) et *tob'o* (signat), | eodem modo etiam in *zar'o* (semen) et *zor'o* (seminat).

ܟܬܒܐ ܩܕܡܝܐ

ܡܠܬܐ ܕܟܝܢ ܐܡܪ

ܟܠܡܐ ܗܝ ܕܡܐ ܕܠܝܬ ܠܗ ܙܒܢ ܒܪܫܝܬ ܕܡܫܟܚ ܒܢܦܫܗ ܗܘ ܡܠܬܐ ܕܡܬܚܒܪ ܥܡ ܡܠܬܐ ܐܚܪܬܐ ܕܒܗ ܬܡ ܫܠܡܐ ܕܡܫܡܥ ܠܟ ܕܐܝܬ ܒܗ ܐܪܒܥ ܚܠܩܝ ܕܐܝܬ ܒܗ ܫܡܐ ܘܦܥܠ ܘܐܦ ܫܡܐ ܘܐܦ ܦܥܠ ܫܡܐ ܗܘ ܟܕ ܐܡܪ ܥܝܢܐ ܐܘ ܐܢܬ ܐܘ ܐܢܐ ܦܥܠ ܗܘ ܟܕ ܐܡܪ ܠܗܠ ܐܘ ܒܝܫ ܬܘܒ ܐܝ ܕܐܡܪ ܠܟ ܕܐܝܬ ܒܗ ܙܒܢ ܐܘ ܠܐ ܐܝ ܕܐܡܪ ܠܟ ܕܠܝܬ ܒܗ ܙܒܢ ܗܘ ܟܕ ܐܡܪ ܥܘܠ ܐܘ ܛܒ ܠܐ ܬܫܬܡܥ ܠܗ ܐܦ ܠܐ ܡܕܡ ܡܢ ܗܕܐ ܕܐܡܪ ܠܟ ܐܝ ܠܐ ܐܝ ܠܐ ܬܫܬܡܥ ܠܗ ܐܦ ܠܐ ܡܕܡ ܡܢ ܗܕܐ ܕܐܡܪ ܠܟ

CAPUT PRIMUM.

De iis quae nomini accidunt.

Definitio nominis haec est: vox simplex sine tempore, | quae opposita conjunctioni sociae suae possidet mentem in se ipsa. | Nomen in quattuor dividi partes ne dubites: | in substantivum et pronomen, adverbium et adjectivum. | Substantivum e. gr. *'aino* (oculus); pronomen e. gr. *'ant* (tu), *'eno* (ego); | adverbium e. gr. verbum *lehal* (illuc); adjectivum e. gr. *'avol* (iniquus). | Praepositio tamen revera non est nomen, | sed conjunctio, e. gr. ***super***, ***propter***, ***apud***, ***circum***, ***infra***, ***per***, ***contra***, | ***secundum***, ***post***, ***ad***, ***ab***, ***cum***. De hac re ne turberis.

De nomine substantivo.

Pertinent autem ad substantivum genera, species et numeri, | figurae et qualitates; et quattuor sunt casus.] Et genus alterum est masculinum, alterum autem femininum | e. gr. *zabno* (tempus) vel *zabne* (tempora) et *ganto* (hortus) etiam *gane* (horti). | Et species sunt hujusmodi: primitiva, secunda | et tertia e. gr. *schemajo* (coelum), *schemajono* (coelestis) et *schemajonojo* (coelestinus). | Et numeri in singularem et in pluralem | dividuntur e. gr. *chascho* (passio) vel *chasche* (passiones) hominum. | Et figurae sunt hujusmodi, intellige me o puer ingeniose: | simplex e. gr. *johu* et *ochoz*, et composita e. gr. *Johuochoz* (Joachaz). | Et qualitates quattuor esse intelligas: | agens e. gr. *amator*, pa-

ܟܬܒܐ ܐܢ ܫܡܥܘܢ ܐܢ ܫܡܥܬ
ܡܠܟܐ ܐܢ ܐܒܥ ܡܫܝܚܐ ܐܢ ܚܝܐ
ܡܠܟܘܬܟ ܐܬܝ ܒܝܠ ܡܫܝܚܐ ܐܢ ܚܝܐ
ܕܝ ܐܡܪ ܚܟܡܐ ܒܝܬܐ ܫܘܬܐ ܟܬܒܐ

ܗܕܐ ܣܟܡ ܗܘ

ܡܟܣܟܡ ܗܘ ܫܒܥܢ ܐܬܐ ܕܐܠܗܐ
ܫܬܐ ܟܡ ܐܢ ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܢܐ
ܡܢ ܐܫܬܐ ܚܝܒܐ ܡܢܕܥ ܡܟܬܒ
ܡܢ ܐܢܐ ܟܬܒ ܐܢ ܐܢܐ ܐܢܐ
ܡܬܢܐ ܐܢܐ ܡܟܒ ܐܢܐ ܐܢܐ

tiens e. gr. *amatus*, | possidens e. gr. *justus*, indicans naturam e. gr. *pannus*. Et casus quattuor plecte in initio nominum secundum *bedul* (litteris *b*, *d*, *v*, *l* utens), nam dices *bbaito* (in domo), *dbaito* (domus), etiam *vbaito* (et domus) et *lbaito* (domum).

De pronomine.

Pronomini consociatae sunt quattuor e rebus sex supra commemoratis: | genera e. gr. *ego*, *tu*, *nos* et *vos feminae*, etiam *haec* et *tu femina*. | Et ex figuris est simplex *hod* (haec), et composita *'ebodok* (opus tuum) et *'ebodj* (opus meum). | Et personae tres sunt: *nos* et *vos* etiam *illi*. | Numeri: *ego* et *isti*, et *haec* laudabilis, etiam *vos feminae*.

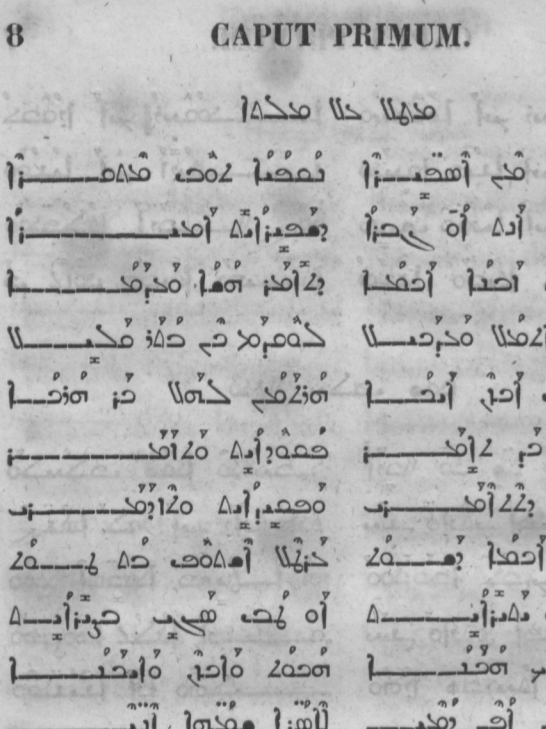

De adverbio.

Adverbium a peritis consequens (pertinens) etiam vocatur | in hisce quae tu o vir pronuntias verbis: *bene dictum est.* | Indicas tempus quando dicis: *nunc* et *usque*, | *nudius tertius* et *heri* et *adhuc*, *antea*, *dein*, *paulo post.* | Tum locum e. gr. *ubi? illic*, *illuc*, *ubi*, *hic.* | Et actionem quando dicis *poqudoit* et canis, | et passionem quia dicitur *peqidoit* et canitur. | Quomodo ponatur, ea qua par est ratione, (e. gr.) *nude*, *utinam*, pernoctavit *jejune* (cibo non sumpto). | Et quantum iterum (e. gr.) *abundanter* vel *valde*, *multum*, *minus.* | Et comparationes e. gr. *hoc modo*, *quemadmodum*, *veluti* et *quo modo.* | Et haec omnia, quamvis similia sunt conjunctionibus, tamen sunt nomina.

ܗܕܐ ܡܕܟ ܗܕܐ

ܟܬܒ ܗܕܐ ܙܟܪ ܡܕܟ ܢܩܛܠ ܟܬܒ ܙܟܪ ܐܢܬ
ܐܢܐ ܐܢܬ ܐܢܬ ܗܢ ܗܢ ܐܢܐ ܐܢܬ ܐܢܬ ܗܢ
ܡܚܒܐ ܗܘ ܗܢ ܐܢܐ ܡܚܒ ܗܘ ܗܢ ܐܢܐ ܡܚܒ
ܐܢܬ ܐܢܬ ܐܢ ܢܗܘ ܐܢܐ ܐܢ ܢܗܘ ܐܢܬ ܐܢ

ܗܕܐ ܢܒܝܐ ܗܘ ܐܠܗܐ ܘܠܐ ܐܠܗ ܐܚܪ

ܢܒܝܐ ܗܘ ܐܠܗ ܐܢܐ ܗܘ ܐܠܗ ܐܚܪ ܠܐ 45
ܐܢܐ ܙܟܪ ܐܢܐ ܢܫܬܒܚ ܠܟ ܐܢܐ ܫܒܚ
ܐܢ ܗܕܐ ܢܒܝܐ ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܢܒܝܐ
ܐܢܐ ܗܘ ܐܠܗ ܐܢܐ ܐܠܗ ܐܚܪ ܠܐ
ܐܢ ܗܕܐ ܢܒܝܐ ܐܢ ܐܢܬ ܐܢ ܢܒܝܐ
ܐܢ ܐܠܗ ܐܚܪ ܠܐ ܐܢ ܗܕܐ ܢܒܝܐ ܐܢ 50

De verbo nominis.

Ad verbum nominis iterum tres pertinent proprietates: genera uti dicitur *ille pulcher, illa pulchra*; numerus, *bonus* est *dominus*, *boni* sunt *angeli electi*; persona e. gr. *peccans sum, justus es, iracundus est*

De singularitate nominum et de eorum pluralitate.

In viam revertamur et investigemus rem propositam| 45
iterumque incipiamus a principio, ne declinemus a scopo. | Est nomen quod in singulari dicitur solitarium, | ut e. gr. dicis *mulier* et eodem modo *veritas* et *justitia*. | Iterumque est (nomen) plurale quod non tanquam singulare commemoratur, | e. gr. *oves*, *aves* et 50

reptilia et *plateae* et *equi*. | Et sunt iterum verba, in quibus ejusdem formae sunt singularis et pluralis, | quorum exempla sunt *'noscho* (homo et homines) et *schemajo* (coelum et coeli); nam dicis in singulari: | *ne derideas hominem cujus maxillae molestae sunt dolore,* | et *sunt homines qui hic stant et oculos suos in nos defingunt;* | *et ne jures per coelum, nam sedes est Dei* 55
creatoris, | et dicis: *coeli laetabuntur, coeli sunt opus manuum tuarum.* | Et sunt nomina quae differunt in plurali et in singulari | e. gr. *gabro* (vir) et *gabre* (viri), eodem modo *schabro* (puer) et *schabre* (pueri). | Et e *kasjo* (absconditum) fac pluralem *kesajo*, *gebajo* (electi), *schebajo* (captivi) et *chesajo* (sancti). | Et e *zanojo* 60
(scortator) fac plur. *zanoje*, *schaboje* (raptores), etiam *zakoje* (victores). | Et *bezte* dic a *bezto* (praeda) et *heroto* iterum a *herto* (malignitas).

ܗܘ ܕܓܢܣܐ ܕܫܡܗ ܕܢܣܒܐ ܠܗ ܘܠܐ ܢܣܒܐ ܠܗ ܫܡ ܓܢܣ ܐܚܪ ܕܢܣܒ ܠܗ ܘܠܐ ܢܣܒ

ܗܘ ܕܐܝܟ ܐܢܬ ܐܦ ܒܟܬܒܐ ܐܫܟܚ ܐܢܬ ܗܘ ܕܐܝܟ ܐܢܬ
ܒܕܟܪ ܘܢܩܒܐ ܒܟܠ ܣܦܪ ܘܣܦܪ ܐܫܟܚ ܐܢܬ ܒܟܠ ܣܦܪ ܘܣܦܪ
ܐܝܬ ܠܗ ܠܐ ܒܪܝܬ ܐܠܐ ܚܕ ܒܟܠ ܡܕܡ ܘܡܕܡ ܐܫܟܚ ܐܢܬ
ܠܐ ܡܫܬܟܚ ܐܢܬ ܒܫܡܝܐ ܐܦ ܒܡܙܡܘܪ ܐܡܪ ܕܫܡܝܐ ܡܣܦܪܝܢ 75
ܐܝܬ ܠܗ ܠܐ ܒܪܝܬ ܐܠܐ ܚܕ ܒܟܠ ܡܕܡ ܘܡܕܡ ܐܫܟܚ ܐܢܬ
ܐܝܬ ܠܗ ܠܐ ܒܪܝܬ ܐܠܐ ܚܕ ܒܟܠ ܡܕܡ ܘܡܕܡ ܐܫܟܚ ܐܢܬ

ܗܘ ܕܐܝܟ ܐܢܬ ܐܦ ܒܟܬܒܐ ܐܫܟܚ ܐܢܬ ܗܘ ܕܐܝܟ ܐܢܬ
ܒܕܟܪ ܘܢܩܒܐ ܒܟܠ ܣܦܪ ܘܣܦܪ ܐܫܟܚ ܐܢܬ ܒܟܠ ܣܦܪ ܘܣܦܪ
ܐܝܬ ܠܗ ܠܐ ܒܪܝܬ ܐܠܐ ܚܕ ܒܟܠ ܡܕܡ ܘܡܕܡ ܐܫܟܚ ܐܢܬ
ܠܐ ܡܫܬܟܚ ܐܢܬ ܒܫܡܝܐ ܐܦ ܒܡܙܡܘܪ ܐܡܪ ܕܫܡܝܐ ܡܣܦܪܝܢ 75
ܐܝܬ ܠܗ ܠܐ ܒܪܝܬ ܐܠܐ ܚܕ ܒܟܠ ܡܕܡ ܘܡܕܡ ܐܫܟܚ ܐܢܬ
ܐܝܬ ܠܗ ܠܐ ܒܪܝܬ ܐܠܐ ܚܕ ܒܟܠ ܡܕܡ ܘܡܕܡ ܐܫܟܚ ܐܢܬ

aliud est in deserto. | Et est nomen, quod in omnibus modis et dicitur et in libris scriptis invenitur, | in masc. et fem., in sing. et plur.; | hujusmodi est vocabulum *coelum*, quod unicum est et sine analogia, (e. gr.) | *non per coelum nam sedes est*, ecce mascul. est et sing.,| et in psalmo dicis: *coeli laetabuntur*, in plur. et in masc. ponis, | *erubuit coelum moeste*, ecce singulariter in femin. ponis.

De denominatione et nominato.

Denominatio est verbum, quod in modo sequitur substantivum. | Et si loquens substantivum tantum commemorat, in hoc subst. non absoluta est oratio. | Dicis *vir tristis*, iterumque *mare rubrum*, | sed sententia non absoluta est nisi accedat additio: | *vir tristis fugit*,

ܡܶܢ ܗܳܘ ܕܟܰܡ ܟܰܬ̈ܝܦ ܡܢܳܐ ܫܡܳܗ ܟܰܡ̈ܬ̈ܝܦ
ܫܡܳܗ ܟܰܦ̈ܝܕ̈ܢܳܐ ܢܰܦ̈ܫܳܐ ܕ ܐܰܡ̈ܬ̈ܝܢ
ܐ ܬ̈ܝܕ̈ܝܐ ܬ̈ܝ ܢܰܦ̈ܫ ܐ ܢ̈ܝ ܢܰܦ̈ܫ
ܐ ܢ̈ܝ ܙ̈ܘܥ ܕ̈ܝ ܟܫ̈ܝܕ̈ܝܐ ܐ ܢ̈ܝ ܫ̈ܝ̈ܢ̈ܝ ܐ ܢ̈ܝ ܙ̈ܘܥ ܕ̈ܝ ܐ 85
ܙ̈ܐܥ ܟܰܡ ܒ̈ܝ ܫ̈ܒ̈ܝ ܡ̈ܝ ܗ̈ܝ ܒ̈ܝ ܫ̈ܚ̈ܝ
ܐ̈ܝ ܢ̈ܥ ܫ̈ܝ̈ܢ ܐ̈ܙ ܫ̈ܫ̈ܝ ܙ̈ܘܥ ܕ̈ܐ

ܫ̈ܫ̈ ܫ̈ܟ̈ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ܫ̈

ܫ̈ܟ̈ ܐ̈ ܐ̈ ܐ̈ ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈
ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈
ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ 90
ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈ ܫ̈

mare rubrum profundum est. | Et denominatio fidelis socius est nominati; | hoc si masculinum est, masculina est (denominatio), et si femininum, feminina est, | simi- 85
liter si plurale est vel denique in modo singulari. | Dicis: *natus recens, boni viri castilatis,* | etiam *multae mulieres* iterumque *forma decora.*

De demonstratione nominum.

Quinque sunt voces demonstrabiles, quae ferunt demonstrationem et significationem, | in quas fit significatio rei quasi digito: | nomina personalia quae sunt 90
substantiva, | et nomina significativa, et conjunctio consanguineorum, | et consequens leh est

ܡܢܛܦܐ ܟ ܐܙܐ ܟܐ ܐ ܙܐ ܕܚܛܦܐ
ܐܚܕ ܙܐ ܗܘ ܗܘ ܐ ܐ ܐ

ܡܟܬܒ ܒܟܠ ܫܥܬܐ ܡܟܬܒܢ ܒܟܠ ܫܥܬܐ ܐܚܬ
ܡܒܪܟ ܢܚܡܐ ܢܒܝܐ ܘܐܡܪ ܡܪܝ ܐܡܐ ܡܪܝܬ
ܢܚܣܝܪ ܟܡܐ ܡܟܬܒܐ ܘܐܠܝܢ ܟܬܒ ܡܥܡܐ
ܡܢ ܐܪܥܐ ܟܡ ܐܬܐ ܡܢ ܟܠܐ ܟܠܟ ܐܠܗ
ܡܚܡܐ ܐܠܗ ܟܠ ܐܬܐ ܛܠܝܐ ܐܝ ܐܬܐ
ܡܚܡܐ ܐܠܗ ܒܪܝܬܐ ܘܒܪܝܬ ܟܠ ܒܪܝܬܐ

ܘܗܠܐ ܫܡܐ ܒܥܬܐ ܚܟܡܬܐ ܒܝܬ ܐܠܗ

ܘܐܠܐ ܐܡܪ ܒܚܟܡܬܐ ܘܒܢ ܒܝܬ ܒܢܐ ܠܗ
ܟܣܐ ܒܝܬ ܫܡܝܢ ܘܐܪܥܐ ܘܡܠܝܐ ܗܝ ܐܢܐ
ܐܢ ܢܚܐ ܐܝ ܢܚܐ ܘܐܒܥ ܐܒܥ ܐܢܐ
ܡܚܐ ܢܚܐ ܒܪ ܢܚܐ ܘܡܫܟ ܡܫܟ ܐܢܐ

nomine nomina; | et omnes coagulant *unguenta* et una cum illis miscent fructus; | et *cognoscentes sapientiam* sunt Graeci, et *incantantes incantationes* Aegyptii; | laudabunt te *populus* et *populi*, et mercatores *transeuntes maria;* | et a *terra terrae*, et a *nocte noctes;* | iterumque in lingua graeca *hylas*, *balanas* et *aeras*, | simili modo *Theologu*, *Grammaticu* et *Logicu*.

De positione punctorum in nominibus pluralibus.

Scito, omnia nomina quae dici possunt | in singulari et plurali, punctis appositis esse pluralia, | e. gr. *verecundi* et *verecundae*, *justi* et *justae*. | Et *congregatio*, *populus*, *exercitus*, *possessio*, *grex boum* et *agmen*

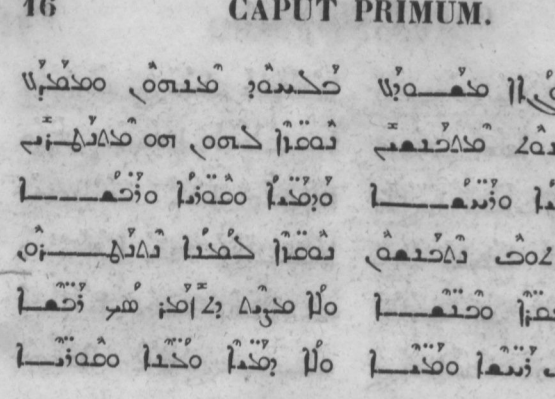

(sine punctis scribuntur, quarum vocum singula) quamvis multitudo, significat tamen unum ex illis (multis congregationibus, populisque) et indicat; | sin autem iterum pluralia fiunt, puncta illis servantur. | *Oves* autem, *aquae*, *reptilia*, *pecuniae*, *rura* et *equi*, | quia non possunt iterum pluralia fieri, quem ad finem puncta serventur (in his vocibus)? | Dicis *greges boum* et *congregationes*, nunquam vero dicere potes *equos*, | neque *reptilia*, *aquas*, *pecunias*, *oves* et *rura*.

De litteris masculinitatis in nominibus.

Quattuor literae sunt masculinitatis, scilicet: | *h* in vocibus *servus suus*, *manus sua*, *filius suus*, *corpus suum*; *caput suum* etiam *capilli sui*; | et *v* in vocibus *cum illis*, *sunt*, *omnes*, *illi*; | *j* in voce *electi sui*, et *n* vocis *quis*, cui similis est vox *hic*.

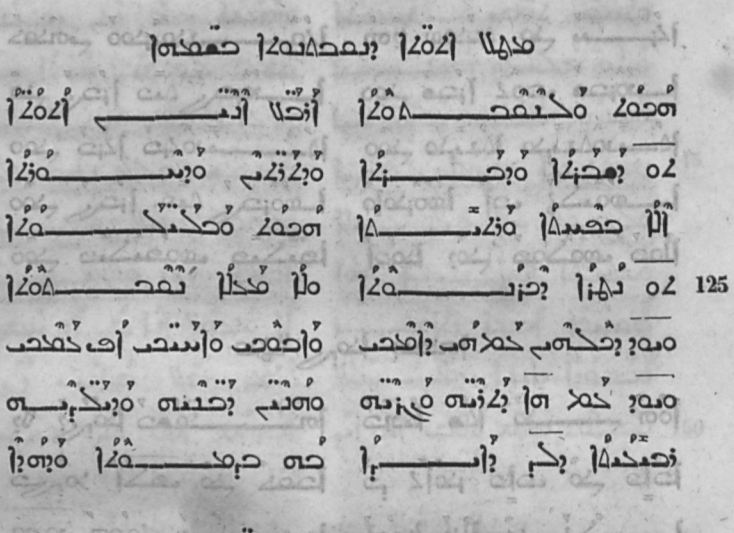

De litteris femininitatis in nominibus.

Eodem modo et femininitati sunt quattuor litterae: | *t* in vocibus *puella* et *filia*, *duae* et *alba*; | sed in vocibus *fovea*, *terror*, et simili modo in voce *noctes* | *t* servat masculinitatem neque efficit femininitatem; | et *j* vocis *omnes* una cum *j* vocum *mater tua*, *pater tuus*, *fratres tui*, *populus tuus*; | et *j* cum *h* in vocibus *utraque sua* et *catuli sui* et in his: *filii sui*, *nati sui*. | Quarta littera est *d* in voce *quae*, cui similis est vox *haec*.

De deminutione nominum.

E duabus caussis fit deminutio, contemtus et blanditiarum caussa. | Litteras deminutionis in voce *nasiv* posuerunt scriptores cum quaerebant (vocem memorialem).

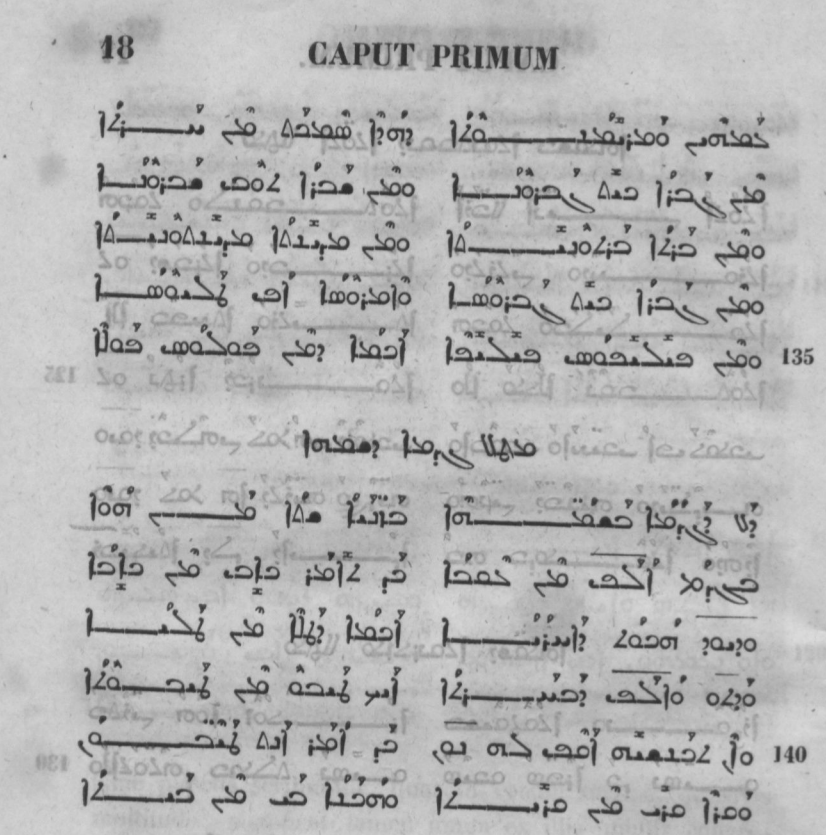

His annumeranda est ablatio litterae *s* a fine. | E *viro* fit *virulus*, e *puero puerulus*, e *filia filiola*, e *oppido oppidulum*. | Et a *viro* fit alio modo *virulus, agnellus* et *puellulus*. | Et a *Philippo* fit *Philippe*, sicut e *Paulo Paule*.

De contractione nominum.

Scito, contractionem in nominibus sex modis fieri:| contractione litterae Olaf a fine, si dicis *dolor* a *dolore;* | et litterae j, sicut in voce *puer* a *puero;*| et litterarum Tau et Olaf in fine, e. gr. *gratia* a *gratia*, | et si pluralem formas cum voce conjunge litteram *n*, nam dicis *gratiae;* | et *villam* dic a *villa*, et simili modo *domum* a *domo*, | et *demonstrationem* a

ܐܲܡܲܪ ܠܳܐ ܒܗ ܒܗ ܐܲܡܲܪ ܐܲܡܲܪ
ܗܳܢܳܐ ܕܲܐܒܪܗܡ ܒܲܝܬ ܕܲܐܒܪܗܡ ܗܳܢܳܐ
ܗܲܝ ܕܲܐܒܪܗܡ ܒܲܝܬ ܕܲܐܒܪܗܡ ܗܲܝ
ܗܲܝ ܕܲܐܒܪܗܡ ܒܲܝܬ ܕܲܐܒܪܗܡ ܗܲܝ 145
ܗܲܝ ܕܲܐܒܪܗܡ ܒܲܝܬ ܕܲܐܒܪܗܡ ܗܲܝ
ܗܲܝ ܕܲܐܒܪܗܡ ܒܲܝܬ ܕܲܐܒܪܗܡ ܗܲܝ
ܗܲܝ ܕܲܐܒܪܗܡ ܒܲܝܬ ܕܲܐܒܪܗܡ ܗܲܝ
ܗܲܝ ܕܲܐܒܪܗܡ ܒܲܝܬ ܕܲܐܒܪܗܡ ܗܲܝ
ܗܲܝ ܕܲܐܒܪܗܡ ܒܲܝܬ ܕܲܐܒܪܗܡ ܗܲܝ 150

ܗܳܟܲܠ ܐܲܪܥܳܐ ܒܲܪ ܟܲܣܦܳܐ ܒܲܪ ܒܲܪ
ܐܲܝ ܐܲܪܥܳܐ ܒܲܪ ܒܲܪ ܒܲܪ ܒܲܪ ܒܲܪ

demonstratione, et eodem modo *similitudinem* a *similitudine*; | et litterae t, quo modo ex *anno* fit *annus*; | et litterarum Mim et Olaf in voce *'edamo*, quae secundum consuetudinem contrahitur in *'ad*; | et contrahuntur *'edamo lechoscho* in *'adamasch* sine pausa. | Et contractioni una eademque est caussa haec, ut ingressum narrationis expediat. | Et tribus modis fit sicut nunc (in iis quae sequuntur) ostenditur: | in vocatione sicut dicis: *non afficio te injuria o socius*; | et in sermone illius qui loquitur et dicit: *omnes homines sunt mendaces*; | iterumque in statu constructo e. gr. *manus Abrahami*, *domus Davidis*.

De litteris quae distingunt nomina similia.

Etiam litterae distinctionis includuntur clave hujus

ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܚܬܝ ܐܢܬ ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢ ܝܡܝܢܟ ܐܘ ܡܢ ܣܡܐܠܟ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܢ ܐܚܬ ܐܢܬ ܠܝ ܐܢܐ ܐܬܐ

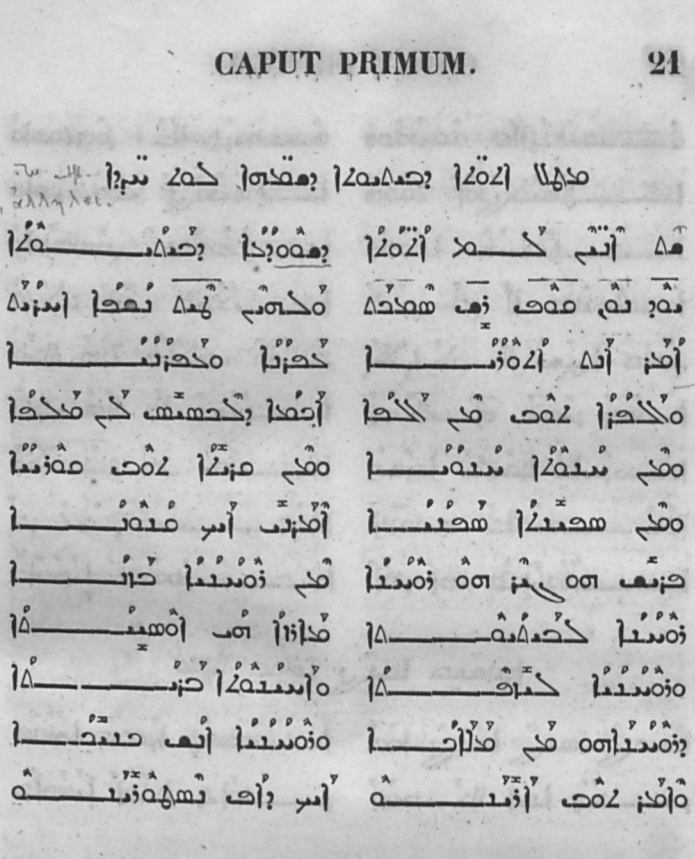

De litteris domesticationis nominum ad invicem.

Sex sunt litterae ad significandam domesticationem: jud, nun, qof, resch, semcat quas litteras ultima tet sequitur. Dicis *Assyrius*, *terrenus* et *terrestris* et *nauta* a *navi* sicut lexicon nos docet; et a *taberna tabernarius*, et a *villa villanus*, et a *navi nauta* dic secundum canonem. Nam distinguitur *spiritualis* (cum terminatione no) a *spirituali* (c. term. nojo) in modo; prima vox domesticationi communicat ipsam substantiam, altera mutuationem et consanguinitatem extraneam, nam ruchono est angelus, ruchonojo homo humilis. Iterumque dic: *Ariani*, *Nestoriani* et similiter *Palaestrici*

ܐܝܬ ܠܗ ܡܫܡܥ ܕܠܐ ܡܫܡܥ ܘܕܠܐ ܡܫܡܥ ܕܡܫܡܥ ܐܝܬ ܠܗ ܡܫܡܥ ܘܐܝܬ ܠܗ ܡܫܡܥ ܕܠܐ ܡܫܡܥ ܘܕܠܐ ܡܫܡܥ ܕܡܫܡܥ ܐܝܬ ܠܗ ܡܫܡܥ ܘܐܝܬ ܠܗ ܡܫܡܥ ܕܠܐ ܡܫܡܥ ܘܕܠܐ ܡܫܡܥ ܕܡܫܡܥ ܐܝܬ ܠܗ ܡܫܡܥ ܘܐܝܬ ܠܗ ܡܫܡܥ ܕܠܐ ܡܫܡܥ ܘܕܠܐ ܡܫܡܥ ܕܡܫܡܥ ܐܝܬ ܠܗ ܡܫܡܥ ܘܐܝܬ ܠܗ ܡܫܡܥ ܕܠܐ ܡܫܡܥ ܘܕܠܐ ܡܫܡܥ ܕܡܫܡܥ ܐܝܬ ܠܗ ܡܫܡܥ ܘܐܝܬ ܠܗ ܡܫܡܥ ܕܠܐ ܡܫܡܥ ܘܕܠܐ ܡܫܡܥ ܕܡܫܡܥ ܐܝܬ ܠܗ ܡܫܡܥ ܘ 175

ܗܠܝܢ ܬܠܬ ܩܠܝܢ ܝܘܢܝܐ ܠܠܫܢܢ ܠܐ ܣܘܪܝܝܬ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܕܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕ 180

ܐܦ ܗܟܝ ܠܐ ܢܗܘܐ ܠܟ ܠܐ ܣܟܠ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕܠܐ ܢܬܪ ܒܗ ܒܥܝܢ ܕ

ܕܡܠܐ ܚܢܢ ܒܝܬܗ ܚܟܡܬܐ

ܚܢܢ ܚܟܝܡ ܒܝܬܗ ܒܟܠ ܫܘܠ ܒܝܬܗ ܒܝܬ ܒܝܬ ܒܝܬܗ ܒ

ܕܐܡܗ ܐܡܪ ܒܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܡܪ ܕܐܡܪ ܠܐ ܐܡܪ ܐ 185

et *Cynici*, *Platonici*; | iterumque dic: *Agonista*, similiter *Evangelista*, | eodemque modo *Jacobita* et *Juchanita*. | Et hae tres voces graeca lingua ad nos perveniunt non lingua syriaca, | quas ut discamus cogit nos id ne erremus in iis. | Etiam hoc sine oblivione in memoria tene, o excellens ingenio, | quod litteram graecam *s*, ultimam illam in nomine, | si facies domesticationem, tollas cum sedulitate, | et *Ephesius*, *Cyprius* dic, etiam *Corinthius*.

De distinctione generum in nominibus.

Decem modis fit distinctio generum, generis generum: | substantia e. gr. *vectus est eo qui rugiit*; |

ܡܬܩܛܠܐ ܕܓܒܪܐ ܗܢܐ ܡܬܩܛܠ ܐܢܬ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܐܢܬ ܩܛܠܬ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܡܬܩܛܠ ܐܢ

ܗܘ ܕܠܐ ܢܦܠܬ ܡܢ ܫܡܝܗ ܕܟܠ ܐܢܫ

ܕܒܪ ܡܠܐ

ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܕܟܠ ܡܕܡ ܒܟܠ ܐܬܪ ܘܐܬܪ ܒܟܠ ܙܒܢ ܒܟܠ ܥܡܐ ܘܒܟܠ ܠܫܢ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܐܒ̈ܗ̈ܬ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܐܡ̈ܗ̈ܬ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܝ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܬ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܒ̈ܢ̈ܝ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܒ̈ܢ̈ܬ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܒ̈ܢ̈ܝ ܐܢ̈ܫ̈ܐ ܘܒܟܠ ܒܝܬ ܒ̈ܢ̈

ܡܕܡ ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ

ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܝ ܒܓܘ ܐܢܐ ܒܝܬ ܫܟܝܢܬܝ ܠܓܘ ܒܝܬ ܫܟܝܢܬܟ
ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܝ ܒܓܘ ܐܢܐ ܒܝܬ ܫܟܝܢܬܝ ܠܓܘ ܒܝܬ ܫܟܝܢܬܟ
ܐܝܟ ܕܐ ܐܬܝܬ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܝ ܒܓܘ ܐܢܐ ܒܝܬ ܫܟܝܢܬܝ ܠܓܘ ܒܝܬ ܫܟܝܢܬܟ
ܡܢ ܩܕܡ ܐܢܐ ܐܬܐ ܘܐܬܒ ܒܝܬ ܡܘܕܥܢܐ ܠܓܘ ܒܝܬ ܡܘܕܥܢܐ ܕܝܠܟ
ܐܝܟ ܕܐ ܐܬܝܬ ܐܡ ܠܐ ܐܬܝܬ ܗܘ ܒܝܬ ܡܘܕܥܢܐ ܕܝܠܝ ܒܝܬ ܡܘܕܥܢܐ ܕܝܠܟ
ܒܝܬ ܟܢܫܐ ܕܐܒܢܐ ܒܝܬ ܡܘܕܥܢܐ ܕܝܠܝ ܒܝܬ ܡܘܕܥܢܐ ܕܝܠܗ
ܡܢ ܠܘܬ ܟܠ ܡܢ ܕܐ ܠܘܬ ܟܠ ܡܢ ܕܐ ܠܘܬ ܟܠ ܡܢ ܕܐ
ܡܢ ܠܘܬ ܟܠ ܡܢ ܕܐ ܠܘܬ ܟܠ ܡܢ ܕܐ ܠܘܬ ܟܠ ܡܢ ܕܐ
ܡܢ ܠܘܬ ܟܠ ܡܢ ܕܐ ܠܘܬ ܟܠ ܡܢ ܕܐ ܠܘܬ ܟܠ ܡܢ ܕܐ

De nominibus temporis et loci.

Definitur: tempus est mensura motus coelestis. | Ad denominationes temporis littera b accedit interdum, interdum etiam non. | Dicis: *die sabbati generatur nova luna;* | *die quinto est mysterium magnum; festum est die primo hebdomadis.* | Et loci definitio haec est: terminus interior corporis, | qui cohaeret cum termino externo corporis conclusi (cujus fines sunt determinati). | Et in vocibus *ante, ad, contra, post, apud, super,* | *circum, in* (locus) dicitur, iterumque in aliis vocibus praeter has invenitur. | *Ante te* et *ad te veni, coram te habitatus sum;* | *a tergo domus tuae,* etiam *apud te fixi tabernaculum meum,* etiam

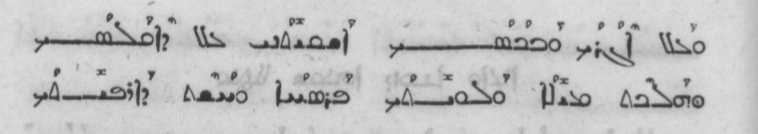

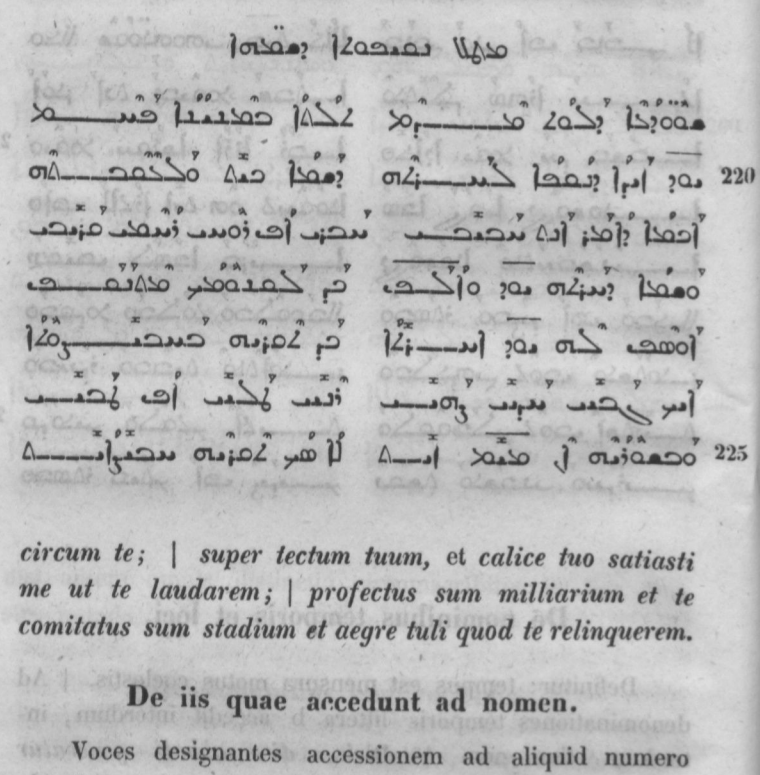

circum te; | super tectum tuum, et *calice tuo satiasti me ut te laudarem; | profectus sum milliarium et te comitatus sum stadium et aegre tuli quod te relinquerem.*

De iis quae accedunt ad nomen.

Voces designantes accessionem ad aliquid numero tres (inter se) compara: | j u d quae consequitur extremitatem nominis et finem ejus, | sicut dicis: *dilectus meus, socius meus, spiritus meus, amicus meus* et *proximus meus;* | et nomini, cujus finis est jud et olaf, si personae tuae conjungitur, | adde jud alteram, quod pronuntias cum Chebozo, | e. gr. *electus meus, pectus meum, sitis mea, cura mea, puer meus* et *caprea mea.* | Sin autem initio nominis littera mim est, nunquam pronuntia cum Chebozo, | sed

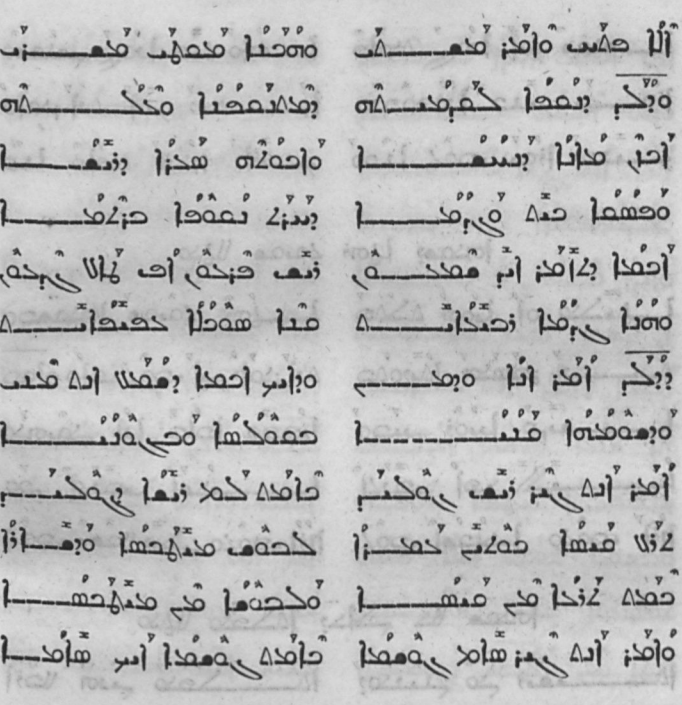

cum Petocho, e. gr. *convivium meum* et eodem modo *cucumerarium meum, habitatio mea.* | Et dolad quae accedit ad initium nominis conjuncti et ad principium ejus, | sicut *vas aeris* et similiter *capillus capitis.*| Et abscissio et contractio finis vocis in statu constructo positae in sermone, | sicut dicis *manus Simeonis, caput Pharaonis* etiam *puer Gideonis.*| Et haec contractio quadruplex est; possidet significationem duplici modo, | litterae dolad dico et praepositionis men, et vocis aik ut audis a me, | et in denominante possidente (adjectivo intransitivo) si ad laudem vel ad vituperationem refertur. | Dicis *caput Goliati,* h. e. caput quod Goliat habet; | *porta ligni, vestis lanae, vestimentum serici* et *cocci,* | scilicet porta e ligno et vestimentum e serico. | Et dicis *ar-*

ⲙⲉⲧⲣⲟ ⲛⲓⲃⲉ ⲛⲓⲙ ⲁⲩⲱ ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ
ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ ⲛⲓⲙ ⲁⲩⲱ ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ
ⲛⲓⲙ ⲁⲩⲱ ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ ⲛⲓⲙ ⲁⲩⲱ ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ 240
ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ

De aequalitate cursus nominum.

ⲙⲡⲉⲧⲣⲟ ⲛⲓⲃⲉ ⲛⲓⲙ ⲁⲩⲱ ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ
ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ ⲛⲓⲙ ⲁⲩⲱ ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ
ⲛⲓⲙ ⲁⲩⲱ ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ ⲛⲓⲙ ⲁⲩⲱ ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ
ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ ⲛⲓⲙ ⲁⲩⲱ ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ ⲛⲓⲙ ⲁⲩⲱ ⲛⲓⲙ 245
ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ

De casibus qui ingrediuntur nomina.

ⲙⲡⲉⲧⲣⲟ ⲛⲓⲃⲉ ⲛⲓⲙ ⲁⲩⲱ ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ
ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ ⲛⲓⲙ ⲁⲩⲱ ⲛⲓⲙ ⲉⲧⲣⲉ ⲡⲓⲣⲱⲙⲉ

gentum corporis, h. e. corpus sicut argentum, | et *solis color et species*, h. e. color sicut sol. | Et dicis *longus capilli*, et *homo purus est humilis adspectus*, | sc. possidet capillum qui longus est, et iterum possidet 240 adspectum qui humilis est.

De aequalitate cursus nominum.

In nominibus aequalitas cursus tribus vocibus fit, o ingeniose, | vocibus v, of et tub, sicut dicis in confessione quam profiteris: | credo in patrem *et* filium *et* in unum spiritum sanctum. | Et vaticinatus est Jesaia, vaticinatus est *etiam* Elia. | Denique Jesus meus 245 *iterumque* mysterium, cypressus *iterumque* cedrus.

De casibus qui ingrediuntur nomina.

Quattuor sunt casus, quos initio numeravimus. | In-

ᚠᛞ ᚠᛞᚢᚠ ᛒᛁᚱᛁᚠ ᛞᛁᚾᛞᛁᛚ ᚾᛞᛚᚠ ᛟᚠᛞᚢᛟ ᛒᛉᛉᛁᛞᛁᛚ

ᛟᚠᛞ ᚠᛞᚢᚠ ᛒᛉᚴᚴᛁᛞᛁᛚ ᛟᚴᛒᛟᚱ ᛉᛟᚴ ᚠᛉᚴᛞᚢᛁᛞᛁᛚ

ᚢᚴᚾ ᚢᛞ ᚴᚢᚾ ᛞᚢᚺᚺᚾᚠ ᛒᛞᚢᚺᚺᚾᚠ ᛟᚴᛒᚢᚺᚺᚾᚠ

ᛟᚴᛒᛞᚢᚺᚺᚾᚠ ᚦᛟ ᚦᚢᚾᚠ ᚴᚺᚺᛉ ᚺᚺᚦᚦᚠ ᚦᚾᛒᚾᚠ 250

ᛟᚢᛒᚠ ᛞᛁᚾᛞᛒᛁᛚ ᚦᚱ ᚾᚴᛁᛁᚠ ᚴᚠᚠ ᚢᛒᚠ ᛒᛟᚾ ᚴᛒᛉ ᛟᛁᚠ

ᚢᚱ ᛒᛁᚺᛁ ᚢᛞᚠ ᛟᚾᛁᚾᚠ ᚺᛟ ᛉᛟᚺᚺᚠ ᛞᚺᚺᚴᚾᚠ

ᚢᛞᚠ ᛒᚢᚴᚾ ᚢᚴᚾ ᚢᛞ ᚴᚠᚾᛒᚾᚠ ᛟᚺᚦᚠ ᚺᛞᚠ ᚦᚴᛒᛟᚾᚠ

ᚢᚠᚠ ᚺᛞᚠ ᛒᛁᛒᛁᚺᛁ ᚢᛞᚴᚴᚠ ᚴᚺᚺᛟ ᚦᛟᚴ ᛟᛞᚺᚺᚴᚴᛞᚠ

ᛒᛞᚺᚺᚴᚠ ᚾᚺᚺᛞᚠ ᚢᛞᚴᚴᚠ ᚢᛞᚠ ᛒᚢᚴᚾ ᚴᚺᚺᚴᚾᚠ 255

ᛟᛞᚺᚺᚴᚠ ᛉᛟᚴ ᛒᚠᚠᚢᛁᛞᛁᛚ ᚢᚱ ᚺᛟ ᛒᛁᚠᚠᚢᛁᛞᛁᛚ

ᛉᛟᚺᚺᚴᚠ ᚾᚺᚺᚠ ᚢᛞᚴᚴᚠ ᚢᛞᚠ ᛒᚢᚴᚾ ᚺᛟᚦᚴᚾᚠ

ᚺᚺᚾ ᚦᛞ ᚢᚴᚴ ᛒᚾᚾᚠᚠ ᚺᚺᚴ ᚢᚾᚠ ᛟᚺᚺᚴ ᚢᚠᚠᚠ

terdum unus eorum cadit, interdum duo, | interdum tres, interdum etiam quattuor. | Dicis *in sphaera, quod in sphaera, illi quod sphaerae*, | et *illi quod in* 250 *sphaera* eodem modo secundum mentem lectionis. | Et quando unus ex his casibus cadit in aliquam vocem,| littera addita quiescit, si prima littera vocis motionem possidet, | e. gr. *domino* et eodem modo *nomen creatoris.* | Sed nomen cujus prima littera o l a f est non eodem modo est (pronuntiatur), sed eo differt, | ut 255 littera addita motionem ejus (litterae olaf) in se trahat, e. gr. *per Deum suum.* | Et in nomine cujus prima littera quiescit, e. gr. ille qui jurat *per Christum suum,*| littera addita possidet motionem, cujus rei jam dedimus explicationem; | excepta littera o l a f quae abscondita

ܗܘ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ
ܠܐ ܐܦ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ
ܒܗ ܕܐܝܬ ܒܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ
ܠܐ ܐܦ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ
ܕܒܗ ܕܐܝܬ ܒܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ
ܗܘ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ
ܠܐ ܐܦ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ
ܕܒܗ ܕܐܝܬ ܒܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ
ܗܘ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ
ܠܐ ܐܦ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ
ܒܗ ܕܐܝܬ ܒܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ
ܗܘ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ
ܠܐ ܐܦ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ
ܒܗ ܕܐܝܬ ܒܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ ܐܬ ܒܬܪ ܗܘ ܐܬ ܒܬܪ ܕܝܬܝܗ

est in nomine ***hominis*** et in nomine ***mysterii***, | quia cum hac etiam littera addita sine motione est accidens. | Et si duo casus simul accidunt nomini, cujus prima littera mota est, | primus tantum movetur, e. gr. ***dolad*** vocis ***in fermentato.*** | Et si tres casus accidunt nomini secundum existentiam eorum (quia revera adsunt), | secundus quiescentes reddit eorum primum et tertium, | quia ille tantum possidet motionem, e. gr. ***illi quod est in motu.*** | Et si quattuor casus accidunt ei (nomini) quod illi (antea commemorato) simile est consociati, | movetur ei primus et similiter tertius | et quiescit ei secundus et huic respondens quartus, | e. gr. ***et ei qui est in ecclesia, vocate et veniant et ii qui sunt in domo.*** | Et si nomini cujus prima littera non est mota duo accidunt ut additamentum, | primus quiescit e. gr.

ܐܝܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܬܝ ܠܡܬܐ
ܘܐܝܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܬܝ ܠܡܬܐ
ܘܐܝܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܬܝ ܠܡܬܐ
ܘܐܝܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܬܝ ܠܡܬܐ
ܘܐܝܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܬܝ ܠܡܬܐ
ܘܐܝܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܬܝ ܠܡܬܐ
ܘܐܝܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܬܝ ܠܡܬܐ
ܘܐܝܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܬܝ ܠܡܬܐ
ܘܐܝܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܬܝ ܠܡܬܐ
ܘܐܝܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܬܝ ܠܡܬܐ

ei qui in inveteratione. | Et si tres eorum accidunt simili nomini accedentes, | cum Petocho pronuntiatur ei primus et simul iterum tertius, | secundus autem quiescit, e. gr. *illi qui est in villa.* | Et in accessione quattuor (casuum) motio est secundi et quarti, | quiescit ei primus et simul iterum tertius, | e. gr. *et iis qui in Christo dormiunt est quies.* | Et duo simul accidentes neque moventur neque quiescunt, | sed is (casus) cujus alius (sequens) quiescit motionem possidet; | et frustra inquinat sermonem suum qui legit *vdjiatiqi* (et testamentum), | nam *dolad* et *vav* sunt ex iis (ad casus pertinent). Etiam verbis accidunt (casus), | e. gr. dicis *qui transiit*, simili modo etiam *qui transiit.*

ܗܠܐ ܐܠܦ ܒܝܬ ܓܝܡܠ ܕܠܬ ܗܐ ܘܐܬ

ܘܒܟܦܪܬ ܘܦܐ ܒܓܕ ܟܦܬ ܗܝ ܐܦ ܠܐ ܡܪܟܟ ܒܓܕ ܟܦܬ ܗܝ ܐܦ ܠܐ ܡܪܟܟ
ܟܠ ܙܒܢ ܕܢܦܠ ܠܗ ܒܝܬ ܡܠܐ ܕܢܦܠ ܠܗ ܒܝܬ ܡܠܐ
ܘܒܟܠ ܙܒܢ ܕܢܦܠ ܠܗ ܒܝܬ ܡܠܐ ܕܢܦܠ ܠܗ ܒܝܬ ܡܠܐ
ܕܢܦܠ ܠܗ ܒܝܬ ܡܠܐ ܕܢܦܠ ܠܗ ܒܝܬ ܡܠܐ 285
ܐܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ
ܐܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ
ܐܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ
ܟܠ ܙܒܢ ܕܢܦܠ ܠܗ ܒܝܬ ܡܠܐ ܕܢܦܠ ܠܗ ܒܝܬ ܡܠܐ
ܐܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ
ܐܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ
ܐܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ
ܐܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ
ܐܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ 290
ܐܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ ܐܦ ܗܐ ܕܠܐ

De litteris quae mollescunt et asperantur in nominibus.

Quae mollescunt et asperantur sex litteris comprehenduntur, | *bgod kfot* scilicet dico; et explicationem tibi do: | et omnes casus quae accidunt et ad nominis initium accedunt | quam certissime molliunt litteras illas sex; | sed *pe* graecum nunquam mollescit,| et ei respondens *kaf* mollis nunquam asperatur, | itaque ubi ponuntur secundum canones non inclinantur,| e. gr. *pirmo*, *zupo*, *lamphis*, *khalani* et *khalamis*.| Et littera *pe* quae cadit in mediam vocem mollis est cum quiete (si vocalis ei deest), | e. gr. *uvae passae* et *anima* et *Naphtali*, *Japhet* et *vannus*; | et *pe* media

ܟܬܒ ܐܡܪ ܓ ܩܘܫܝܐ ܕܝܡܒ ܩܒܝܠܝܢ ܟܦܬܐ
ܐܒܪ ܗ ܒܟܬܒ ܟܬܒ ܐ ܒܟ ܐ ܟܬܒ ܐ ܒܟ ܐ ܟܬܒ ܐ
ܟܒܪ ܙܒܢ ܒܟܬܒ ܐ ܒܟ ܐ ܟܬܒ ܐ ܒܟ ܐ ܟܬܒ ܐ
ܐܒܪ ܒܐ ܓܐܡ ܓܒܐ ܟܒܐ ܟܒ ܐ ܟܒ ܐ ܟܒ ܐ 295
ܟܒ ܒܥ ܒܫܡ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ
ܟܒ ܒܥ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ
ܟܒ ܒܥ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ
ܟܒ ܒܥ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ
ܟܒ ܒܥ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ
ܟܒ ܒܥ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ
ܟܒ ܒܥ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ
ܟܒ ܒܥ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ 300
ܟܒ ܒܥ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ
ܟܒ ܒܥ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ
ܟܒ ܒܥ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ
ܟܒ ܒܥ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ ܒܫ ܐ

cum motione interdum ponitur aspera, | e. gr. vocum *casus* et *tabula* et *ventilabrum* et *rivus;* | iterumque modo peculiari mollescit quamquam non quiescit, | e. gr. 295 *fimus, respiratio, volitatio, vitis, consummatio, frictio;* | et litteram *pe initii* molli in lingua syriaca si cum casu conjungitur, | et lege *in vola manus* et *in ore, in termino, in epistola* | et *in lapicidina;* nemo te seducat, nam hanc solam molli. | Et qui dixit, litterae *phe* molli non esse motionem, iterum erravit, | quippe 300 qui non respexerit voces *fragmentum,* et *Rephon idolum,* | etiam non respexerit voces *negavit, decorus est, fodit, tempus matutinum* et *inquisivit.* | Et aspera litteram *kaf* vocum *mortui vestri, pecuniae vestrae* et *corpora vestra.* | Et post jud cum Chebozo pronuntiatam nunquam lege litteram asperam | e. gr. *Meribo, mi-*

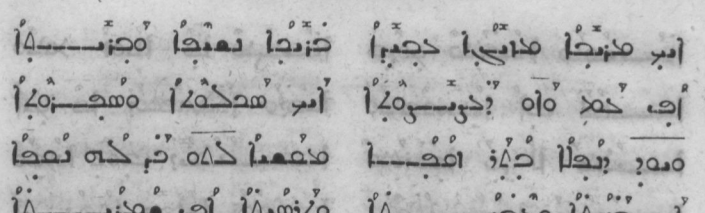

stura, factum, benedictus, simila, creatum; | idem accidit litterae *vav* cum 'Ezozo pronuntiatae e. gr. *stultitia, eruditio.* | Et *jud* post vocalem Zeqofo asperitate afficit sequentem *tau,* | e. gr. *externa, hebraica, alimentum* et *samaritana.*

De litteris quae absorbentur in nominibus et in nonnullis verbis.

Quindecim, quae in sermone absorbentur, litteras| haec verba absorbent: *'al dachtith hav man 'aqreb.* | Primum autem *'e* vocis *memoria,* quae sicut olaf pronuntiatur. | Tum *d* vocum *novus* et *ecclesia.* Et in scribendo *ch* vocis *comedentes nos.* | Et *t* vocum *eam regnare jussisti* et *ei maledixisti.* Et *j* vocis *utilis* quam

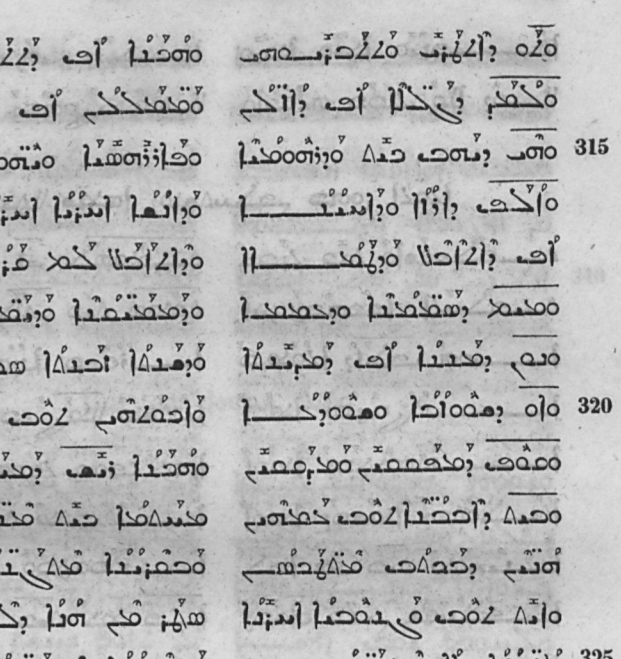

absorbui. | Et *th* vocum *commotus est* et *confringes eum*, eodemque modo vocis *lacerabis eum.* | Et *l* vocum *undae* et *eunt* et *loquuntur* et *parvifaciunt.* | Et *h* vocum *dedit* et *Romani* et παῤῥησία et *Judaei.* | Et *olaf* vocum *mysterium*, *cognatus*, *homo*, *ultimus* et *alius;* | etiam vocum *moeret* et *impurus* et *commoeret, cucurbita*, *centum.* | Et *m* vocum *unguenta*, *populi, deridentes* et *maria.* | Et *n* vocum *manna*, *civitas, annus*, *vicis* et *navis.* | *V* vocum *libertas*, *narratio, promissio.* | Et *q* vocum *garrientes* et *conterentes;* simili modo *r* vocis *liberantes.* | Et *b* vocis *fructus,* iiscum complet numerum harum litterarum, | quae in libro proponuntur et in lectione absorbentur. | Iterumque est praeter hanc alia ablatio in lingua, | scilicet litterarum quae non scribuntur, in lectione tamen re-

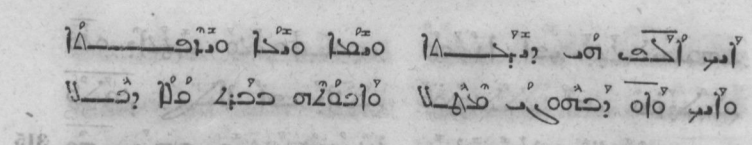

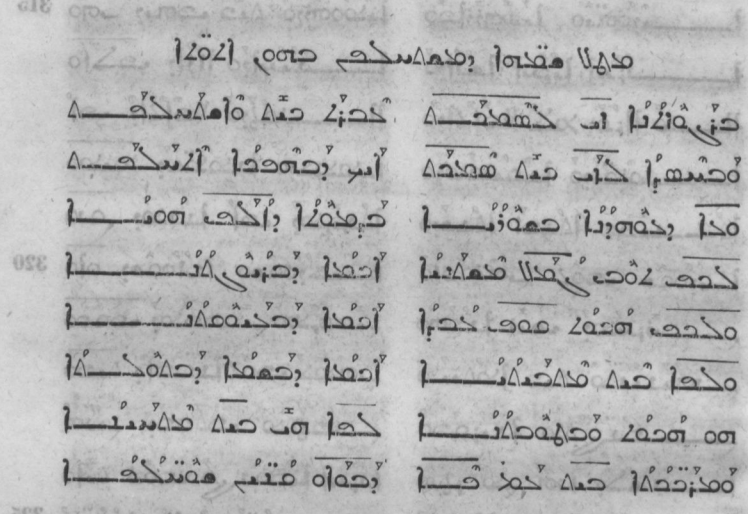

quiruntur, | sicut *olaf* vocum *scientia, juravit, germinavit, mutuatio,* | et sicut *v* vocis *propter* et simili modo vocis *omnis.*

De nominibus in quibus mutantur litterae.

In voce *iracundus zai* in *semkat* transiit et mutatur. | Et contrario in voce *misericordia semkat* in *zai* mutata est. | Et *'e* initio vocis *memoria* similis fit litterae *olaf.* | *Gomal* in *kof* mutatur e. gr. in voce *cupiditas;* | et similiter *qof* in *kof* transiit e. gr. in voce *tristis.* | Et litterae *phe bet* assimilatur e. gr. in nomine *virginis;* | et similiter in voce *beatus* cum littera *phe bet* affinitatem contrahit. | Et *bet* et *phe* molles, quibus cum littera *vav* intercedat mutatio, | taedio

ܗܢܗܘܬܐ ܕܡܬܚܙܝ ܟܐܦܐ ܕܡܫܬܡܥ ܒܠ ܨܒܘܥ
ܕܐܡܪ ܒܓܢܝ ܟܬܒܐ ܕܡܬܦܫܛ ܕܡܦ
ܟܐܦ ܒܓܢܝ ܕܟܪܟ ܐܬܝ ܟܐܦ ܕܟܪܟ
ܒܝ ܠܓܢܝ ܐܢ ܓܢܝ ܡܟܫܦܛ ܫܘ
ܐܢ ܒܝ ܟܒ ܕܐ ܒܓܢܝ ܕܡܟܟܪ ܟܒ ܫܟܐ 340

ܟܠܐ ܡܟܬܐ ܒܗܟܢܐ

ܡܦܬܐ ܒܗܟܢܐ ܐܢ ܟܐ ܕܫܘ ܡܫܐ
ܟܟܐ ܒܓܢܝ ܟܗܟܢܐ ܡܟܬܒܐ
ܟܗܟܢ ܒܓܢܝ ܟܟ ܕܐ ܟܐ ܟܟ
ܡܟܫܦܐ ܟܒ ܒܓܢܝ ܟܟ ܕܐ ܟܐ ܟ

afficiunt nomen et deformitate incomparabili, | scilicet si vocem *chebhischo* legis *chevischo* et vocem *naphscho navscho.* | Et *bet* mollem nonnulli absorbent in vocalem *u,* | vocem *argublo* (sculptor) legentes *argulo* et vocem *chublo* (usura) *chulo.* | Tu autem talia mitte ut 340 sermo tuus liberetur a permixtione.

De nominibus actionis.

Nomina actionum, e. gr. *auditus, visus, verberatio,*| tribus locis occurrunt et ad actionem respiciunt: | ut actionem confirment, e. gr. *comedi commissationem;* | et ut speciem significent, nam dicis *auguratus sum augurium;* | et ut vices numerent, in

ܡܟܦܫܢܐ ܐܚܕ̈ ܟܦܫܢ̈ ܐ ܟܦܫܢ̈ ܐ ܕܙܩܦ ܟܦܫܢ̈ ܐ 345
ܡܢܡܨ ܐܕ ܢܦܩܐ ܢܙܐ ܡܢܡܨ ܡܢ ܙܟܐ ܨܡܐ

ܡܕܐ ܟܦܫܢ̈ ܐ ܡܢ̈ ܐ

ܡܢ̈ ܐ ܟܡ̈ ܡܢ̈ ܐ ܡܢ̈ ܐ ܡܢ̈ ܐ
ܐܡܐ ܢܨܡ ܟܢ̈ ܡ̈ ܟܦܫܢ̈ ܐ ܟܦܫ̈ ܐ
ܐܠ̈ ܡ̈ ܟܡ̈ ܡܢ̈ ܐ ܟܦ̈ ܐ ܐ̈ ܐ ܐ̈ ܐ
ܐ̈ ܐ ܐ̈ ܡ̈ ܐ ܡ̈ ܐ ܡ̈ ܐ ܐ̈ ܐ ܐ̈ ܐ 350
ܐ̈ ܐ ܐ̈ ܐ ܐ̈ ܐ ܐ̈ ܐ ܐ̈ ܐ ܐ̈ ܐ
ܡ̈ ܐ ܐ̈ ܐ ܐ̈ ܐ ܐ̈ ܐ ܐ̈ ܐ ܐ̈ ܐ

hisce verbis: *verberavi duas verberationes,* | et *scinde* 345
quinque scissiones et *abscindet tres abscissiones.*

De terminationibus nominum.

Omnium nominum syriacorum, et perfectorum et singularium, | exitum sequitur Zeqofo, secundum naturam consensus eorum, | praeter voces graecas, quae multas formas possident, | e. gr. *usia, Didymus, ar-* 350
mevon, Artemis. | Et huc pertinent nomina alia quae conjunctiones dicuntur, | sed necesse est, nos in hoc capite aequalia statuamus omnia nomina inquisitionis caussa.

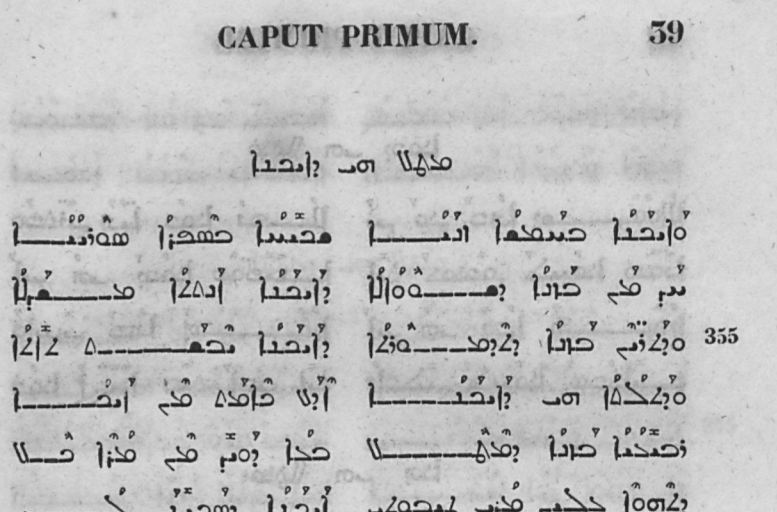

De voce quomodo.

Vox *quomodo* quinque modis occurrit in libro syriaco: | 1) modo interrogationis, e. gr. *quomodo mulier blanditur?* | 2) modo admirationis, e. gr. *quomodo exaruit ficus;* | 3) ut cognoscam quomodo, scilicet unde; | 4) modo vocis quia e. gr. *rogavit David a domino omnium:* | *sit nobis, domine, gratia tua, quia te confidimus*; | 5) modo comparationis personae cum persona, e. gr. *ut patri eodem modo vita est filio;* | et in significatione non differt haec vox *aikano* a voce *akzen,* cui inest significatio demonstrationis in omnia verba.

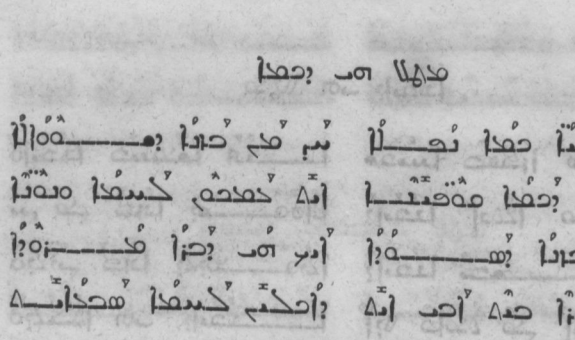

De voce quot.

Duplici modo *quot* usurspatur: 1) modo interrogationis, | e. gr. *quot corbes sunt vobiscum panis et piscium;* | 2) modo ratiocinationis, e. gr. *dictum filii rebellis:* | *quot mercenarii sunt domo patris mei qui comedunt panem ad satietatem usque.*

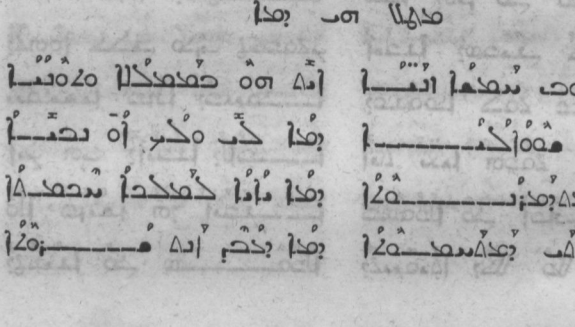

De voce quod.

Voci quod quinque modi sunt in sermone et in narratione: | 1) (occurrit) modo interrogativo, e. gr. *quid mihi et tibi o propheta;* | 2) modo admirationis, e. gr. *quam decora est regi sapientia;* | 3) sensu vocis quando definitionis, e. gr. *quando facies prandium;*|

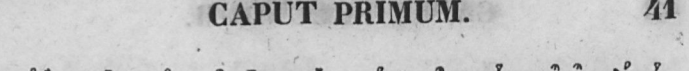

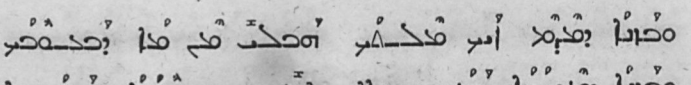

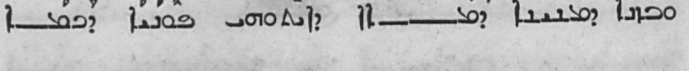

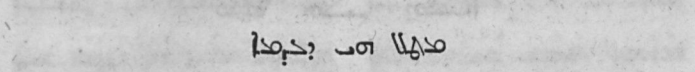

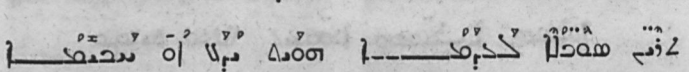

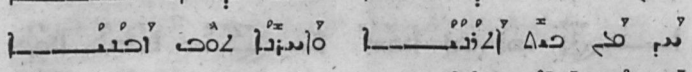

4) modo vocis id, sicut dicis *da mihi ab ea quod in sinu tuo est*; | 5) modo vocis numeralis centum, quae echo est vocis quot.

De voce usque.

Hujus vocis duplicem significationem cognosce, o sapiens: | alteram localem, alteram temporalem, | e. gr. 375
usque ad radicem vastaverunt et ad Moqor usque; | et *si volo eum hic remanere donec veniam.* | Et localis signum est *l*, temporalis *d*.

ܡܛܠ ܕܩܕ

ܗܠܐ ܡܟܝ ܕܡܟܬ

ܡܢܗ ܗܠܐ ܫܡܗ ܕܥܒܕ ܕܡܟܬ

ܐܢܐ ܟܬܒ ܥܒܕ ܐܢ ܕܩܛ

ܕܐ ܥܒܕ ܡܟܬܒ ܬܫܒܘܚܬ ܕܐܠܗ

ܐܡܪ ܡܟܬ ܐܢ ܐܢ ܠܐ ܥܒܕ ܟܡ ܐܚܪ

ܐܢܐ ܗܘ ܠܡܢ ܒܟܬܒ ܐܘ ܐܢ

ܡܫܬܐ ܢܢܐ ܥܒܕ ܐܢ ܐܚܪ 5

ܒܟܬ ܐܡܪ ܐܚܐ ܡܢ ܐܢ

ܒܗܡ ܐܡܪ ܕܐܚܐ ܬܒ ܐܚ ܬܒ

CAPUT SECUNDUM.

De iis quae verbo accidunt.

Primo, de definitione et divisione verbi.

Ad hunc usque locum sunt divisiones et gradus nominis, | nunc ad verbum accedamus in quod quam diligentissime inquiramus. | Dico: verbum est vox simplex cum tempore, | quae possidet sensum perfectum, opposita illa conjunctioni, | et quae quam certissime in 5 numero congruit cum tribus partibus temporis, | praeteriti e. gr. *comēdit, possedit,* praesentis *comedit, possidet,* | et futuri *comedet, possidebit, vocabit, aedificabit* etiam *respondebit.* | Et praesentia et futura

ܗܘ ܕܡܬܝ ܐܝ ܕܩܛܝ ܕܡܐ ܕܡܐ ܕܡܬܝ ܕܐܙܠ
ܕܝܟܘܢ ܐ ܡܢ ܕܐܙܠ ܗܘ ܕܐܙܠ ܐܝ ܕܩܛܝ
ܐܝܟ ܕܐ ܐܙܠ ܐܦ ܗܘ ܐ ܐܝܟ ܕܐܙܠ ܒܟ ܒܗ
ܡܙܕܩ ܐ ܡܢ ܕܐ ܐ ܕܐ ܡܙܕܩ ܡܢ ܕܐ ܐ ܕܐ

ܐܝܟ ܕܐ ܐܙܠ ܒܟ ܒܗ ܐ ܐܝܟ ܕܐ ܐ ܕܐ ܡܙܕܩ ܡܢ

ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܡܙܕܩ ܡܢ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ
ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ
ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ
ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ
ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ ܐ ܕܐ

distinguuntur in *nunc* et *cras*, | haec quia invicem conjunctae sunt similes eorum formae et cognatae: | dicis: *nunc comedit* et *cras comedit mel*, | iterumque *comedet nunc vobiscum* et *cras comedet invitatus.*

De actionibus, quae non transeunt ex altero in alterum et de iis quae transeunt.

Actiones in duas classes dividuntur, | cum nonnullae apud unum remaneant, aut transeant ex hoc in hunc.| Primae classis verba sunt *stetit, profectus est, sedit, calefactus est, exiit, ingressus est*, | secundae classis *verberavit, interfecit, abjecit, vidit, transire jussit* et *comedit.* | Dicis: *profectus est Paulus* et *exiit sibi Philippus*, | et *percussit Dominus Aegyptios* et *transire jussit Moses Hebraeos.*

ܕܒܗ ܐܪܥܐ ܕܚܝܘ̈ܬܐ ܕܩܠ

ܐܢܘܢ ܚܝܘ̈ܬܐ ܐܬܐ ܕܫܡܝܐ ܕܩܕܫ̈ܐ
ܐܪܥܐ ܕܟܠ ܐܪܥܐ ܕܫܪܝܪ ܐܢܐ
ܕܐܝܟ ܐܦ ܐܢܐ ܥܒܕ ܠܟ ܒܪ ܐܢܫ 20
ܐܘ ܐܦ ܐܢܐ ܥܒܕ ܠܟ ܒܪ ܐܢܫ
ܐܘ ܐܦ ܐܢܐ ܥܒܕ ܠܟ ܒܪ ܐܢܫ
ܐܘ ܐܦ ܐܢܐ ܥܒܕ ܠܟ ܒܪ ܐܢܫ

ܕܒܗ ܐܪܥܐ ܕܥܦܪܘܢܐ ܕܩܠ

ܐܢܘܢ ܚܝܘ̈ܬܐ ܕܢܦܩܘ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܘܟ
ܐܘ ܐܦ ܐܢܐ ܥܒܕ ܠܟ ܒܪ ܐܢܫ 25
ܐܘ ܐܦ ܐܢܐ ܥܒܕ ܠܟ ܒܪ ܐܢܫ
ܐܘ ܐܦ ܐܢܐ ܥܒܕ ܠܟ ܒܪ ܐܢܫ
ܐܘ ܐܦ ܐܢܐ ܥܒܕ ܠܟ ܒܪ ܐܢܫ

De litteris masculinitatis in verbis.

Quattuor litterae masculinitatis in verbo occurrunt: | ablatio litterae *tau* in singularibus e. gr. *venit*, | et in 20 pluralibus additio litterae *vav*, nam dicis: *venerunt* et *ostenderunt*. | Et ante *nun jud* cum i pronuntiata, vel *jud* cum e, | e. gr. *sedunt, comedunt, bibunt* et *laetantur;* | et *vav* cum u ante *nun*, e. gr. *venient.*

De litteris femininum efficientibus in verbo.

Litterae femininum efficientes tres et sunt et notae sunt, | *tau, nun* quibus accedit *jud*, nam dicis *vacillat* a *vacillat* | et *audivit* et *audient*, et *contremuerunt creaturae concutientes*, | *salutem tuam oculi mei* 25

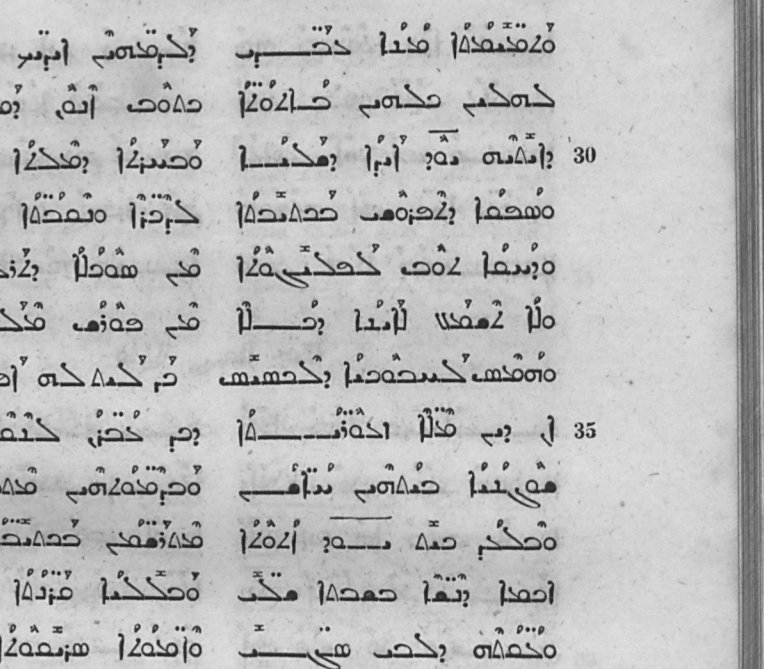

exspectaverunt, et *mulieres illae*, *quae sanatae sunt*,| et *perfectae quid fecerunt ut sanguinem earum manus tuae effunderent:* | haec omnia cum littera femininum efficiente scribe, | quae est *jud* illa quae quiescit et in fine verbi ponitur | et sufficit in scriptura ad discernenda masculina et feminina figurâ, | et tollit dubitationem ex intellectu sensus; | neque audias illum qui vetet discrimen verbi scripti | et efficere studeat confusionem lectionis accuratius non signatae. | Sin autem verba parva in feminina transeuntia | mutantur et in similibus eorum formis distinguuntur, | in scripturis sine littera *jud* obsignantur, | e. gr. *mulieres die sabbati quieverunt*, et *nocte cornua vocaverunt*, | et *angustiae cordis mei multiplicatae sunt*, et *gentes res inanes cogitaverunt*.|

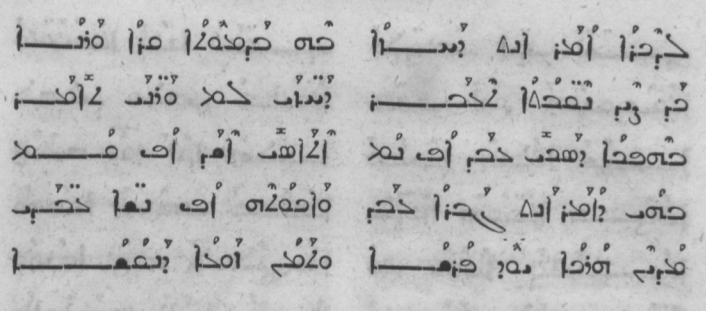

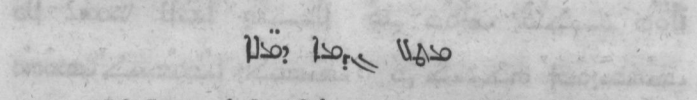

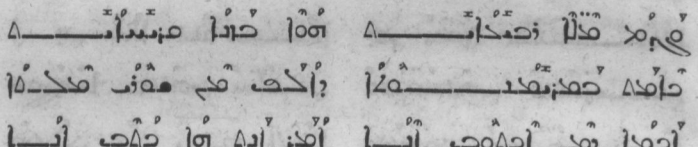

In masculino dicis *chezo*, *qero*, *reno*, | et cum ad feminina transeas, dicis *chezai* et *renai*, | quae forma opposita est formis *suki*, *'ebad* etc., | nam dicis *vir fecit*, et his verbis similiter etiam *mulieres fecerunt*,| ergo hoc loco littera *jud* distinguit, illuc motio tantum vocalis.

De contractione verborum.

Contractio verborum quam clarissime quattuor modis fit: | videlicet ablatione litterae *olaf* ab initio verbi,| nam ex *'ektub 'no* formas *koteb 'no*; | tum abjectione litterae *nun* a fine, | nam formas *tau* e *tavun* etc.;|

ⵎⵄⵜⵜ ⵣⵎⵚ ⵎⵍ ⵄⵜⵜⵎ ⵚⵜⵜⵓⵚⵜⵏ ⵏⵜⵜⵍ ⵎⵍ ⵜⵜⵍⵎ
ⵎⵚⵜⵜⵄⵎⵚⵜⵣ ⵜⵜⵍⵍⵍ ⵎⵍ ⵜⵎⵄ ⵜⵄⵎ ⵜⵜⵍⵍ ⵜⵎⵚⵜⵏ ⵎⵍ ⵜⵎⵄ
ⵜⵎⵔ ⵚⵎⵚⵏ ⵎⵍ ⵚⵎⵚⵏ ⵜⵏ ⵎⵚⵎⵚⵏ ⵣⵎⵚ ⵎⵍ ⵚⵎⵚⵏ ⵜⵏⵎⵚ
ⵎⵚⵜⵜⵄⵎⵚⵜⵣ ⵄⵎⵄ ⵎⵍ ⵚⵜⵣⵏ ⵚⵎⵚⵜⵏⵎⵚⵏ ⵚⵎ ⵎⵚⵍⵍⵍⵏ
ⵎⵄⵜⵜⵍⵍⵍ ⵜⵜⵍⵍ ⵎⵍ ⵚⵜⵣⵏ ⵜⵎⵚⵜⵏ ⵚⵎ ⵚⵜⵣⵏ ⵎⵍ ⵚⵜⵣⵏ ⵎⵚⵜⵜⵍⵍⵍⵏ 55
ⵎⵄⵜⵜⵍⵍⵍ ⵜⵜⵍⵍ ⵎⵍ ⵚⵜⵣⵏ ⵜⵎⵚⵜⵏ ⵚⵎ ⵚⵜⵣⵏ ⵎⵍ ⵚⵜⵣⵏ ⵎⵚⵜⵜⵍⵍⵍⵏ

ⵎⵄⵜⵜⵍⵍⵍ ⵜⵜⵍⵍ ⵎⵍ ⵚⵜⵣⵏ ⵜⵎⵚⵜⵏ ⵚⵎ ⵚⵜⵣⵏ ⵎⵍ ⵚⵜⵣⵏ ⵎⵚⵜⵜⵍⵍⵍⵏ

ⵎⵄⵜⵜⵍⵍⵍ ⵜⵜⵍⵍ ⵎⵍ ⵚⵜⵣⵏ ⵜⵎⵚⵜⵏ ⵚⵎ ⵚⵜⵣⵏ ⵎⵍ ⵚⵜⵣⵏ ⵎⵚⵜⵜⵍⵍⵍⵏ

in femininis *zelj* e *zelein;* | tum ablatione litterae *olaf* a *nun,* qua in re feminina (masculinis) aequantur, | e. gr. *potchat* e *potach ant,* iterumque *potchatj* e *potcho antj;* | denique ablatione litterae *schin* a fine in verbo singulari, nam guttur *cherat* (obmutuit) dicitur e *cherschat.* | Contractio autem eum ad finem ingreditur ut gravitatem sermonis levet.

De casibus qui verbis accidunt.

Quattuor casus verba sequuntur secundum litteras vocis *mento;* | nam e *mora* dicis: *quamobrem hic moraris,* | et *si iste vir moratur etiam uxor ejus cum illo morabitur,* | et *tu o frater si moraberis etiam ego tecum morabor.*

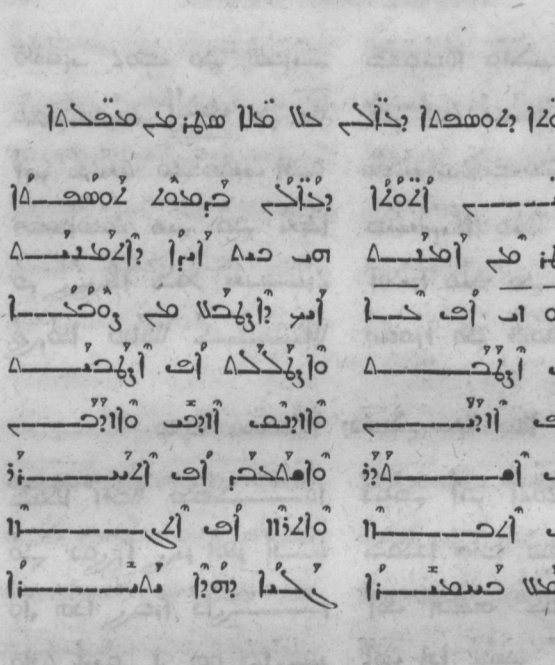

De litteris additamenti quae praeter casus verba ingrediuntur.

Quinque sunt litterae quae tanquam additamentum ingrediuntur | verba praeter litteras vocis *'amnat*, (additamentum) videlicet hoc dinumeratum est: | *tet*, *d*, *tau*, *zai* etiam *'e*, e. gr. *tinctus est* e *tinctura*, | *probris affectus est* et *ornatus est* et *instillata est* et *complacita est*; | et *motus est*, *armatus est*, *projectus* 65
est, *victus est* et *venumdatus est*; | et *admiratus est*, *missus est*, *subjectus est*, et *liberatus est*; | et *corroboratus est*, *direptus est*, *arcanum factum est* etiam *tonsus est*; | et litteram *'e* vocis *fermentatus est* fermento superfluam esse in aperto est.

ܗܠܐ ܡܢ ܐܡܪܐ ܕܡ ܡܬܠ

ܐܡܪ ܒܨܝܓܐ ܕܒܗ ܬܗܘܐ ܟܬܝܒ ܫܕܪ ܒܨܝܓܬ

ܒܪ ܐ ܬܗܘ ܡܟܬܒ ܫܕܪ ܗܢ

ܡܟܬܒ ܕܡ ܐܡܪ ܒܨܝܓ ܕܡ ܡܢ ܒܗ ܡܟܬܒ

ܡܟܬܒ ܕܡ ܐܡܪ ܒܨܝܓ ܕܡ ܡܢ ܒܗ ܡܟܬܒ 70

ܫܘܠ ܡܒܘܐ

ܫܘܠ ܕܡ ܬܗ ܬܗܘ ܡܟܬܒ

ܒܪ ܕܡ ܒܗ ܬܗ ܒܪ ܒܗ ܒܟ

ܬܗ ܒܗ ܐ ܒܗ ܬ ܒܗ ܒܟ

ܐ ܡܢ ܕܡ ܗ ܒܗ ܡܟ

ܐ ܒܗ ܕܡ ܗ ܒܗ ܒܟ 75

Quomodo e verbis temporis praesentis et futuri exploremus substantiam singularem, quae proxime est masculina vel feminina, et pluralem masc. et fem. generis.

Et verbum quod imperat e futuro derivatur | et possidet varietatem personarum secundum canonem syriacum. 70

Mensura prima.

Igitur a tertia persona singularis futuri formae *scribet* etc., | si imperativum enuntiare vis, | tolle litteram *nun* ab initio, et cum reliquis litteris verbi impera masculo e. gr. *mitte* a *mittet* etc. | Et si feminae im- 75

ܩܠ ܬܗܦ ܐܢ ܐܗ ܩܠ ܙܐ ܐܢ ܬ
ܩܠ ܬܗܦ ܐܢ ܐܦܪ ܩܠ ܬܗܦ ܐܢ ܐܦܪ
ܟܬܦܠ ܒ ܙܒ ܐܦܗ ܒ ܐܦܗ
ܠܟܬ ܐ ܒ ܟܬ ܐ ܒ ܟܬ
ܐܢ ܟܬ ܐ ܐ ܐ

ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ
ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ
ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ
ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ
ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ
ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ
ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ
ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ
ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ

ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ
ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ
ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ ܐܬܦܥܠ

nuntia finem verbi in imperativo cum Zeqofo, | et e *netbaite* dic *etbaito* | etc., sed in mensura vocis *neschave* sine olaf dic *schavo*. Et in feminino *olaf* mutatur in *jud* quae pronuntiatur, | et dic *etbaitoi* etc. Et multis impera cum littera *vav*, quae profertur e. gr. *etchavau*; et si tibi placet adde *nun* e. gr. *etchavaun*. Et si imperas iis quae multae sunt *duas jud* cum *nun*| adde et dic *armojein* etc.

Mensura tertia.

Et mensurae *neqre* etc. loco *olaf* cum *e* pronuntiatae adjunge *jud* quae cum *i* pronuntiatur, et *nun* tolle

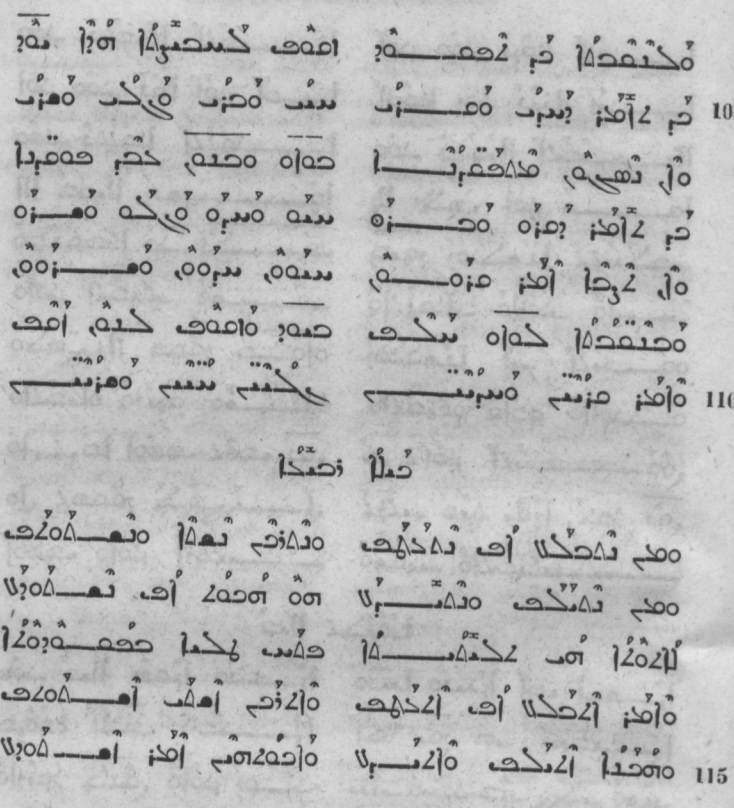

et dic *qeri* etc.; et feminae si imperas cum *o jud* illam vocali *i* instructam pronuntia | et dices *chedoi* etc.; et si imperativus ad multos refertur imperativum litteris *vav* et *nun* forma et dices *qerau* etc., et si tibi placet dic *qeravun;* et in femininis litteram *vav* permuta cum *jud* et cum Zeqofo pronuntia, addens litteram *nun;* | et dic *qerojein* etc.

Mensura quarta.

Vocum *netbela'*, *net'ataf* etc. litteram tertiam cum Petocho pronuntia, o puer, in imperativo et dic *etbal'*

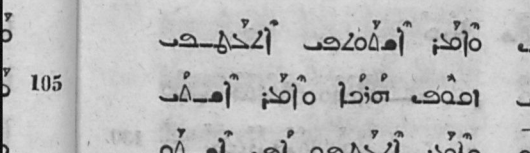

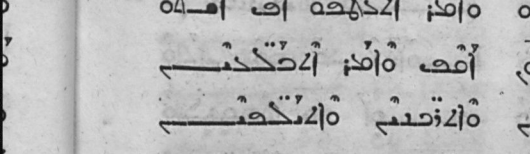

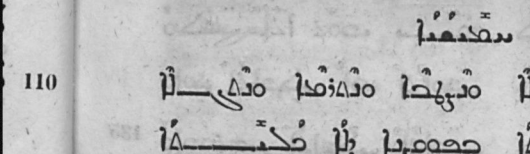

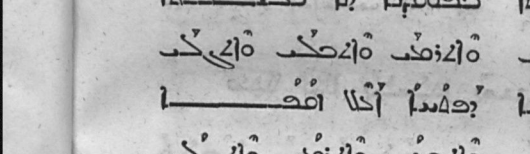

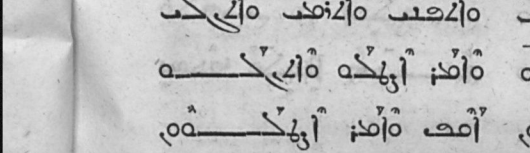

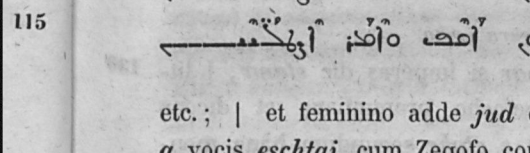

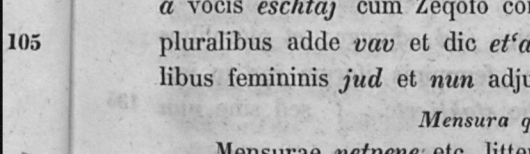

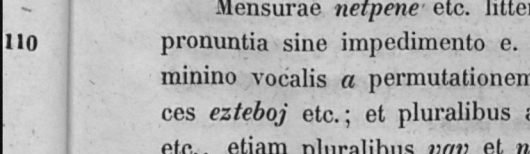

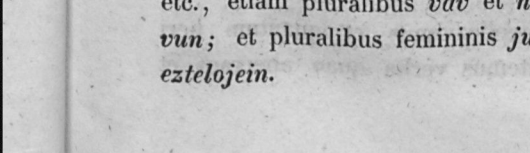

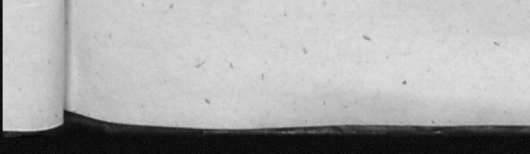

etc.; | et feminino adde *jud* et dic *eschtautpj* etc., sed *a* vocis *eschtaj* cum Zeqofo commuta et dic *eschtoj;* et pluralibus adde *vav* et dic *et'atpv* et *eschtau;* et pluralibus femininis *jud* et *nun* adjunge et dic *etbal'ein* | etc.

Mensura quinta.

Mensurae *netpene* etc. litteram quartam cum Petocho pronuntia sine impedimento e. gr. *etpenai* etc.; et in feminino vocalis *a* permutationem videlicet *o* colloca, | dices *ezteboj* etc.; et pluralibus adjunge *vav* et dic *eztelau* etc., etiam pluralibus *vav* et *nun* adjunge et dic *eztelavun;* et pluralibus femininis *jud* et *nun* adjunge et dic *eztelojein.*

ܐܬܦܥܠ ܗܦܟܬܐ

ܡܢ ܬܟܬܘܠ ܡܬܟܬܘܠ ܐ ܒ ܥܡܪ ܐ ܐܬܡܪ ܐ
ܐ ܟܬܒ ܐ ܟܬܒ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ 130
ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ
ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ
ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ
ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ
ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ 135

ܗܟܐ ܩܠ ܒܟܬܐ ܒܬܪ ܡܢ ܡܬܪܐ ܗܟܡ

ܐ ܟܬܒ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ
ܒܗܕ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ ܐ

Mensura sexta.

Et e ***netekel*** et ***netemar*** si imperas dic ***etamr,*** | litteram secundam cum petocho pronuntians et dicens ***etamn,*** | iterumque ***etak*** e ***etake*** secundum hanc mensuram mundatur; et feminino ***jud*** adjunge; et pluralibus ***vav*** adde; | et pluralibus femininis iterum ***jud*** in imperativo consocia, | et dic ***etaklj*** etc.; | sed sine ***nun*** omnes has formas mitte.

De verbis difficilioribus quae aberrant a canonibus istis.

Et postquam haec explicavimus et quantum fieri potuit illustravimus, visitemus verba quae aberrant et

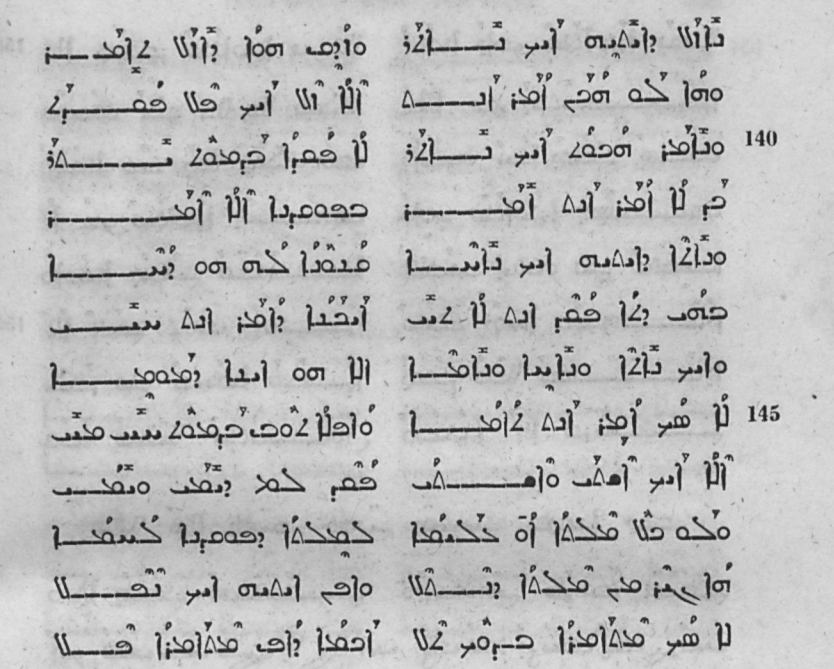

cum canonibus non conveniunt. *Ni'zal* convenit cum *ni'tar* et aequum esset dicere *'izal*, et ecce non sic dicis sed *zel* simili modo quo *pel* in imperativo formas.| Etiam *ni'mar* eandem formam habens ac *ni'tar*, non tamen imperat formâ *itar*, | nam non dicis *'imar* in imperativo sed *'emar*. | Et *ni'te'* formae *'niche'* canonem illum non sequitur, | nam in imperativo dicis *to*, non *tji* formae *chji*. | Ad *ni'te'*, *niche* tertium verbum accedit *ni'me'*, sed de illo qui jurat nunquam dicis *to'mo'*, etiam non *mji* formae *chji* | sed ad analogiam formarum *'eschtai* et *'eschtoi* imperas *'tmai* et *'imoi*. | Neque omnia verba, o adolescens, formam imperativam possident, | videlicet verbi *netel*, quod ejusdem formae est ac *nepel*, | imperativus *tel* nullo loco dicitur, ex analogia formae *pel*, quae dicitur; | neque in praete-

ܠܐ ܒܟܕ ܗܕܐ ܡܕܡ ܠܐ ܐܦܥܠ ܗܕܐ ܡܕܡ ܐܦ ܠܐ 150
ܡܢ ܟܠ ܡܠܬܐ ܠܐ ܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ ܟܠ ܡܠܬܐ
ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ
ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ
ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ
ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ 155
ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ
ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ

ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ

ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ ܒܟܠ ܡܠܬܐ ܐܦ ܠܐ

rito dicitur *netal*, ex analogia formae *nepal* quae occur- 150
rit. | Neque in omnia verba ingreditur *nun* temporis futuri, | e. gr. in vocem *hab*, quae socia est vocis *sab*; | nunquam dicitur *nehab* etiamsi *nesab* dicatur.| Secundum canones *etpnai* formatur e *netpne*, | sed *et-* 155
pan dicit verbum spiritus in psalmo | contra analogiam et consuetudinem eam, quae in sermone poni solet. | Et paulo post explicabuntur (haec verba), quo modo utique inter se differant.

De verbis quae cum zeqofo et de iis quae cum petocho in praeterito pronuntiantur.

Verba formae *qoimon* et *nequmon* et quae similis formae sunt in praeterito cum zeqofo pronuntiantur | e.

ܟܝܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܛܠ ܐܢܐ ܩܛܠ ܐܢܬ ܩܛܠ ܐܢܬ ܩܛܠ ܐܢܬ

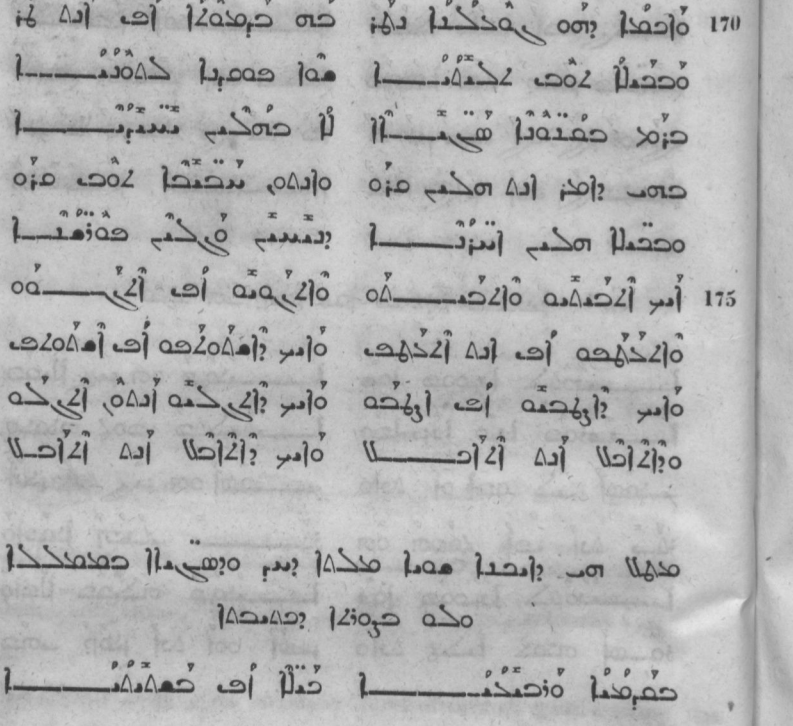

tu o puer colliga; | et *sicut ille mandatum servavit,* 170
ita et tu serva. | Etiam in mensura tertia imperativus praeterito aequatur, | non tamen in singulari sed tantum in plurali numero, | nam dicis *vocaverunt*, et *vos dilecti vocate.* In aliis mensuris distinctiones sunt perspicuae et clarae, | e. gr. *aedificati sunt* et *aedificamini*, *introducti sunt* et *introducimini*, | etc. 175

De eo quomodo verbum singulare et plurale par sit sono non figurâ scriptionis.

In mensura prima et quarta etiam in sexta | ae-

ܗܵܐ ܡܲܕܲܥܵܐ ܣܲܒ̈ܪ̈ܵܐ ܟ̈ܠܲܕܲܡ̈ܵܐ ܕܲܐ ܫ̈ܲܒ̈ܲܥ̈ܵܐ
ܕܲܡ̈ܲܪ̈ܵܐ ܡ̈ܲܚ̈ܲܫ̈ܒ̈ܵܐ ܟ̈ܠܲܡ̈ܲܕ̈ܲܟ̈ܲܪ̈ܵܐ ܟ̈ܠ̈ܲܗ̈ܲܢ̈ܵܐ
ܐ̈ܲܢ ܐ̈ܲܕ ܙ̈ܲܢ̈ܲܚ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ ܐ̈ܲܚ̈ܲܕ̈ ܙ̈ܲܟ̈ܲܪ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ܵܐ
ܗ̈ܲܘ̈ ܐ̈ܲܚ̈ܲܕ̈ ܙ̈ܲܟ̈ܲܪ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ ܐ̈ܲܚ̈ܲܕ̈ ܙ̈ܲܟ̈ܲܪ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ܵܐ
ܡ̈ܲܢ ܟ̈ܠ̈ܲܫ̈ܲܒ̈ ܙ̈ܲܢ̈ܲܚ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ ܐ̈ܲܚ̈ܲܕ̈ ܙ̈ܲܟ̈ܲܪ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ܵܐ
ܗ̈ܲܘ̈ ܐ̈ܲܚ̈ܲܕ̈ ܙ̈ܲܟ̈ܲܪ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ ܐ̈ܲܚ̈ܲܕ̈ ܙ̈ܲܟ̈ܲܪ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ܵܐ

ܗ̈ܲܘ̈ ܐ̈ܲܚ̈ܲܕ̈ ܙ̈ܲܟ̈ܲܪ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ ܐ̈ܲܚ̈ܲܕ̈ ܙ̈ܲܟ̈ܲܪ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ܵܐ

ܟ̈ܠ̈ܲܗ̈ ܡ̈ܲܢ ܟ̈ܠ̈ܲܫ̈ܲܒ̈

ܟ̈ܠ̈ܲܗ̈ ܡ̈ܲܢ ܟ̈ܠ̈ܲܫ̈ܲܒ̈ ܙ̈ܲܢ̈ܲܚ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ ܐ̈ܲܚ̈ܲܕ̈ ܙ̈ܲܟ̈ܲܪ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ܵܐ
ܗ̈ܲܘ̈ ܐ̈ܲܚ̈ܲܕ̈ ܙ̈ܲܟ̈ܲܪ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ ܐ̈ܲܚ̈ܲܕ̈ ܙ̈ܲܟ̈ܲܪ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ܵܐ
ܐ̈ܲܢ ܐ̈ܲܕ ܙ̈ܲܢ̈ܲܚ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ ܐ̈ܲܚ̈ܲܕ̈ ܙ̈ܲܟ̈ܲܪ̈ ܟ̈ܠ̈ܵܚ̈ܵܐ

quatur persona singularis congregationi magnae | in praeterito et in imperativo in pronuntiatione, | dicis *magister noster docuit sicut magistri nostri docuerunt,* et *sicut iste indutus est juvenes omnes induti sunt,* et *una cum pane qui comestus est pisces omnes comesti sunt,* et *tu morare, comedere, absorbere* et *vos comedimini* et *absorbemini.*

De eo quomodo par sit verbum quod ad masculum referatur et ad feminam sono non figura scriptionis.

In prima mensura, in quarta etiam in sexta | aequatur imperativus masc. personae femininae; | dicis: *frater noster morare* iterumque *tu soror nostra morare,*|

ܐܘ ܐܢܬ ܐܚܐ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚܐ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ
ܐܚܬ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚܬ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚܬ ܐܒܐ ܡܪܝ 190
ܐܢ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ ܐܒܐ
ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ
ܐܢ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ
ܐܢ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ
ܐܢ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ 195
ܐܢ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ

ܗܟܝ ܐܦ ܐܚܝ ܕܡܪܝ ܐܢ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ
ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ ܐܬ ܐܚ ܐܒܐ ܡܪܝ

et *vos fratres mei moramini* sicut *vos sorores nostrae moramini.* | Similiter etiam in conjunctione ea quae est cum 190
masculo et cum femina, | dicis: *o frater noster pater noster te vocavit*, et *te o soror nostra pater noster vocavit*, | et *te o sancte dominus elegit*, et *te, o sancta, dominus elegit.* | Et hoc modo omnia verba mensurae *qero*, *bero* et *gelo*: in omnibus eodem modo alloquere et masculos et feminas. | Et his aequatur *saki*, *frater* 195
noster etiam sorores meae exspectaverunt, et *filius meus nihil fecit quia filiae tuae omnia fecerunt.*

De eo quod litterae gutturales efficiant ut cum Petocho pronuntientur litterae illae quae ante eas positae sunt, si una cum aliqua littera in sermone occurrunt.

Litterae gutturales tres sunt, | *chet*, *'e* et tertia

he; | et *risch* licet non ex earum numero sit, tamen earum qualitatem possidet. | Ergo si possidet verbum in fine gutturalem, | litteram illam, quam ante eam legis, quovis loco cum petocho pronuntia, | praesertim si litteram *mim* in initio vocis sermonis ponis. | Lege *petach* etc. | Et simili modo *gemar* etc. Sed in imperativis istae litterae non sequuntur hunc canonem, quia dicis *peru'* etc. | Sed littera *mim*, ubi accedit, efficit ut haec verba canonem sequuntur, | nam fieri non potest ut dicatur *metpetech* etc. sed *metpetach* etc., eo-

ܡܢ ܕܐܝܟ ܡܢ ܕܐܝܟ ܡܢ ܕܐܝܟ ܡܢ ܕܐܝܟ
ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ

ܡܢ ܕܐܝܟ ܡܢ ܕܐܝܟ ܡܢ ܕܐܝܟ ܡܢ ܕܐܝܟ
ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ

ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ 215
ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ
ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ
ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ
ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ
ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ 220

ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ

ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ ܡܢ ܐܝܟ

dem modo *meza'za'* etc. | *zolach* etc.

De eo quod in quibusdam verbis, quae e nominibus etymologicis originem trahunt, *vav* remaneat, in aliis non remaneat.

Nomen, quod duplicem *vav* possidet, si verbum fit,| 215
huic nomini una e duabus remanet ut indicetur genus ipsius, | e. gr. *'ezdavag — zuvogo* etc. | Et quod ad nomen unam tantum *vav* possidentem attinet, in verbo derivato haec vav abjicitur, | e. gr. *'etgarag — gurogo* etc. 220

De litteris quae mollescunt et asperantur in verbis.

Litterae quae asperantur et mollescunt illae jam an-

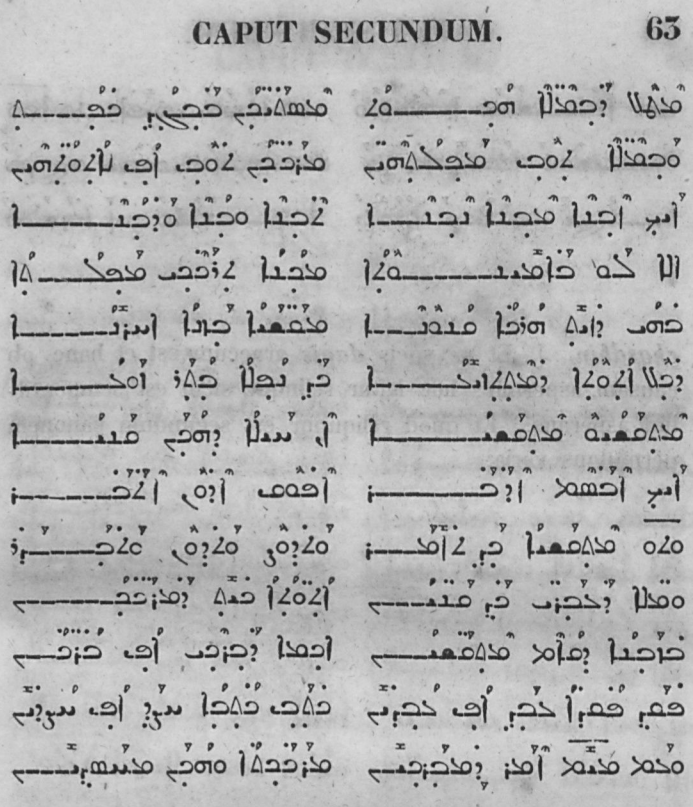

tea dictae sunt, | quia eodem modo etiam in verbis continentur litteris *bgod kfot*. Iterumque in verbis casus molliunt litteras eorum, | e. gr. *'ebne* etc. | Attamen non semper fieri potest, ut casus litteram mollem efficiat, quia hic canones inveniuntur asperitatem efficientes: nam quaevis littera mota quae sequitur litteram motam, quam certissime asperatur si qualitatem hujusmodi possidet, e. gr. *'ebasem* etc. Et *tau* asperatur si dicis *vatduz* etc. | Verba praeteriti quae possident litteras quae sunt molles, | in tempore quod praesens est asperantur, e. gr. *berekhj* et *borkon* etc. | Et cum *mim* pronuntia vocem *mebarkhin* mollem, eodem modo etiam *me-*

ܗܵܐ ܗܝ ܕܐܲܚܕ̈ܝܢ ܡܲܕ̈ܒ̈ܚܵܐ ܗܘ ܕܲܗܟ̈ܝ ܡܲܕ̈ܒ̈ܚܵܐ ܗܘ 235
ܕ̈ܝ ܒ̈ܝ ܡܲܕ̈ܒ̈ܚܵܐ ܐܲܒ̈ܝ ܕܐܲܒ̈ܝ ܕ̈ܝ ܕܐܲܡ̈ܝ ܕ̈ܒ̈ܚܵܐ ܗܘ
ܗܟ̈ܝ ܐܲܒ̈ܝ ܡܲܕ̈ܒ̈ܚ ܒ̈ܝ ܡܲܫ̈ܟ̈ܒ ܒ̈ܝ

chasdhin. | Et *pe* vocis *dapis* graecum est et hanc ob 235
causam asperum; hoc igitur relinque sicut est semper illud asperans. Et quod reliquum est secundum canonem permutans varia.

ܡܠܬܐ ܕܣܝܡ

ܗܕܐ ܐܝܟ ܡܫܬܡܥ ܕܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܢ ܡܢ ܡܫܡܥ

ܡܠܝܐ ܗܝ ܕܒܪܝܬ ܫܘܟܠ ܫܡܝ ܕܣܝܡ
ܕܡܫܡܥ ܐܝܟ ܐܝܬ ܠܗ ܡܢ ܡܢ ܡܫܡܥ
ܟܕ ܢܣܒ ܒܗ ܡܠܬ ܡܠܬ ܢܣܒ ܒܗ ܟܕ
ܥܒܕ ܐܫܬܡܫ ܒܗ ܒܟܠ ܣܦܪ ܘܣܦܪ
ܘܡܢ ܕܒܪ ܠܡܢ ܕܒܪ ܠܗ ܡܢ ܕܒܪ ܠܡܢ ܕܒܪ
ܘܡܢ ܕܒܪ ܠܡܢ ܕܒܪ ܠܗ ܡܢ ܕܒܪ ܠܡܢ ܕܒܪ
ܘܡܢ ܕܒܪ ܠܡܢ ܕܒܪ ܠܗ ܡܢ ܕܒܪ ܠܡܢ ܕܒܪ
ܘܡܢ ܕܒܪ ܠܡܢ ܕܒܪ ܠܗ ܡܢ ܕܒܪ ܠܡܢ ܕܒܪ

CAPUT TERTIUM.

De conjunctionibus et de significatione uniuscujusque earum.

Nomen *conjunctionis* ipsum sufficit, ut ostendamus naturam ejus: | nam efficit vicinitatem et *conjungit* nomen cum verbo. | Modos ejus breviter perscrutemur et cursim, | quia possidet figuras et typos varios in omnibus libris. | *Ger* modum efficiens domesticum reddit propinquum; *den* nutum dat remotioni: | *man* autem personam introducit, interdum etiam voci *hoqil* aequatur; | a *hoscho* derivatur *hoqil*, sicut a *meko mekil*; | *elo* sententiam

ponit, iterumque *lam* alteri convenit; | *kit* et *au kit* conjunctio interpretativa, *beram* confirmativa est; et *moden* conclusiones colligit in problematibus; | *kad* verbum parat et adducit; *'ad* promissionem verbo domesticat; | et responsionem proponit *'in*, dubitationem introducit *'en*; | *ho* et *hono* quasi digito dant modo demonstrationem; | *ophen* aliquid quod oppositum est introducit et conjungit cum sermone; | *'al* et *metul* causam afferunt; *tok* et *kebar* spem exigunt; | *kai* verbum spei introducit; *ara* interrogat; | *kemat* dubitationem et confirmationem efficit; *'ud* ornat rem quam dicit; | voci *botarken* vox *kit* convenit; *badgun* repetitionem conjungit; | *'au* dubitationem et divisionem efficit, et vocationi convenit *'o*; | *iv* illi qui laudatur conjungitur; voci *metul* vox *al* cognata est; | *elulo*, *elu laitauhj* annumerant quod

ܠܐ ܗܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܘ
ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܘ
ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܘ
ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܘ
ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܘ 25
ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܘ
ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܘ
ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܘ
ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܘ
ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܘ 30
ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܘ
ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܘ
ܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܗܘ

revera ita est; | *'aik* et *'akmo* comparationi expediunt; *man* et *mun* interrogationi accedunt; | *dam* aequatur voci *ldamo*, iterumque amplificat narrationem; | littera *lomad* loco conjungitur, e. gr. ille qui Jerosolyma proficiscitur; | *levot* significat τὸ esse, e. gr. qui venit ad 25
ficum; | iterumque *kar* explanatur voce *aiko*, et *hor tamon* aequatur voci *horko*; | *honau* explicationem dat, et *bad* causam; | intercessionem introducit *bjad*, viam sequitur *jad*; | *levai* et *eschtuph* desiderium, *akchad* et *akchedo* aequalitatem; | *kadu* est verbum abscin- 30
dens; *chos* malum vertit in bonum; | *hoiden* praeteriti et futuri est, *hoidek* tantum praeteriti; | *ehe ehe* quasi irridet, *lhal* in regiones remotas abjicit; | *johoi* minis accedit; *ni* in imperativis *li* significat. | Sunt aliae con-

ܗܵܕܵܐ ܗܲܝ ܕܲܒ̈ܬܵܐ ܕܲܥܒ̈ܕ̈ܵܐ ܥܲܠ ܟ̈ܬܵܒ̈ܵܐ

ܟ̈ܠܗܝ ܒ̈ܟܬ̈ܒ̈ܵܐ ܕܩ̈ܕ̈ܫ̈ܵܐ ܕܡ̈ܫ̈ܬ̈ܡ̈ܫ̈ܢ̈ܵܐ ܒ̈ܗ̈ܘ̈ 35

ܕܒ̈ܝܬ ܐ̈ܠܦ̈ܒ̈ܝܬ

ܒ̈ܝܬ ܐ̈ܒ̈ܐ ܐ̈ܝ̈ܟ̈ ܐ̈ܢ̈ܫ̈ ܒ̈ܝ ܐ̈ܦ̈ܩ̈ ܒ̈ܝ ܐ̈ܦ̈ܩ̈ ܒ̈ܝ ܐ̈ܦ̈ܩ̈

ܒ̈ܝ ܐ̈ܦ̈ܩ̈ ܒ̈ܝ ܐ̈ܦ̈ܩ

ad verba in significatione vocis *aikano*, etiam vocis *hau* accedit in modo. | Dicis: *ut cognoscant qui sis*, videlicet *quomodo sis;* | et *qui vidit humilitatem ancillae suae*, videlicet *ille qui vidit ancillam suam.*

De littera lomad.

Lomad personam indicat, ut e. gr. dominus jussit:| *venerare dominum Deum tuum*, et *venerare patrem et matrem.* | Et indicium est termini, nam dicis *pervenit domum.* | Iterumque signum objecti in hisce verbis: *percussit dominus exercitum.* | Loco vocis *botar* ponitur, e. gr. *accidit post septem dies.* | Et loco *dolad* invenitur e. gr. *ad faciendam retributionem;* | simili-

ܗܘܝ ܟܕ ܡܫܬܥܐ ܒ ܐܝܬ ܠܗ ܟܬܒܐ
ܐܡܪ ܡܬܠܐ ܕܐܡܪ ܒ ܗܘ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܠ ܡܕܡܐ
ܐܡܪ ܗܘ ܟܬܒ ܡܫܐ ܕܐܡܪ ܗܘ ܕܐ ܡܫܐ

ܡܕܡܐ ܐܚܪ ܒܐ

ܡܐ ܟܠ ܟܡܐ ܡܕ ܐܡܪ ܗܘ ܕܐܬܥܒ ܟܠ ܡܫܐ 55
ܗܘ ܕܐ ܡܕ ܒܐ ܐܡܪ ܗܘ ܒ ܒܐ ܟܠ
ܗܘ ܕܐ ܡܕ ܐ ܡܕ ܐ ܐܡܪ ܗܘ ܐ ܡܕ ܐ ܡܫ
ܐ ܒ ܐ ܟܡ ܐ ܐ ܐ ܐ ܡܕ ܐ ܐ ܡܫ
ܐ ܐ ܐ ܟ ܐ ܗ ܐ ܡ ܐ ܟ ܐ ܟ
ܐ ܗ ܐ ܒ ܐ ܡ ܐ ܒ ܐ ܟ ܐ ܗ
ܐ ܡ ܐ ܒ ܐ ܐ ܡ ܐ ܐ ܐ ܒ ܐ ܗ 60

ter voci *men* aequatur, nam dicis *morior fame.* | Et ubi superflua est (littera lomad) nihil obstat quin abjiciatur, | e. gr. *et fuit post unum fere diem*, videlicet *fuit post unum diem.*

De conjunctione ‘al.

‘Al significat eminentiam, e. gr. *vectus est asino.*| 55
Loco *metul* occurrit, e. gr. *quia peregit peccatum.*|
Et occultat contrarium, ut e. gr. dicit verbum vivum: *dividetur filia adversus matrem suam et socerus adversus nurum suam.* | Et firmitatem petit ille qui dicit: *in verbo tuo, o vir, persevera.* | Iterumque oc- 60
cultat verbum vocis ma‘lo, e. gr. *ingressus est medium templum.*

ܡܢܐ ܡܢ

ܡܢ ܡܢܐ ܠܐ ܐܝܟ ܐܢܐ ܡܢ ܗܘ ܐܢܐ
ܡܢ ܐܝܟ ܐܢܫ ܠܐ ܐܚܪ ܡܢܐ ܡܐ ܐܡܪ ܡܢ ܢܥܒܕ

ܡܢܐ ܐܡܝܢ

ܡܐ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܐܡܝܢ ܡܫܬܡܥ ܫܡܥ ܫܡܥ
ܡܢ ܐܡܝܢܐ ܐܡܝܢ ܡܫܡܥ ܫܡܥ ܐܡܝܢ
ܡܬܩܛܪ ܐܢܫ ܐܘ ܐܡܐ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ 65

ܡܢܐ ܡܢ ܒܐ ܡܟܘ ܡܟܐ

ܡܐ ܐܢܫ ܐܬܟܐ ܫܦܠ ܥܡܐ ܕܐ ܒܝ ܡܟܐ
ܟܐ ܒܡܬܩܛܪ ܐܡܪ ܠܐ ܐܡܪ ܡܐ ܐܡܐ

De men.

Men dicitur de loco, e. gr. *e muro,* | *a mane;* iterumque de tempore, et de qualitate e. gr. *e piscibus*

De amen.

Quattuor modis interpretes in libris ponunt *amen.*| *Amen* a substantivo, quod sinceritatem significat; *amen* ad precum confirmationem; | quinque aut sex *cubiti;* 65 et ad veritatem corroborandam *amen* et *amen.*

De vocibus lo, lau et lait.

Lo iterum quattuor significationes possidet apud disertos: (occurrit) modo negativo, e. gr. *neque vir neque*

ܡܕܡ ܐܝܟ ܐܢܬ ܠܐ ܬܫܕܪ ܠܗ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܒܗ ܟܦܢܐ ܘܕܗܒܐ
ܡܕܡ ܗܠܐ ܬܪܬܝܢ ܨܦܪܝܢ ܡܙܕܒܢܝܢ ܠܟ ܐܝܬ ܒܗܝ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ
ܡܕܡ ܠܐ ܗܟܝ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ ܘܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ
ܡܕܡ ܠܐ ܗܟܝ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ ܘܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ
ܡܕܡ ܠܐ ܗܟܝ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ ܘܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ
ܡܕܡ ܠܐ ܗܟܝ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ ܘܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ
ܡܕܡ ܠܐ ܗܟܝ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ ܘܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ

ܕܐܡܐ ܐܘ ܠܐ

ܡܕܡ ܠܐ ܬܫܕܪ ܠܗ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܒܗ ܟܦܢܐ ܘܕܗܒܐ
ܡܕܡ ܗܠܐ ܬܪܬܝܢ ܨܦܪܝܢ ܡܙܕܒܢܝܢ ܠܟ ܐܝܬ ܒܗܝ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ
ܡܕܡ ܠܐ ܗܟܝ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ ܘܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ
ܡܕܡ ܠܐ ܗܟܝ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ ܘܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ
ܡܕܡ ܠܐ ܗܟܝ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ ܘܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ
ܡܕܡ ܠܐ ܗܟܝ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܕܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ ܘܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܐܦ ܚܕ ܕܠܐ ܡܬ

femina; | modo imperativo e. gr. ***ne possideatis aurum et argentum;*** | modo interrogativo, dicis: ***nonne duae aves assario?*** | ; iterumque modo rhetorico: ***non vides diem mali.*** | Vox *lo*, si bis ponitur, affirmat, videlicet ***lo lo.*** ***Lau*** a *lo* originem trahit, e. gr. ***non ex semine et fluxu.*** Iterumque ***lait*** a substantivo quod „nemo adest“ significat, e. gr. ***non adest qui faciat bonum.***

De ‘ad

Vox ***‘edamo*** contrahitur in conjunctionem ***‘ad.*** In quattuor significationibus in libris invenitur: in significatione vocis ***‘edamo, akzeno,*** e. gr. ***hic sede donec venero;*** modo vocis ***kad,*** e. gr. si quis dicit: ***dum orat et***

ܐܝܟ ܕܡܐ ܕܥܒܕ ܠܟ ܡܪܝ ܥܡ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܠܟ ܐܦ ܐܢܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܠܟ ܡܪܝ ܐܠܐ ܕܐܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܡܪܝ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ

ܐܘܡ ܟܡ ܡܝܕܡ ܡܝܕܐ ܡܕܝ ܡܝܢܐ
ܕܐܢ ܡܟܡ ܒ ?ܐ ܟܝܢ ܟܬܒܐ ܕܢܫܐ ܡܟܝ

ܡܗܐ ܐܝܢ ܕܡܝ ܐܝܬ ܠܗ

ܕܢܫܟܚܙܐ ܕܐ ܠ ܐܡ ܟܡܝ ܗ ܠܐ
ܟܝ ܐܢܐ ܐܡܕ ܡܕܐ ܡܟܐ ܟܬܐ ܐܡܕ ܡܟ 90
ܐܡܐ ܐܡܐ ?ܐ ܡܕܐ ܐܡܕ ܠ ܐܡܐ ܡܕ ܐܡ
ܟ ܐܕ ܡܕ ܠ ܒ ܐܢ ܡܟܡܐ ܐܕ ?ܐ ܠܐ
ܡܕ ܐܕ ܐ ܒ ܡܕ ܟܐ ܐ ܐܕ ܡ ܐ
ܐܡܐ ܐܕ ܐܡ ܟ ܡ ܐ ܐܕ ܐ ܐ
ܐ ?ܐ ܟ ܐ ܐ ?ܐ ?ܐ ?ܐ ?ܐ ?ܐ 95
ܐ ?ܐ ?ܐ ?ܐ ?ܐ ?ܐ ?ܐ ?ܐ ?ܐ

Euge civitas nota, civitas Jonae et salva. Has voces si admirationem tuam exprimere vis in lectione ab initio pronuntia.

De conjunctionibus quibus interrogatio exprimitur.

Quindecim vocibus omnes interrogationes exprimuntur. | Vocibus *man* etc. | *'emtai* etc. | *Quis sis,* 90 *domine, nescio. Et in resurrectione cujus est mulier?* | *Quis es aut cujusnam filius? forsitan filius Dei es?* | *Cur haec fecisti? Quomodo es frater noster? Quot panes vobis sunt? Quando comedere vultis? Domine* 95 *noster, ubi es? Quamobrem a nobis discedis? Quid*

ܡܫܝܚܐ ܐܝܟ ܐܢܬ ܠܢ ܘܠܟ ܡܫܝܚܐ ܗܐ ܫܪܪܐ ܘܬܘܒ ܐܝܟ ܐܢܬ ܡܐܡܪ ܠܢ ܕܫܪܪܐ ܐܝܬ ܠܟ

ܐܠܐ ܐܢ ܐܝܬ ܠܟ ܒܠܒ ܐܚܕ ܕܝܕܥ ܐܢܬ ܒܗ ܕܐܦ ܐܢܐ ܐܝܬ ܠܝ ܒܠܒ ܐܚܕ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܒܗ ܕܐܦ ܐܢܬ

ܗܟܐ ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܗ ܐܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ

ܐܠܐ ܐܢ ܐܝܬ ܠܟ ܒܠܒ ܐܚܕ ܕܝܕܥ ܐܢܬ ܒܗ ܕܐܦ ܐܢܬ ܐܝܬ ܠܝ ܒܠܒ ܐܚܕ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܒܗ ܕܐܦ ܐܢܐ

ܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܡܕܡ ܐܢܬܬ ܐܢܫܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܝܬ ܠܟ ܒܠܒ ܐܚܕ ܕܝܕܥ ܐܢܬ ܒܗ ܕܐܦ ܐܢܬ 110

ܠܐ ܐܫܬ ܡܕܡ ܐܚܪ ܐܠܐ ܐܢ ܐܝܬ ܠܟ ܒܠܒ ܐܚܕ ܕܝܕܥ ܐܢܬ ܒܗ ܕܐܦ ܐܢܬ

ܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܟܐ ܐܫܟܚ ܠܟ ܒܠܒ ܐܚܕ ܕܝܕܥ ܐܢܬ ܒܗ ܕܐܦ ܐܢܬ

ܐܘ ܒܥ ܟܠ ܙܢܝܬܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟ ܒܠܒ ܐܚܕ ܕܝܕܥ ܐܢܬ ܒܗ ܕܐܦ ܐܢܬ

ܟܠ ܐܝܬ ܒܗ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟ ܒܠܒ ܐܚܕ ܕܝܕܥ ܐܢܬ ܒܗ ܕܐܦ ܐܢܬ

ܠܐ ܐܫܬ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟ ܒܠܒ ܐܚܕ ܕܝܕܥ ܐܢܬ ܒܗ ܕܐܦ ܐܢܬ 115

saepissime utitur sermo Syriacus, dicis *per vitam Domini, per vitam animae tuae, o illustris.*

De vocibus quibus iteratio positionis exprimitur.

Iterationis significationes in tribus sunt vocibus: | *'elo, setar,* etiam vocem *balchud* o frater memoria tene.! *Non recusavit mihi aliquid, o mulier, nisi te ipsam* 110 *quae es conjux ejus.* | *Nullam earum rerum, quae tibi sunt, accipiam nisi hanc.* | *Totam urbem delete, vitae Rachabae tantum parcite.* | Et scias, hanc iterationem possidere vim affirmativam | in dictione negativa, et negare in dictione affirmativa: *in ficu, quam tenuit,* 115

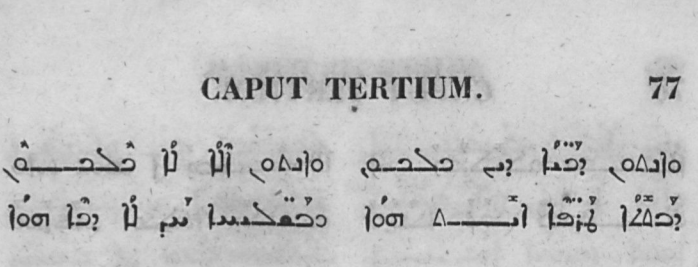

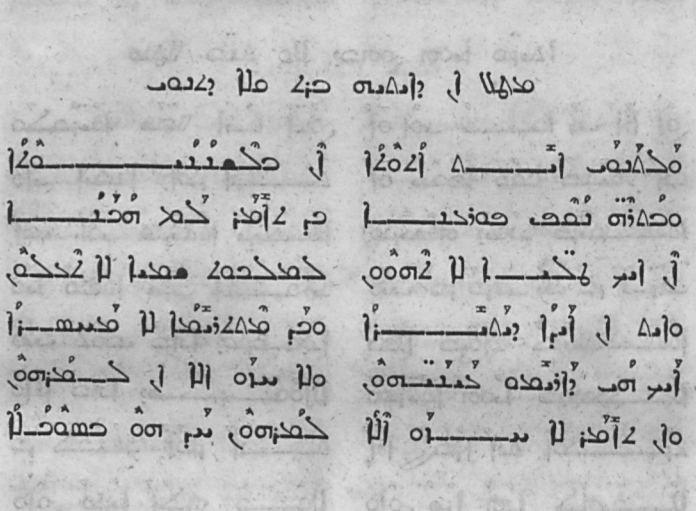

folia tantum invenit, | *vos puri estis omnes, vos, sed non vos omnes:* | *quia in ficu folia fuerunt, et Apostolorum unus purus non fuit.*

Quomodo sit si vox conditionalis adsit.

Et conditionis vox *en* est in lingua. | Hanc sequitur enuntiatio consequens. Hoc modo dicis: | *nisi eritis sicut infantes in regnum divinum non ingrediemini.*| 120
Vox *en* etiam talis est quae superflua sit, quae si tollatur, nihil deest, | e. gr. *sursum tollerunt oculos et nihil viderunt nisi (si) dominum suum;* | si dicis *nihil viderunt nisi dominum eorum,* idem significat. | Et vox *en* etiam in interrogatione honoris caussa quasi oc-

ܗܘ ܙܒܢ ܠ ܒܗܝܠܐ ܐܡܪ ܒܗ ܕܒܗ ܢܫܐܠ
ܗܘ ܕܫܐܠ ܡܢ ܕܒܗ ܐܡܪ ܒܗ ܢܫܐܠ 125

ܗܟܝܠ ܚܕ ܡܠ ܒܗܡ ܡܢ ܥܒܕܐ

ܡܟܬܒܐ ܗܟܐ ܐܢ ܐܢ ܐܢ ܐܘ
ܐܘ ܫܒܩܐ ܕܐܠܗ ܐܢ ܐܢ ܐܢ
ܐܝ ܐܡ ܡܒܕܐ ܡܒܟܐ ܕܡܘܬܐ
ܡܢ ܐܟܐ ܗܢ ܐܗܐ ܕܢ ܕܢ ܕܢ
ܡܢ ܙܒܢ ܕܐ ܕܡܥܒܕ ܐ 130
ܐܘ ܕܐ ܒܗ ܐܡܪ ܐܟܡܟ ܐ
ܒ ܟܬܒ ܐܠܗ ܐܢ ܐ ܐܢ ܐ ܐ
ܐܘ ܡܢ ܐܢ ܟܗ ܚ ܐ ܗܢ ܟܗ ܐ

currit, | et in secundo loco ponimus verbum quod ad eam pertinet, et qui quaerit hoc loco quaerat verbum. 125

De vocibus quibus exprimitur allocutio.

Allocutioni septem sunt voces, *o* etc., | ut e. gr. dicis: *o caritas quam suavis es!* | *Euge, civitas nota, civitas Jonae, salva!* | *O mors, solve vincula mea! O fili ventris mei, o fili votorum meorum!* | iterumque *cho* modo lamentationis occurrit apud feminam aetate provectam. | *'Ara* modo interrogationis et allocutionis in sermone occurrit, | quia ad socium tuum dicis: *tu igitur, o vir, dixisti!* | Et *o domine Deus omnium*, et *o tu qui hoc templum diruis.* | *Profecto,* 130

ܐܝ ܐܟܐ ܡܙܡܪܢܐ ܟܬܒܐ ܕܡܫܬܕܐ ܠܗ

ܐܝ ܐܡܪ ܡܪܝ ܠܐ ܒܟܝ ܡܬܝܗܒ ܡܬܝܗܒ ܠܢ 135

ܐܡܬ ܒܥܝ ܐܡܪ ܠܟ ܕܙܡܪ ܟܕ ܐܬܐ ܐܬܐ

ܕܟܠ ܙܒܢ

ܐܘ ܐܠܗܝ ܐܠܗܝ ܕܡܫܝܚܐ

ܐܘ ܐܠܗ ܐܠܗ ܕܐܒܗ ܕܝܠܕ

ܐܘ ܐܠܗ ܐܠܗ ܕܐܡ ܕܒܪ ܐܢܫ

ܐܘ ܐܠܗ ܐܠܗ ܕܒܪ ܐܢܫ ܕܐܡ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ 140

ܐܘ ܐܠܗ ܐܠܗ ܕܐܒ ܕܝܠܕ ܒܪ ܐܢܫ ܕܐܡ ܠܐ

ܐܘ ܐܠܗ ܐܠܗ ܕܐܒ ܕܝܠܕ ܒܪ ܐܢܫ ܕܐܡ ܠܐ

ܐܘ ܐܠܗ ܐܠܗ ܕܐܒ ܕܝܠܕ ܒܪ ܐܢܫ ܕܐܡ ܠܐ

ܐܘ ܐܠܗ ܐܠܗ ܕܐܒ ܕܝܠܕ ܒܪ ܐܢܫ ܕܐܡ ܠܐ

Deus misericors, delicta deles! | Interdum etiam sine 135
his vocibus qui vocant alloquuntur, | ut e. gr. salvator
dixit ad amicum Lazarum: *veni foras.*

De modis vocis *o*.

O sex modis occurrit in sermone syriaco: | in al-
locutione, de qua re jam dictum est; in institutione et
in admiratione; | in monitione, in precibus, et sextum
in narratione. | Dicis: *o puer accede! o a sapientia* 140
destitute, revertere! | *o profunditas divitiarum et sa-
pientiae et intelligentiae Dei excelsi.* | Et *o Timothee
animadverte* apostolus dixit ad discipulum suum. | *O
Domine me libera et salva,* et *o domine misericordia
tua vitam mihi da!* | Et *librum primum verborum
scripsi o Theophile.*

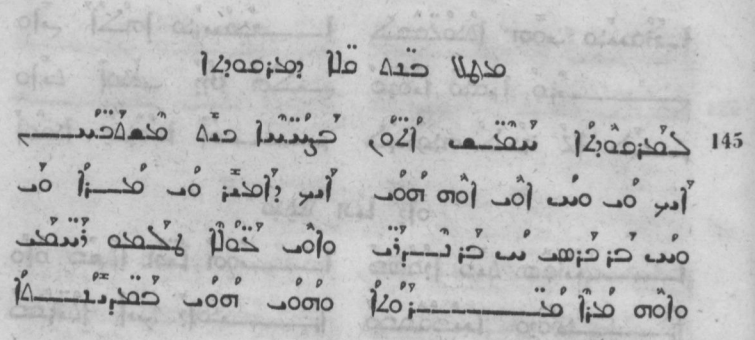

De vocibus quibus lamentatio exprimitur.

Quinque voces lamentationis in libris inveniuntur, | 145
videlicet *voi* etc. Ut dicitur: *heu, domine, heu!* | *O fili ventris mei, o fili votorum meorum! Vae, iniqui oppresserunt amicos meos!* | *O domine imperiorum! Heu, heu, civitatibus.*

ܗܕܐ ܐܝܟ ܡܠܬܐ ܕܡܫܟܚ ܒܗ ܐܢ ܢܫܬܡܫ ܒܗ ܐܝܟ ܡܠܬܐ ܕܡܫܟܚ ܒܗ ܐܢ ܢܫܬܡܫ ܒܗ

ܗܠܝܢ ܬܠܬ ܡܠܝ ܦܫܝܛܐ ܕܡܫܬܡܫܝܢ ܒܗ ܒܚܠܛܐ ܘܡܢ ܗܠܝܢ ܡܬܬܟܝܢ ܡܠܬܐ ܕܫܠܡܐ ܠܗ ܠܡܐ ܕܡܗܝ ܣܒܪܐ ܕܡܠܬܐ ܘܡܠܬܐ ܗܝ ܕܡܫܟܚ ܒܗ ܐܢ ܢܫܬܡܫ ܒܗ ܐܝܟ ܡܠܬܐ ܕܡܫܟܚ ܒܗ ܐܢ ܢܫܬܡܫ ܒܗ

DENIQUE CAPUT QUARTUM.

De oratione composita.

De verbo simplici hucusque sermo fluxit, nunc agere incipit de eorum (verborum simplicium) compositione hujusque modos exponit. | Tria haec verba simplicia in compositione permiscentur, | et ex iis componitur oratio quae possidet sensum perfectum.

De eo quod in omni oratione necessario sit principium et significatio, videlicet subjectum et praedicatum.

Quod attinet ad principium et significationem pruden-

ܒܥܘܡ ܡܥܒܕܢܐ ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܗ ܠܡܪܝܐ ܕܥܒܕ ܠܗ ܒܟܠ ܙܒܢ ܘܒܟܠ ܥܒܕ ܕܬܥܒܕ ܠܗ ܐܝ ܕܒܟܠ ܙܒܢ

ܐܬܝܐ ܗܘ ܕܐܝܬ ܒܗ ܡܕܥ ܕܐܝܬ ܒܗ ܡܕܥ ܐܬܝܐ

ܡܫܡܫܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܡܕܥ ܕܐܝܬ ܒܗ ܡܕܥ ܡܫܡܫܐ

ܥܒܕܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܡܕܥ ܕܐܝܬ ܒܗ ܡܕܥ ܥܒܕܐ

ܐܢܫ ܡܢ ܒܝܬ ܐܒܗܝ ܐܬܐ ܘܐܬܒ ܒܝܬ ܐܒܗܝ ܐܬܐ ܘܐܬܒ

ܕܢܐ ܡܫܬܡܥ ܩܠܗ ܟܦܢܐ ܕܢܐ ܡܫܬܡܥ ܩܠܗ ܟܦܢܐ

ܡܢܗ ܕܢܐ ܡܫܬܡܥ ܩܠܗ ܕܢܐ ܡܫܬܡܥ ܩܠܗ ܡܢܗ

ܫܡܝܐ ܒܪܝܬ ܡܢ ܟܠ ܫܡܝܐ ܒܪܝܬ ܡܢ ܟܠ ܫܡܝܐ

ܐܪܥܐ ܕܐܬܒܪܝ ܒܟܠ ܐܪܥܐ ܕܐܬܒܪܝ ܒܟܠ ܐܪܥܐ

ܠܐ ܫܒܩ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܫ ܠܐ ܫܒܩ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܫ

ܫܒܩ ܡܫܐ ܠܡܐ ܕܐܬ ܫܒܩ ܡܫܐ ܠܡܐ ܕܐܬ

ܡܫܬܒܚ ܠܐ ܡܫܬܟܚ ܡܢܝ ܡܫܬܒܚ ܠܐ ܡܫܬܟܚ ܡܢܝ

ܐܫܬܐ ܠܐ ܡܫܬܟܚ ܡܢܝ ܐܫܬܐ ܠܐ ܡܫܬܟܚ ܡܢܝ

ܫܒܩ ܡܫܐ ܠܡܐ ܕܐܬ ܫܒܩ ܡܫܐ ܠܡܐ ܕܐܬ

ܠܐ ܐܢܐ ܗܘ ܕܐܫܬܒܩ ܠܐ ܐܢܐ ܗܘ ܕܐܫܬܒܩ

derunt indicat actionem, | *legati* nomen agentis, et *domum aerarii* nomen acti. | Et quinque modis possidet distinctionem agens ab objecto: | primo priore loco agentis in serie, | e. gr. illud quod in testamento commemoratum est non sine causa: | *aedificavit Salomo domum Domino*, et *Abraham paravit epulas*, | et *Dominus coelum fecit sapientia sua* et *firmavit orbem intelligentia sua.* | Secundo adjunctione litterae *l* et litterarum quae ejus locum tenent | ad nomen acti secundum canonem justum: | *dulces fecit Moses aquas Marae*, et *vidit Dominus terram et commota est*; | et *contempserunt legem Domini eorum, et pugnaverunt cum incolis eorum.* Tertio perspicuitate modi agentis et acti,| ita ut hoc cum illo confundi nequeat, etiamsi actum pri-

ܗܢܐ ܐܢܫ ܕܥܡ ܐܒܝ ܚܛܐ ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܫ ܐܝܟ ܐܢܐ
ܕܥܡ ܐܝܬ ܠܝ ܒܝ ܘܐܡܪ ܠܝ ܟܬܒ ܟܬܒ ܘܐܟܠ ܒܝ
ܕܐܝܟ ܐܢܐ ܐܫܬܒܩ ܠܟ ܒܪܝ ܒܟܘܪܝ ܐܢܬ ܠܝ ܐܒܝ
ܐܦ ܒܢ ܐܦ ܒܢ ܐܚܝܢ ܗܘ ܠܝ ܒܪ ܒܟܘܪ ܗܘ ܠܝ 30
ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܫ ܐܝ ܒܪ ܐܢܫ ܐܦ ܒܢ ܐܦ ܒܢ ܐܚܝܢ
ܐܦ ܒܢ ܐܦ ܒܢ ܐܚܝܢ ܗܘ ܠܝ ܒܪ ܒܟܘܪ ܗܘ ܠܝ
ܕܐܝܟ ܐܢܐ ܐܫܬܒܩ ܠܟ ܒܪܝ ܒܟܘܪܝ ܐܢܬ ܠܝ ܐܒܝ
ܗܢܐ ܐܢܫ ܕܥܡ ܐܒܝ ܚܛܐ ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܫ ܐܝܟ ܐܢܐ
ܕܥܡ ܐܝܬ ܠܝ ܒܝ ܘܐܡܪ ܠܝ ܟܬܒ ܟܬܒ ܘܐܟܠ ܒܝ
ܕܐܝܟ ܐܢܐ ܐܫܬܒܩ ܠܟ ܒܪܝ ܒܟܘܪܝ ܐܢܬ ܠܝ ܐܒܝ 35
ܗܢܐ ܐܢܫ ܕܥܡ ܐܒܝ ܚܛܐ ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܫ ܐܝܟ ܐܢܐ
ܕܥܡ ܐܝܬ ܠܝ ܒܝ ܘܐܡܪ ܠܝ ܟܬܒ ܟܬܒ ܘܐܟܠ ܒܝ
ܕܐܝܟ ܐܢܐ ܐܫܬܒܩ ܠܟ ܒܪܝ ܒܟܘܪܝ ܐܢܬ ܠܝ ܐܒܝ

mum locum teneat; | legis: *osculatum est manum meam os meum*, et *Deum nemo usquam vidit;* | *osculamini filium ne irascatur; ditaverunt servos meos divitiae meae, thesauri mei.* | Haec omnia, quae dicta sunt, distinguuntur ab his verbis quae fortasse dicas: | *verberavit Ephraim Manasse*, et *Cham Sem objurgavit,*| eo quod sensus non intelligatur nisi adjungas litteram *l*,| et dicas: *verberavit Ephraem Manassem, Cham Semum.*| Quarto consecutione masculini et feminini; | dicis illi qui libidinosus est id quod in propheta dicitur: | *imminuunt peccata gentes*, et *hac re desiderium cessabit,*| et *corrupuerunt mentes suaves narrationes inimicorum.*| Quinto singulari numero qui sequitur aut plurali, | sicut demonstrationis causa dicis: *dominum servi convi-*

ܗ ܗܘ̈ ܐ̈ ܐ̈ ܗ̈ ܗ̈ ܐ̈ ܐ̈ ܗ

ܕܗܠܐ ܚܡܫܐ ܡܩܕܡ ܡܬ[illegible]ܐ

ܒܕܐܡܪ

ܟܚܡܫܐ ܡܚܕܐ ܒܢܗܐ ܡܥܠܝܢ ܐܢܐ ܐܦ ܒܡܩܕܡ
ܟܟܘܠܗ. ܟܡ ܙܥܘܪܐ . ܐܦ ܡܫܡܫܢܐ. ܡܩܪܝܢ:
ܡܢܝܢ ܡܩܕܡ ܒܡܕܒܪ[illegible]ܐ ܡܫܬܡܫ ܒܡܠܟܘܬ[illegible]ܐ
ܕܟܠܗ. ܒܠܐ ܚܕ[illegible]ܐ ܡܟܝܠ ܒܐܡܪܐ ܡܩܒܠ 50
ܒ ܫܘܝ ܟܡ ܐܬܬ[illegible]ܐ ܡܟܡܪ ܟܬܒܢ ܐܬܬ[illegible]ܐ
ܙܥܘܪܐ . ܡܟܝܠ ܒܐܡܪܐ ܟܩܒܠ ܡܢ ܗ[illegible]ܐ
ܡܝܢ ܙܩܦ ܟܡ ܙܥ ܒܡܠܐ ܡܫܐܠ ܐܦ ܗܘ ܒܡܠܐ

De mensuris et tenoribus lectionum orationis.

Mensurarum septem genera et figuras enarrabo: | superiorem una cum inferiori, sectorem, aequales, | vocantem, admirantem et septimam interrogativam. | Superior in 50
modo cadit in mediam dictionem et orationem consequentem, | si tam longae sunt, ut in legendo spiritum praecludant. | Inferior in media oratione possidet seriem sectionis | et ante finem orationis locum habet. | Et huic (inferiori) accidit etiam ut interroget. | Et par (i.

ܐܘ̈ܪ̈ܝ̈ܐ: ܟܕ ܐ̈ܡ̈ܪ̈ܐ ܕ̈ܡ̈ܐ ܕ̈ܡ̈ܫ̈ܟ̈ܚ̈ܐ
ܠ̈ܐ ܢ̈ܟ̈ܠ̈ܐ ܗ̈ܝ ܟ̈ܡ̈ܝ̈ܟ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܢ̈ܐ ܕ̈ܡ̈ܐ ܕ̈ܡ̈ܫ̈ܟ̈ܚ̈ܐ 55
ܡ̈ܗ̈ܡ̈ܐ. ܟ̈ܐ ܕ̈ܐ̈ܡ̈ܐ ܕ̈ܡ̈ܫ̈ܟ̈ܚ̈ܐ ܡ̈ܐ ܕ̈ܡ̈ܫ̈ܟ̈ܚ̈ܐ
ܡ̈ܟ̈ܫ̈ܐ ܡ̈ܙ̈ܐ ܟ̈ܡ̈ܫ̈ܐ ܡ̈ܡ̈ܟ̈ܫ̈ܫ̈ܐ ܐ̈ܡ̈ܟ̈ܬ̈ܐ
ܐ̈ܝ ܐ̈ܬ̈ ܡ̈ܙ̈ܐ ܡ̈ܙ̈ܫ̈ܐ ܐ̈ܘ̈ ܢ̈ܫ̈ܡ̈ܙ̈ ܟ̈ܡ̈ܬ̈ܐ
ܐ̈ܘ̈ܡ̈ܟ̈ ܡ̈ܟ̈ܬ̈ܐ ܡ̈ܙ̈ܫ̈ܐ ܟ̈ ܡ̈ܫ̈ܫ̈ܐ
ܡ̈ܡ̈ܫ̈ܐ ܡ̈ܙ̈ܐ ܐ̈ ܐ̈ ܡ̈ܙ̈ܫ̈ܐ ܡ̈ 60
ܐ̈ܬ̈ ܟ̈ ܢ̈ܟ̈ ܟ̈ ܐ̈ ܡ̈ܬ̈ ܐ̈ ܡ̈ ܐ̈ ܡ̈ ܐ̈ ܡ

ܘܐܦ ܐܢܐ ܢܨܠܒ ܠܡܠܟܟܘܢ ܘܐܬܒܥ ܠܡܪܝ̈ܟܘܢ ܠܡ̈ܟܝ̈ܟ̈ܝ̈ܐ
ܠܡ̈ܟ̈ܝ̈ܐ ܢܨܠܒ ܠܡܠܟܟܘܢ ܘܐܬܒܥ ܠܡܪܝ̈ܟܘܢ ܠܡ̈ܟ̈ܝ̈ܐ 65

inferiori verbum interrogationis significatur, | e. gr. 65
regem vestrum crucifigam? et medicum dolorum vestrorum persequar?

ANNOTATIO.

Ad prooemium.

V. 1. Ab *Assemano* bibl. orient. 2. p. 308. in descriptione grammaticae hujus metricae hic versus allegatur.

V. 5. Ad illustrandam significationem vocis ܐܰܚܕ afferam e lexico *Isaaci bar Ali* haec verba: ܐܰܚܕ ܩܠ ܨܕܝ ܡܢ ܨܕܐ = ܨܕܐ (pro ܨܕܝ accuratius scribendum est ܨܕܐ) *rubiginem contraxit a rubigine*, conf. Pesch. Jacob. 5, 3. Vox hebraica שָׁחַת et vox arab. سحت docent, notionem depravandi et perdendi — cui notio rubiginem ducendi proxima est — inesse huic verbo. Est hoc loco prima persona futuri Aphel, quae omissa particula relativa verbo antecedenti est apposita et subjuncta, de qua conjunctione vide *Hoffmanni* grammat. syr. p. 343. a., *Ewald* hebräische Grammatik §. 539. ***Ne sinas me nunc rubiginem contrahere*** h. e. ne committas me perniciei, fac ut rem propositam feliciter agam, ne ignominia afficiar, cf. Ps. 119, 31. אל תבישני.

V. 7. *Hyssopo tuo linguam meam munda* cf. Ps. 51, 9.

V. 9. ܟܘܪܥܐ — in lexico a Michaelis edito formam ܟܘܪܥܐ *peregrinus*, *alienigena* invenis; a rad. ܟܪܥ - עָבַר עָבָה *transire*, *praeterire*, *recedere*, utraque forma adjectiva derivari potest.

V. 10. *Cognitionem veram sermonis.* Grammatica syriaca, cujus auctor *Jacobus Edessenus*, inscripta erat ܣܗܕܘܬܐ ܕܡܠܬܐ ܥܠ (*Assemani bibl. orient.* p. 477 et 475.), cujus inscriptionis memor esse videtur *Bar Hebraeus* (cf. v. 29.) iisdem verbis grammaticam suam insigniens. ـــــــــــ — de hac forma plurali vide *Amirae* grammat. p. 81., *Hoffmanni* grammat. p. 266. not. 7 et 8.

V. 12 et 13. In definitione sermonis explicatione indigere videntur verba difficiliora *secundum convenientiam non secundum naturam*, quae in textu syriaco proprie sonant *in perfectione non in natura.* Ex iis, quae *Amira* in grammatica sua p. 58 sq. de definitionibus nominis e grammaticis syriacis repetitis dicit, appareret, haec verba definitioni sermonis addita esse, „ut excludantur voces seu soni naturales, qui nihil perfecte significant sed potius aliquam animalis passionem indicant, et orationis partes eae, quae per se nihil significant, nisi cum aliis orationis partibus connectantur.“ Sermo igitur secundum definitionem nostram est enunciatio, cui inest sententia, quae intelligitur modo perfecto et certo, quia usu et convenientia significationem perspicuam accepit. Opponitur iis sonis iisque vocibus, quae quidem significant aliquid nativa earum vi et quasi naturali qualitate, sed ut certam et perfectam et ab omnibus eadem ratione intelligendam sententiam non praebeant. Conf. quae *Ibn Malik* in Alfijja ed. *de Sacy* v. 8 sqq. de significatione vocum كلام et كلمة exposuit.

V. 14. Tres partes orationis *nomen, conjunctio, verbum*, a grammat. arabicis اسم, حرف, فعل, dictae; cf. e. gr. Alfijja v. 8 sqq.

V. 16. *Quattuor sermonis partes*, quas Bar Hebraeus nominibus et conjunctionibus annumerat, sunt ܫܡܗ ܕܟܝ ܐܦ *pronomen*, ܫܡܗ ܕܟܝ *verbum nominis*, ܫܡܗ ܕܟܝ ܐܦ *adverbium* et ܫܡܗ ܕܡܦܠ ܐܦ *praepositio*, et quidem pronomen, verbum nominis et adverbium *nomini*,

praepositiones autem conjunctionibus annumerat, cf. c. 1, v. 5—9.

Quas posuerunt veteres in exemplaribus. De diverso partium orationis numero vide *Amira* grammat. p. 56 sq.. *Hoffmann* grammat. p. 29. 152 sqq. Sine dubio Syrorum doctores vestigia Graecorum ut in permultis rebus ita etiam in grammatica adornanda prementes in septem partes diviserunt orationem, quam ob causam haec divisio prior et antiquior esse videtur. Postea, quum Graecorum auctoritas doctrinae et eruditis Arabum libris cessisset, ex Arabum more tres tantum partes statuerunt. Sed antiquior illa divisio remanebat permultis Grammaticis, quorum nonnulli septem partibus octavam, videlicet interjectionem, addiderunt. *In exemplaribus* i. e. in libris grammaticae praecepta tradentibus.

V. 18. *In quattuor igitur capita;* nam ad tria capita, quae de tribus orationis partibus agunt, accedit caput quartum de oratione composita. In grammat. majore *Bar Hebraei* ܣܦܪ ܫܘܦܪ̈ *liber splendorum* inscripta, etiam quattuor inveniuntur capita, sed quartum de *verbo nominis* (ܫܡܐ ܡܠܬܐ h. e. de praedicato) agit, cf. *Assemani* bibl. orient. II. p. 307.

V. 21. *Syriaco-Edessenus;* cf. *Hoffmann* grammat. p. 14 sqq. et dissertationem, quam nuperrime *de dialectorum linguae syriacae reliquiis* scripsit *Dr. F. Larsow* (in programm. gymnasii Berolinensis „*zum grauen Kloster*“ 1841.) p. 6 sqq. *Larsow* p. 7. dicit: „ܣܘܪܝܝܐ ad puriorem pronuntiationem Edessenam referendum est, nec ullo pacto ad dialectum Edessenorum, siquidem ܣܘܪܝܝܐ tantum sermonem, eloquium, pronuntiandi rationem declarat, et dialectum proprie significat ܠܫܢܐ lingua, dialectus (لغة) ut *γλῶσσα* i. q. *διάλεκτος*.“ Quae minus caute dicta sunt. Nam e titulo ܣܘܪܝܝܐ ܠܐ, quem *Jacobus Edessenus* grammaticae suae proposuit et quem noster v. 10. repetivit, et e definitione v. 12 et 13., apparet, ܣܘܪܝܝܐ ipsam significare linguam,

quam significationem cur nostro loco rejiciamus necesse sit, non video. Nam linguam vel dialectum eam, quam *Bar Hebraeus* hist. Dynastt. p. 16. et in *Assemani* bibl. or. I. p. 476. linguam Aramaeam (الارمايية), Edessenis, Harranensibus et Syriae exterioris (nimirum Mesopotamiae) incolis propriam, nominat, et quam elegantissimam esse confirmat, ab ipsis Edessenis nomine desumpto *linguam Edessenam* aut *Syriaco-Edessenam* quam facillime dici posse, quisque concedet. Censeo igitur, *Bar Hebraeum* eam linguam vel dialectum, quam locis supra allatis اللغة الارمايية nominat, hoc nostro loco nominare *linguam Syriaco-Edessenam.* Ad quam sententiam firmandam haec quoque faciunt: de numero et pronuntiatione vocalium nostro loco *B. H.* agit, et licet dialecti linguae syriacae non tantum vocalium numero et pronuntiatione sed etiam aliis rebus, e. gr. diversis verbis, inter se distinctae fuerint, vocalium discrepantia tamen dialectorum commemorandarum occasionem obtulit idoneam, qua usus est *Bar Hebraeus* etiam in scholiis ad hanc suam grammaticam metricam; nam in his ad eum locum, quo de varietate vocalium loquitur, hoc est ad nostrum locum, fusius de dialectis linguae syriacae disseruit, et quidem iisdem fere verbis, quae in locis supra citatis occurrunt, cf. *Assemani* bibl. or. 1. p. 476.

V. 22. Vox graeca προθέσμιοι cum praepositione syriaca ـے, syllaba *oi* e Syrorum more in *u* mutata, quinque vocales *a o e i u* complectitur. Vocalium harum figuras, quae ad similitudinem vocalium graecarum formatae sunt, invenisse dicitur *Theophilus Edessenus Maronita,* qui mortuus est anno fugae 169, p. Chr. 791, de qua re vide *Assemanum* bibl. or. 1. p. 64. De Theophilo Edesseno vide *Assem.* bibl. or. 1. p. 521 sq. 3, 2. p. CCCLXXVIII.

V. 27. *Admirabiles orientales* sunt incolae Chaldaeae, Assyriae et Mesopotamiae partis, *occidentales*

vero incolae Syriae (ciseuphratensis), Palaestinae et Mesopotamiae partis. Illorum plurimi Nestorianam, horum plurimi Jacobitanam confessi sunt doctrinam. Qua ex re Nestoriani orientales, Jacobitae occidentales dicuntur. Sed hic usus loquendi, quamvis vulgaris, non est constans. Nam Bar Hebraeus eos Jacobitas, qui in Assyria et Mesopotamia Maphriani potestati subjecti sunt, *orientales*, illos vero, qui in Syria (ciseuphratensi) et Palaestina sub jurisdictione Patriarchae vivunt, *occidentales* nominat, cf. *Assemani* bibl. or. 2. p. 252. 305. 313. In iis terris, quas *orientales*, sive Nestoriani sive Jacobitae tenuerunt, *Judaei* quoque permulti habitaverunt jam inde ab antiquis temporibus, quorum collegia et academiae clarissimae eruditioni hebraicae domicilium ac sedem praebuerunt. Linguam horum Judaeorum, quam chaldaicam dicere solemus, e sat multis libris in hisce regionibus scriptis cognoscere possumus. Haec lingua quin non Judaeis tantum, sed etiam Christianis in his terris degentibus vernacula fuerit non est dubium. Quae igitur de differentia sermonis orientalium et occidentalium a Bar Hebraeo dicuntur, collata lingua Chaldaica, qualis in scriptis Judaeorum occurrit, dijudicare possumus.

V. 28. Nam Nestoriani, qui hoc loco *orientalium* nomine designantur, vocalibus graecis, quas Syri ceteri omnes amplexi sunt, non utebantur, cf. *Assemani* bibl. or. 1. p. 64.

V. 29. De *Jacobo episcopo Edesseno* conferas *Assemani* bibl. or. 1, p. 468—494. *Assemanus* p. 475. nostrum *Bar Hebraei* locum e cod. Syr. Vat. 33. affert, ibique commemorat, *Bar Hebraeum* in grammatica sua magna, cui titulus „*liber splendorum*“ est, eundem *Jacobum* vocare ܝܥܩܒ et hoc solo titulo *Edessenum Jacobum* intelligere. Quot vocales et Nestoriani numeraverint et Jacobus Edessenus commemoraverit, hoc loco non dicitur, sed colligere possumus e verbis, quae e Bar Hebraei grammaticae magnae partis 4. cap. 2. sumpsit quibusque sua addidit *Assemanus* bibl. or. 1. p. 477., eos

septem vocales numerasse. Haec verba ita se habent: „Paulus quidem Antiochenus, Presbyter Syrus, sciens, Graecorum quoque mancam ab initio scripturam fuisse, quum decem et septem litteras dumtaxat primum habuerint; deinde eos alias litteras, vel unam, vel duas simul paulatim adjecisse, donec perfectum viginti et quattuor litterarum numerum compleverint; rogavit religiosissimum Jacobum Edessenum (ܝܥܩܘܒ ܐܘܪܗܝ), ut et ipse quae in Syrorum charactere desiderabantur, suppleret. At religiosissimus ei respondit: complures alii ante meam tuamque aetatem id peroptarunt: verumtamen, ne perirent exarati isto imperfecto charactere codices, a re tam utili destitere.“ *Assemanus* addit: „septem tamen novas vocalium figuras misit Jacobus ad Paulum, quarum formam vide apud eundem Bar Hebraeum loco citato.“ Utinam has formas earumque significationem, si revera sunt eae, quas Jacobus Edessenus invenit vel ad usum Syrorum accommodavit, *Assemanus* nobiscum communicavisset, ut comparatio cum Hebraeorum punctis vocalibus institui posset! Quae comparatio e mea sententia maximi foret momenti in perscrutanda et dijudicanda vocalium serie Hebraeorum.

V. 30. ܫܥܐ, apud Chaldaeos (שַׁעְיָא, שַׁעְרָא), de qua voce conferas dissertationem „de sermonis chaldaicae proprietate“, quam scripsit *Franciscus Dietrich,* seminarii Philippini (Marburgensis) major, Lips. 1838. p. 13. In versione marginali ܫܥܐ redditur *momentum*, quod affero rationem habens eorum, quae *Michaelis* in lexico 1. p. 342. scripsit.

ܐܝܬܘܬܝ = אִיתּוּתִי.

ܡܠܟܘܬܝ = מַלְכוּתִי.

V. 31. ܢܨܘ vox formae graecae, quae e terminatione *a* cognoscitur, ut videtur nomen proprium loci, in versione marginali *Nysa*. Pro ܢܨܘ, ܟܢܘ legendum videtur ܢܨܘ, ܟܢܘ, sed nihil mutavi. Quomodo *ori-*

entales no vocis *nosa* et *non* vocis *Zenon* pronuntiaverint, non dicitur; sine dubio cum 'Ezozo legerunt נוסא, זינון.

V. 32. ܐܝܪܐ = ܥܝܪܐ, quod fortasse etiam ܥܐܪܐ scriptum est.

V. 33. *Vocalium Petocho et Zeqofo in earum lingua non est differentia.* Quibus verbis breviter attingitur discrepantia illa notissima, secundum quam Syri occidentales per *o* (ܘ) scribunt, quod orientales (Chaldaei) per *a* (ܐ) legere solent. Haec discrepantia differentiam vocalium *a* et *o* non omnino tollit (nam Bar Hebraeus ipse v. 30. dixit in Chaldaeorum lingua inveniri vocalem *o* e Diphthongo *au* ortam), sed tamen hoc efficit, ut vocalem Zeqofo (quae Zaqafa ab orientalibus dicitur) eodem modo quo vocalem Petocho (quae Patacha dicitur) *a* proferant non *o*. Accuratius igitur dicendum est, orientales duplici usos fuisse vocali *a*, Zaqafa et Patacha, vocalem *o* autem alio nomine et figura designasse. De qua re vide *Assemanum* bibl. or. III. 2. p. CCCLXXIX.

V. 34. *Puncta quidem permulta ponunt* etc. Cogitare possumus de subtili signorum vocalium dispositione, quali Judaei in scriptis biblicis aliisque usi sunt, quae sine dubio a doctis Judaeis in iis, quas *orientales Syri* tenuerunt regionibus, non quidem inventa sed exculta et ad linguam hebraicam accommodata est. Hanc eandem sive persimilem vocalium designationem et dispositionem Syris notam fuisse, imo a Syris ad Hebraeos propagatam esse, e permultis colligere licet testimoniis. „Una cum antiquis Syrorum characteribus veterem punctandi morem conservant (Syri orientales, Nestoriani); vocalium scilicet defectum per punctula sive infra sive supra litteras apposita supplendi; ut videre est in Chaldaeorum Nestorianorum manuscriptis." *Assemanus* bibl. or. III. 2. p. CCCLXXVIII. Nestoriani Graecorum vocalium signis non utebantur (vide quae ad vers. 28. notavi), Jacobitae atque Maronitae promiscue Graecis vo-

calibus et punctulis Nestorianorum utebantur, ita tamen ut vocales graecas saepius collocarent. Qua ex re fieri potuit ut Bar Hebraeus subtilem illam Nestorianorum vocalium dispositionem alienam et praeter rem haberet, *puncta quidem permulta ponunt sed in sermone nunquam distinguunt.*

V. 35—38. Ex vocibus exempli gratia verss. 37 et 38. allatis apparet, verba *litteram eam postquam adstringunt* significare litteram eam, quam sequitur littera syllabam terminans. Dicit igitur *Bar Hebraeus* v. 35., ex *orientalium* more et praecepto in syllaba composita sive clausa vocalem *a* (Patacham) poni, sed v. 36. orientales ipsos ab hoc more discedere et hoc praeceptum negligere, quod ut exemplis confirmet, affert voces ܐܸܠܳܗܳ et ܐܸܠܳܗܳ etc., quarum vocum alteram orientales cum Patacha אֱרָעָא pronuntiant, alteram cum Zaqafa (quae vocalis iis, ut jam antea dictum, non *o* sed *a* auditur) אֱרָעָא; in syllabis igitur, ut videtur, eodem modo formatis semel Patacha, deinde Zaqafa ponunt. Quae profecto *Bar Hebraeus* non dixisset, si syllabam compositam, qualis in אֱרָעָא est, et syllabam apertam, qualis in אֱרָעָא est, distinxisset, nam in vocibus אֱרָעָא, שְׁבָעָא, תְּרָעָא etc. syllaba prima non est אֱר, שְׁב, תְּר, sed א, שְׁ, תְּ, et regula v. 35. commemorata Zaqafa in his vocibus posita non abrogatur. *Bar Hebraeus* vocalium dispositionem, qua orientales usi sunt, et syllabarum distinctionem, ex qua positio vocalium pendet, non intellexit. Quam syllabarum naturam, e qua positio vocalis Patacha pendet, *Amira, ceteri Syrorum grammatici* et *Assemanus* nec ipsi cognoverunt, qui contendunt, apud Chaldaeos vocalem Patacham id effecisse, ut duplicaretur sequens consonans. *Amira* grammat., praeludia, de linguae chaldaicae sive syriacae nominibus ac discrimine, dicit: „Chaldaei in legendo duplicant illam vocis litteram, quam praecedit alia affecta ـّ, ut ܐܸܠܳܗܳ *allaha*, ܫܸܡܡܳܝܳ *schemajja*, ܩܸܕܕܺܝܫܳ *qaddischa.* Contra vero Syri prae-

dicta nomina legunt litteras *l*, *j*, *d* non duplicantes.“ *Assemanus* bibl. or. III, 2. p. CCCLXXIX: „Orientales litteras geminant quibus Zaqafa seu Patacha apposita est, si praecedant litterae motae vocali *a* seu *i*, quas Patacham et Rvassam nuncupant. Ita proferunt ܐܲܠܳܗܳܐ *Allaha*, ܐܶܬܩܲܕܲܫ *etqaddas*, *qaddischa*. Ubi occidentales nullibi litteras geminant, sed pronuntiant *Aloho*, *etqadas*, *qadischa*.“

AD CAPUT PRIMUM.

V. 1 et 2. *Amira* in grammat. p. 57 et 58. dijudicat definitiones nominis, quas *Elias*, *Estunojus* et *auctor* gramm. syr. arabico sermone scriptae maxima ex parte cum nostra definitione consentientes proposuerunt. Verbis ܡܠܬܐ ܕܡܫܡܥ in *Eliae* definitione respondent haec: ـــــــــ ما لا جزء له مع انفصاله *cujus pars nihil significat cum separatur*; in *grammatica* arab. sermone scripta haec: ما لا جزء له مع انفصاله *vox a qua pars cum separatur nihil significat*. Vox igitur simplex dicitur nomen, quia non compositum est e singulis vocibus per se aliquid significantibus. — ܠܐ ܙܒܢ *quae sine tempore est*, quibus verbis differentia inter nomen et verbum constituitur. Adsunt in definitionibus *Eliae* et *auctoris* gr. arab. serm. scriptae, in definitione *Estunoji* desunt, quamobrem *Amira* imperfectam eam et diminutam nuncupat. — *Quae possidet mentem in se ipsa*, *Elias* ita: ܕܡܫܡܥ ܒܕܝܢܗ ܫܠܡ *significativa in perfectione*; *Estunojus*: ما دل على معنى او فعل *quae significat rem aliquam vel actionem*; *auctor* gr. arab.

serm. scriptae ut Elias. De significatione vocis ܩܕܡܝܐ cf. notam ad prooemii verss. 12 et 13.

V. 4. De substantivo vide v. 10—24., de pronomine v. 25—29., de adverbio v. 30—40., de adjectivo v. 41—44.

V. 9. *De hac re ne turberis.* Quum non levis fuerit disceptatio inter grammaticos de divisione et definitione partium orationis (cf. *Amira* 56 sq. *Hoffmann* p. 152.), *Bar Hebraeus,* remota omni disputandi occasione, sententiam propositam satis firmam esse ac stabilitam et sufficere posse his verbis declarat.

V. 10—24. *Amira* p. 60 sq. loquitur de iis, quae nomini generaliter accidunt, et his annumerat praeter genus, speciem, numerum, figuram, qualitatem et casus, quae *Bar Hebraeus* ea, quae proxime nomini accidunt, enumerans hoc loco tantum commemorat, *lenitatem* et *asperitatem* ܪܟܝܟܘܬܐ ܩܫܝܐ, *diminutionem* ܙܥܘܪܝܐ, *contractionem* ܟܘܠܝܐ, *relationem* ܢܝܣܒܬܐ vel ܢܝܣܒ, ܕܝܠܝ, *consecutionem seu adhaesionem* ܕܒܩܬܐ. De quibus *Bar Hebraeus* eodem fere modo quo *Amira* in singulis particulis disserit, de lenitate et asperitate v. 282—307., de diminutione v. 129—135., de contractione v. 136—150., de relatione et de consecutione v. 219—240. Sed multas praeterea particulas, in quibus ea, quae ad nominum doctrinam pertinent, pertractat, *Bar Hebraeus* statuit, quas *Amira* vel praetermisit, vel in particulis iis, quas modo enumeravimus, breviter attigit.

V. 12 et 13. Vide infra v. 62—77. v. 118—128. *Amira* tertium genus quod ܡܕܡܝ dicitur i. e. *medium, commune,* commemorat, quod quia re vera tertium genus non constituit recte a *Bar Hebraeo* omittitur. Exempli gratia afferuntur nomen masculinum et nomen femininum, ܐܝܬܐ et ܐܝܬ utrumque in sing. et plur. Voce ܐܝܬ, quae, licet feminina, pluralis mascul. formam habet hanc ܐܝܬ (cf. hebr. נְגִיִם; *Amira* p. 93.), similis

exitus versus servatur, quamobrem hanc vocem exempli gratia proposuisse videtur *Bar Hebraeus*.

V. 14 et 15. Vide infra v. 164—183. ܐܝܕܥܐ *species*, a grammaticis Syris etiam dicta ܐܝܕܥܘܬܐ *domesticatio* (*Amira* p. 61.), significat rationem quae intercedit inter nomen simplex et adjectiva ab hoc nomine derivata. *Species prima* est nomen simplex, quod dicitur ܡܒܝܬܢܐ *domum faciens*, nam quia propinquitas adjectivorum derivatorum eo nititur, domum quasi perhibet, ex qua egrediuntur et in quam revertuntur; vel ܥܠܬܐ *caussa*, quia caussa est et fundamentum adjectivv. derivv.; vel denique ܐܝܕܐ *idea, prototypus*. Exemplum speciei primae est *coelum*. Species altera et tertia, oppositae speciei primae, sunt ܡܒܝܬܢܘܬܐ, *domesticatae* ut ita dicam. *Secunda* dicitur ܥܠܬܐ *caussata*, vel ܡܪܟܒܐ *composita* quia e voce simplice syllaba addita orta est, vel ܐܝܕܐ ܩܪܝܒܐ *idealis prima*. Exemplum speciei secundae est *coelestis*. *Tertia* dicitur ܥܠܬܢܐ quasi *magis, remotius caussata*, vel ܡܢ ܡܪܟܒܐ *magis composita*, vel ܐܝܕܐ ܪܚܝܩܐ *idealis secunda*. Exemplum speciei tertiae est *coelestinus*. — Quibus nominibus ipsa res, ad quam significandam a grammaticis sunt inventa, fit perspicua; cf. *Amira* p. 104 sqq.

V. 16 et 17. Vide infra v. 98—119.

V. 18 et 19. De figuris hoc tantum loco agit *B. H.* ܐܣܟܝܡܐ = σχῆμα, *figura, habitus* vocis. Exemplum figurae compositae est *Johuochoz*, nomen notum regum duorum Israelis et Judae יהואחז. Quae figura composita est e duabus vocibus, e ܝܗܘ = יהו = יְהוָה et ܐܚܙ = אָחַז, quas ipsas voces *Bar Hebraeus* affert, ut exhibeat exempla figurae simplicis. Quod offendit, quum neque *Johu* neque *ochoz* sint voces syriacae. Sed puto consulto *Bar Hebraeum* sibi sumpsisse exempli caussa vocem, compositam quidem, at e vocibus iis, quae in

lingua syriaca significationem nullam praebeant. Nam figurae compositae exempla ea, quae *Amira* p. 114. proposuit, ut ܡܠܬܐ ܩܠܐ *vox* etc., repugnant definitioni nominis, secundum quam nomen est *vox simplex cujus partes cum separantur nihil significant*, cf. v. 1 et 2.

V. 20 et 22. De qualitatibus hoc tantum loco agit *Bar Hebraeus*. Qualitates sunt

ܦܥܠܢܘܬܐ actio,
ܐܬܦܥܠܘܬܐ passio,
ܩܢܝܢܘܬܐ possessio,
ܡܫܡܫܢܘܬܐ ܕܟܝܢܐ demonstratio naturae.

Nomen, cui qualitas actionis accidit, est *agens*, cui qualitas passionis, est *patiens* etc. Haec nomina *qualia* sint hoc loco enumerantur, non qualitates. De nominibus agentibus et patientibus, quae explicatione non indigent, nihil dicam. Nomina possidentia sunt ea, quae aliquam qualitatem, sive spiritualem, sive corpoream significant, e. gr. *justus* et *malus*. Notandum est, substantivis abstractis ab his nominibus derivatis horum nominum qualitatem remanere, e. gr. ܟܬܒܐ *scriptor* et ܟܬܒܘܬܐ *scriptio*, ܡܫܠܡܢܐ *proditor* et ܡܫܠܡܢܘܬܐ *traditio* sunt nomina agentia, ܩܛܝܠ *occisus* et ܩܛܝܠܘܬܐ *occisio* sunt nomina patientia; ܛܒ *bonus* et ܛܒܘܬܐ *bonitas* sunt nomina possidentia. Harum trium qualitatum nomina non quidem participia proprie sic dicta, attamen adjectiva esse verbalia transitivae, passivae et intransitivae significationis (quibus nomina abstracta ab iis derivata annumerantur), quisque videt. Plane alia ratio est nominum quartae qualitatis, quae, rerum naturam et *substantiam* indicantia, *substantiva* sunt proprie sic dicta, etiam in lingua syriaca, nam ܟܝܢܐ vel ܩܝܡܐ ܕܟܝܢܐ est natura, *substantia* vel *nomen substantivum*. Exempla hujus quartae qualitatis sunt *vir*, *equus*, *lapis*, *pannus* etc. Cf. *Amirae* grammat. p. 115 sqq.

V. 23 et 24. Vide infra v. 246—280. Casus nominum revera non novit lingua syriaca. Eas rationes et conditiones nominum, quas in aliis linguis casus obliqui significant, litterae praefixae ܠ, ܕ, ܒ, saepissime innuunt et quasi per ambitum enuntiant, ita ut quodammodo nomina cum iis conjuncta cum casibus nominum Graecorum, aliarum gentium comparari possint. *Bar Hebraeus* quartum praefixum iis annumerat, copulam videlicet ܘ, quod ad formam et praefigendi modum simillimum est tribus praefixis illis. Qua in re *Amira*, ut hunc tantum afferam, aliam sententiam proposuit, qui postulans ut casus ad analogiam casuum Graecorum in lingua Syriaca reperiantur hos enumerat:

Nominat.: nomen simplex.

Genit.: nomen conjunct. cum ܕ.

Dativ.: nomen conjunct. cum ܠ.

Acc.: nomen simplex sive conjunct. cum ܠ.

Vocat.: nomen conjunct. cum ܐ.

Ablat.: nomen conjunct. cum ܒ vel ܡܢ.

Quae omnis de casibus doctrina non ex ingenio linguae Syriacae originem duxit, sed e Graecorum libris grammaticis repetita est.

V. 25. *Quattuor e rebus sex supra commemoratis.* *Supra* v. 10 et 11. *Sex:* genus, species, numerus, figura, qualitas, casus. Quattuor rationes, quae pronomini tribuuntur, sunt: genus, figura, personae et numerus. Quarum tres supra commemoratae sunt, quarta, videlicet personae, non item. Non constituo, utrum personas pronominis sive cum speciebus sive cum qualitatibus nominis *Bar Hebraeus* contulerit, an minus caute de sex supra commemoratis rebus, quarum quattuor ad pronomen pertinerent, locutus sit.

V. 27. Figura simplex est pronomen, quod vocibus non affigitur, quamobrem etiam ܚܢܢ et ܗܘ ܕܝܢ *separatum* dicitur, figura composita est pronomen affixum,

quamobrem etiam ܬܲܒܥܵܐ *sequens* seu *adhaerens* dicitur. *Amira* grammat. p. 238.

V. 30. In vocibus *bene dictum est, bene* verbum accuratius determinat et ad verbum pertinet, quamobrem *adhaerens, consequens, pertinens,* videlicet ad verbum, dicitur. ܬܲܒܥܵܐ igitur eandem fere significationem praebet ac ܡܶܠܬܵܐ i. e. *vox* (*Amira* p. 430.) *quae supra verba cadit* (verbis apponitur) *eorumque significationem explicat ac determinat.*

V. 32 et 33. adverbia *temporalia* ܐܲܬܪܵܐ, v. 34. *localia* ܐܲܝܟܲܢܵܐ enumerantur. *Amira p.* 432.

V. 35 et 36. Voces ܫܘܿܚܪܵܢ̈ܵܐ et ܫܘܿܥܒܵܕ̈ܵܐ quae ut ܐܲܬܪܵܐ v. 32. et ܐܲܝܟܲܢܵܐ v. 34. e verbo ܥܒܲܕ v. 32. pendent, docent, *Bar Hebraeum* adverbia agentia et patientia ܫܘܿܚܪܵܢ̈ܵܐ et ܫܘܿܥܒܵܕ̈ܵܐ statuere, quae a grammaticis ceteris, quod equidem sciam, non statuuntur. *Amira* adverbia temporalia, localia, optativa, vocativa, interrogativa, positiva, confirmativa, negativa (vide *Hoffmanni* grammat. p. 279.) commemorat, de adverbiis agentibus et patientibus nil dixit. Sed ad tam multa ejusmodi genera adverbiorum etiam genus adverbiorum agentium et patientium accedere potest sine omni difficultate, nam eodem modo quo verba abstracta a nominibus agentibus et patientibus derivata (cf. notam ad v. 24.) agentia et patientia nuncupantur, etiam adverbia ab iis derivata originis caussa agentia et patientia dici possunt. Quamobrem hoc non offendit. Verba explicationis caussa addita difficiliora sunt; nam quid ܐܲܡܪ̈ܵܐ et ܐܲܪܓ̈ܵܐ sibi velint in dubio, ut videtur, esse potest. Sed primo obtutu voces ܥܒܘܿܕܵܐ et ܡܥܒܕܵܐ, quae a nomine agenti ܥܒܘܿܕ et a nomine patienti ܡܥܒܕ derivatae sunt, cognoscuntur tanquam adverbia agentia et patientia, et has tantum voces exempli caussa propositas esse concedamus necesse est. Quae quum ita sint, verba ܐܲܡܪ̈ܵܐ et

ut versum compleant similemque exitum praebeant apposita sunt verbis et: „nam dicis *poqudoit* et canis", „quia dicitur peqidoit et canitur", h. e. adverbia hujus generis sunt statuenda quia in soluta et in composita oratione reperiuntur.

V. 37. *Quomodo ponatur;* haec verba eodem modo ac *tempus* v. 32., *locus* v. 34. etc. e verbo ... v. 32. pendent: *indicas τὸ quomodo ponatur* sc. verbum. *Ea qua par est ratione,* quomodo aptum est et convenit, nam quum permultae rationes cogitari possint, quibus verbum adverbiis accuratius definitur, has varias rationes *Bar Hebraeus* enumerare non vult. Exempli caussa afferuntur adverbia *nude, utinam* (quod adverbium ab *Amira* p. 433. adverbiis optativis annumeratur), denique substantivum *jejunium,* quod in adverbii locum substitutum et verbi accuratioris definitionis caussa subjunctum est Daniel 6, 19: .

V. 38. *Quantum;* adverbia *quantitatis Amira* p. 435. commemorat.

V. 41—44. est adjectivum, non quodvis sine discrimine, sed adjectivum praedicati locum tenens. Tale adjectivum formam quidem habet nominis, simul autem ad-significationem verbi quam proxime accedit, nominis igitur et verbi est quasi particeps, quamobrem *verbum nominis* nuncupatur. Quod ut recte intelligatur, definitionem ab *Amira* in grammat. sua p. 425. traditam afferam: *verbum nominis est nomen contractum, ferens sensum verbi non determinati* *). *Contractum* dicitur ut distinguatur a nominibus non contractis i. e. a nominibus in statu emphatico, quem Gram-

*) Quam definitionem etiam invenis in *Hoffmanni* grammat. p. 177. not. 1.

matici vocant, positis. Nam quia praedicati locum tenet, verbum nominis semper in statu absoluto invenitur, quem *Bar Hebraeus* etiam v. 229. abscissionem et contractionem finis vocis nominat. *Sensum verbi non determinati ferens* i. e. significationem verbi quidem habens, sed non verbi in tempore finito posito (determinati), nam adjectivo praedicato discrimina temporum eorumque varietas non designantur.

V. 41. ܡܟܬܝ pro ܡܟܬܝܢ, ut exitus secundi membri congruat cum ܡܟ in priore membro.

V. 44. *Personae* verbo nominis tribuuntur, nam pronomina personalia si cum nominibus verbi, quae praedicati locum semper tenent, conjunguntur, iis postponuntur, imo loquendo et scribendo contrahuntur, ita ut flexionem quandam efficiant verbalem, et novam quasi temporis formam, cui significatio praesentis est, constituant. Quae conjunctio verbi nominis cum pronomine revera conjunctio est subjecti cum praedicato omissa copula; quamobrem omnia adjectiva praedicati locum tenentia hanc conjunctionem inire possunt, non tantum adjectiva verbalia sive participia. Ad quod est attendendum. Quae *Hoffmannus* in grammat. sua p. 177. de participiis quibus Syri pro praesente uterentur disputavit, subtiliorem requirunt definitionem.

ܡܫܟܚ, in st. emph. ܡܫܟܚܐ et ܐܝܩܨ sunt adjectiva formae intensivae = חַטָּא, צַדִּיק: ܙܕܝܩ adjectivum terminatione ـܝ formatum.

V. 45. Iterum ad nomen flectit oratio, postquam v. 25—44. de pronomine, adverbio et nomine verbi non quidem extra ordinem disseruit *Bar Hebraeus*, attamen ita ut expositionem doctrinae nominis interrumperet.

V. 47—61. Distinguuntur

1) v. 47 et 48. Nomina quae tantum in singulari numero reperiuntur. *Amira* p. 98.

2) v. 49 et 50. Nomina quae tantum in numero plurali reperiuntur, quibus, licet singularis sint formae,

puncta pluralem numerum significantia adduntur, cf. v. 108—117. *Amira* p. 95.

3) v. 51—56. Nomina ejusdem formae in numero singulari et plurali, quibus, si in numero plurali inveniuntur, puncta adduntur. Huc pertinent secundum grammat. syros duae tantum voces, ܐܲܒ̣ܗ̣ܵܐ et ܐܲܒ̣ܗ̣ܵܵ. *Amira* p. 95. v. 55. Matth. 5, 34. v. 56. Ps. 102, 26.

4) v. 57—61. Nomina, quae in singulari et plurali diversae sunt formae. Nomina masculina (de his hoc loco tantum loquitur *Bar Hebraeus*) in numero plurali

a) v. 58. terminationem singul. ـܵ mutant in ـܵ̈, quae terminatio st. emph. plur. contracta est e terminatione ـ֣ ـ֣ ـ֣

vide apud *Amiram* grammat. p. 78.); licet nomina hujus formae plurima ex communi praecepto etiam in plurali femininam habeant terminationem, e. gr. ܐܰܡ̈ܝܳܬ, quam vocem *Amira* p. 84. una cum aliis multis enumerat.

V. 62—77. Cf. *Amirae* grammat. lib. II. c. IV. p. 61 sqq. Distinguuntur:

1) v. 62 et 63. nomina masculini generis, quae nunquam feminini sunt generis.
2) v. 64—66. nomina feminini generis, quae nunquam masculini sunt generis. V. 66. cf. Matth. 21, 19.
3) v. 67—71. nomina quae utriusque generis sunt, quorum tria *sol*, *camelus* et *monasterium* afferuntur. Reliqua vide in grammat. *Amirae* p. 72 et 73, *Hoffmanni* p. 235. V. 70. cf. Genesis 24, 20.
4) v. 72—77. nomen ܐܰܒ̈ܪܳܗܳܡ denique utriusque est generis et numeri. V. 75. cf. Matth. 5, 34. et supra v. 55.

V. 78—87. Notandum est, ܫܽܘܡ̈ܳܗ *denominationem* distinguendam esse ab ܡܟ̈ܝ ܡܕ̈ܡ *praedicato* v. 41—44. *Denominatio* est adjectivum, quod accedit ad substantivum idque definit et quasi denominat; substantivum cum adjectivo conjunctum est *definitum*, *denominatum* ܡ̈ܕ̈ܡܫ̈ܢܳܐ. Hoc autem substantivo cum adjectivo conjuncto oratio non absolvitur, nam verba *vir tristis*, *mare rubrum* sententiam perfectam non praebent. Praedicatum — h. l. dicitur ܡ̈ܫ̈ܬ̈ܡ̈ܫ̈ܐ — accedat necesse est: *mare rubrum est profundum* etc. Versio v. 79. non satis est dilucida; accuratius sic lege; *et si loquens hoc*, videlicet substantivum cum adjectivo conjunctum, *commemorat*, eo non est absoluta oratio.— V. 78. *in modo* i. e. in genere et numero cf. v. 83—87. V. 87. ܫ̈ܦ̈ܪ̈ܐ (sic) proprie est aequalitas, forma concinna et congrua, pulchritudo.

V. 88—97. Inscriptioni *de demonstratione* nominum in margine codicis adscripta sunt litteris syriacis verba

arabica haec: باب اسما المعرفة وهى كل اسم بصورة تَوَحُّد من جنسه وهى على خمس اقسام الأَعْلَام واشارةٍ واضافة ومُضْمَر hoc est: caput nominum determinationis; huc pertinent omnia nomina quae talis sunt conditionis ut sui generis sint unica, quod quinque modis fieri potest: distinctione nominum propriorum, demonstratione, conjunctione nominum, pronomine.

De ܫܡܗܝܟܕܗ nominum in grammatica *Amirae* ceterisque quos inspicere licuit libris grammatt. nihil inveni. Et profecto de re leviori et nullius fere momenti in cognoscenda lingua syriaca h. l. agit B. H., grammaticorum arabicorum respiciens definitiones et praecepta de nominibus المعرفة. Vocem ܠܥܘܠ v. 88. quomodo latino sermone redderem ambiguus fui eamque inconsiderate per *voces demonstrabiles* reddidi. E contextu apparet ܠܥܘܠ eas dici voces, quae personas vel res ita denotent et insigniant, ut cum aliis confundi et permutari nequeant, *voces* ut ita dicam *significativas* vel *demonstrativas*. *Quae ferunt demonstrationem et significationem* h. e. quibus munus quasi demonstrandi et designandi impositum est, *quibusque* v. 89. (non *in quas*) *fit designatio rei* (vel personae) *quasi digito* h. e. non ambigue sed perspicue et dilucide. B. H. dicit quinque esse ܠܥܘܠ, videlicet:

1) v. 90. nomina ܐܝܕܝܘܬܐ (a voce graeca ἄτομος) *individua* vel *personalia*, quae ex consuetudine ܫܡܗܬܐ (*Amira* p. 59.) nuncupantur. V. 93. hujus generis nomina afferuntur: *Socrates, Plato, Navatis* (*Ναυάτης* Xenoph. Hellen. III, 2, 6.). Qui determinationis modus in margine dicitur *distinctio nominum propriorum*.
2) v. 91. nomina *significativa* quae sunt pronomina demonstrativa vel annuentia (de voce ܐܝܬܝ cf.

Amirae grammat. p. 239.). V. 94. hujus generis nomina afferuntur *hic, isti, ista, istae.* Qui determinationis modus in margine dicitur *demonstratio.*

3) v. 91. *conjunctio consanguineorum,* videlicet duae voces quam arctissime conjunctae et vinculo quasi fraternitatis ligatae, quarum altera primam definit ita ut de ejus relatione et significatione dubitari nequeat. Exempla v. 95. proposita sunt voces statu constructo, quem nostri grammatici vocant, conjunctae: *domus Jacobi* i. e. non alia sed haec ipsa Jacobi domus. Qui modus in lingua arab. *'Izafet* dicitur.

4) v. 92. consequens ܕܝܠܗ, proprie *consecutio* vel *adhaesio τοῦ* ܕܝܠ, i. e. illa adhaesio quae est in voce ܕܝܠ e praepositione \\ et ex adhaerente suffixo ܗ composita. V. 96. e. gr. afferuntur: *venit sibi in urbem,* non alius venit sed ille sibi ipse, ipsemet venit; *ascendit sibi in navem,* ipsemet ascendit. Cf. *Ewald* grammat. hebr. 1838. §. 563. Quartus hic modus est *modus pronominis* مضمر, qui etiam *quintum,* quem B. H. distinguit, modum complectitur.

5) v. 92. suffixum ܗ ad sequens objectum delegans idque indicans, e. gr. v. 87. *ascendit hunc* non alium *montem, Jesus* (= Josua) *pertransivit illud* non aliud flumen.

V. 98—107. Octo litterae vocibus appositae pluralis formam secernunt a forma singulari, quas octo litteras complectitur vox memorialis nimia, ut apparet, arte versui 99. inserta ܕܣܥܛܟܐܘܢ. Omnia harum litterarum exempla proponuntur:

1) ـد v. 102. in voce 'ebbone.

2) ـه v. 106. in vocibus graecis in accusativo positis, cf. *Hoffmann* p. 256.

3) ـ v. 103. in statu constructo masc. plur.

4) ـ v. 102. in *sammone* et v. 104. in *'amme* et *jamme*, cf. *Amira* p. 97.

5) ـ v. 105. in *'ar'oto* etc. et v. 100. in *abohoto*.

6) ـ v. 100 et 101. in *abohoto* etc.

7) ـ v. 107. in vocibus graecis, cf. *Hoffmann* p. 256.

8) ـ v. 102. in *sammone*, *'ebbone*.

V. 108—117. De positione punctorum pluralem numerum indicantium cf. *Amira* p. 47 seqq.

1) v. 108—110. omnibus vocibus, quae in numero plurali et singulari inveniuntur, in numero plurali puncta adduntur.

2) v. 111 et 112. nomina collectiva formae singularis, licet multitudinem significent, sine punctis scribuntur.

3) v. 113. puncta tum demum iis adduntur, si e collectivis singularis numeri collectiva pluralis numeri fiant et forma et significatione e. gr. *greges*, *agmina* v. 116. Cf. *Amira* p. 94.

4) v. 114. sunt denique nomina collectiva singularis et numeri et formae, quae nunquam in plurali et numero et forma inveniuntur; his vocibus v. 114—117. ut puncta addantur praeter necessitatem accidit e *Bar Hebraei* sententia. Notandum est hujusmodi voces exempli gratia v. 114. iterumque v. 116 et 117. allatas punctis esse signatas in cod. mnscr., et grammatici syri posterioris aetatis semper sic eas signasse videntur, cf. *Amira* p. 95.

V. 118—121. Ad fidem verborum v. 118. ita sonat: quattuor sunt litterae masculinitatis secundum *hoven* i. e. litterae masculinitatis sunt *h*, *v*, *j*, *n*, e quibus vox memorialis *hoven* componitur, videlicet 1) ـه suffixi tertiae personae sing. masc. in nominibus; 2) ـو suffixi

tertiae personae plur. masc. in nominibus ـهُمْ, quod litterâ *o* secernitur a suffixo femin. ـهُنَّ; eadem littera ـهُنْ secernitur a ـهُنَّ, cf. v. 127; 3) ـَ suffixi tertiae personae nominibus numeri pluralis additi, quae littera in suff. fem. non occurrit cf. v. 127; 4) ـِ pronominis أَنْتِ fem. أَنْتُنَّ, et pronominis أَنْتُمْ fem. أَنْتُنَّ.

V. 123 et 124. De his nominibus vide *Amirae* grammat. p. 66 et 67.

V. 127. *Utraque sua* supplere possumus *mamma* aut tale aliquid. ܓܘܪܗ in versione marginali redditur: *catuli ejus.* Quin haec significatio formae, quam alibi quidem nusquam inveni, ܓܘܪ vel ܓܘܪܐ, in plur. cum suff. fem. plur. ܓܘܪܝܗ, inesse possit nullus dubito. Catulus alias ܓܘܪܐ, ܓܘܪ, ܓܘܪ dicitur. Tutam et probatam significationem qui desiderat vocem ܓܘܪܗ legere et ad singularem ܓܘܪ *sagitta* referre potest, cf. Lexicon. chrest. Kirschianae ed. Bernstein p. 81.

V. 129. *Amira* p. 143: „diminutione, quae solum est in nominibus, utimur cum rem contemptu quodam deprimimus ac despicimus, vel blanditiis quibusdam honoramus et efferimus."

V. 131 et 135. Ablationem litterae ـس in vocativo graeco in eadem serie cum nominibus deminutivis positam ne mireris; *Bar Hebraeus* spectat non originem sed usum formae.

V. 136—150. Sub hac de contractione titulo disserunt grammatici Syri de nominum relatione et de statibus, e quibus diversa eorum pendet enuntiatio, ita, ut nemo non videat eos omnino non intellexisse hanc in cognoscendis linguis semiticis facile primariam doctrinam. Sed haec in transcursu attigisse sufficiat. *Bar Hebraeus* v. 144. contractionem vocis *'edamo* in *'ad* (quae revera non est contractio sed abjectio stirpis pronominalis *mo*, cf. hebr. לָמוֹ, בָּמוֹ) et vocis *'edamo lechoscho* in *'ada-*

masch non distinguit a breviori enuntiatione nominum in statu absoluto et constructo; v. 146. unam eandemque caussam contractionis affert eam, ut ingressus orationis expediatur et huic caussae subjungit tres modos contractionis nominum: 1) v. 148. statum constr. ante suffixum; 2) v. 149. statum absolutum praedicati; 3) v. 150. statum constructum nominis definiti ante nomen definiens; cf. v. 229 sqq. Non melius *Amira* p. 146: „nomina autem contrahuntur tum propter sermonis elegantiam ac brevitatem; tum propter carminis condendi necessitatem: quo fit, ut, si interdum contractio in aliquibus vocibus sermonis ornatui officiat, omnino negligenda sit.“

V. 151—164. Cf. *Amira* p. 29. V. 151. in codice ܟܕܡ, quod in ܟܡܟ mutandum, nam 1) secundum seriem litterarum hujus vocis exempla proponuntur v. 152—156.; 2) versio marginalis v. 151. haec est: „includuntur in clave hujus.“ Vox memorialis est *baqlid hono*, litterae distinguentes sunt: *b, q, l, j, d, h, n, olaf.* V. 160. ܗܘ̈ܝ̈ܢ legendum est cf. *Amira* p. 30., in cod. mnscr. ܗ̈ܘ̈ܝ̈ܢ.

V. 164—183. *Amira* p. 104 sqq. E sex litteris in v. 165. enumeratis ad formas syriacas spectant *j, n* (*on*), terminationes adjectivorum in omnibus linguis semiticis usitatissimae; „his litteris quidam addunt *r* in nomine *'elporo*“ *Amira* p. 108.; litteris *στ* — *στης* — et *κ* — *κος* — adjectiva graeca formantur. V. 167. ܟܕܣܣ λέξις, vers. marg. lexicon. V. 169. ܐܛܪܕ cf. infra 3, 33. *Amira* p. 440: „ܕ̈ܒ et ܕ̈ܐ, utroque enim modo scribitur ab auctoribus, id est ܟ̈ܒ usurpatur solum fere ob elegantiam, et per modum imperandi cum prima et secunda persona.“ *Hoffmann* p. 388. recte dixit: ܕ̈ܒ hebraicae respondere terminationi ־נָּה, cf. *Hupfeld System der Semitischen Demonstrativ-Bildung und der damit zusammenhängenden Pronominal- und Partikelnbildung, in Zeitschrift zur Kunde des Morgenlandes, II. p.* 158.

V. 184—198. V. 184. جِنسٌ, جِنسًا est genus nominum, masculinum et femininum, *Amira* p. 80., *de Sacy* gr. arabe sec. ed. 1. p. 149. De genere in hac sententia h. l. non agitur, quamobrem *Bar Hebraeus* accuratius *genus* definit atque nuncupat جِنسًا جِنسٌ جنس اجناس genus generale sive summum; hoc autem nomine categorias *Aristotelicas* denotat, quae sunt summa genera enuntiationum. Cf. *Heinr. Ritter Geschichte der Philosophie* 3. *Theil S.* 77. Decem categorias Aristotelicas enumerat, *Aristotelis* fere verba reddens, quae, quum ad intelligenda ea quae in hoc nostro capite vere et falso dicta sunt quam maximi sint momenti, apponam: *τῶν κατὰ μηδεμίαν συμπλοκὴν λεγομένων ἕκαστον ἤτοι οὐσίαν σημαίνει ἢ ποσὸν ἢ ποιὸν ἢ πρός τι ἢ ποῦ ἢ ποτὲ ἢ κεῖσθαι ἢ ἔχειν ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν. ἔστι δὲ οὐσία* (v. 185.) *μὲν ὡς τύπῳ εἰπεῖν οἷον ἄνθρωπος, ἵππος· ποσὸν* (v. 186—189.) *δὲ οἷον δίπηχυ, τρίπηχυ· ποιὸν δὲ* (v. 190.) *οἷον λευκόν, γραμματικόν· πρός τι* (v. 191.) *δὲ οἷον διπλάσιον, ἥμισυ, μεῖζον· ποῦ δὲ* (v. 193 et 194.) *οἷον ἐν Λυκείῳ, ἐν ἀγορᾷ· ποτὲ* (v. 193 et 194.) *δὲ οἷον ἐχθές, πέρυσιν· κεῖσθαι* (v. 192.) *δὲ οἷον ἀνάκειται, κάθηται· ἔχειν* (v. 197.) *δὲ οἷον ὑποδέδεται, ὥπλισται· ποιεῖν δὲ* (v. 195.) *οἷον τέμνει, καίει· πάσχειν* (v. 195.) *δὲ οἷον τέμνεται, καίεται.* *Arist.* Cat. 4. Cf. historia philosophiae graeco-romanae ex fontium locis contexta ed. *L. Preller* p. 244 sq. Exempla a *Bar Hebraeo* proposita non semper veram categoriae sententiam exprimunt, sed de hac re ne longior sim tantum affero categoriam *πρός τι* v. 191. verbis syriacis ܕܠܝܢܐ ܕܠܘܬ redditam, quae verba fecerunt ut de statu constructo quem ita denotant grammatici syriaci cogitaret *Bar Hebraens.* Versionem vers. 196. sic lege: si dicis *illi qui verberatur: illum qui te verberavit dominus verberavit;* exemplum passivi deest.

V. 207. Definitio temporis ex *Aristotelis* scriptis repetita. Cf. Phys. lib. IV, 11.: *ἀριθμὸς ἄρα τις ὁ χρό-*

νος; ἀριθμὸς = ܡܬܩܝܣ; motus coelestis non est tempus secundum *Aristotelem*, sed est mensura omnium motuum quippe qui sibi constans et notissimus sit motus. Quamobrem nostro loco dicitur, tempus esse mensuram motus coelestis cf. *Heinr. Ritter Geschichte der Philosophie* 3 *Theil S.* 235.

V. 211 et 212. Definitio loci iterum respicit *Aristotelis* notionem spatii et loci. Terminus interior corporis oppositus ille termino exteriori est determinatio, forma et figura ejus; huic, ut loci notio oriatur, accedat necesse est (ܕܒܩ ܠܟ necessario cohaeret, conjunctus est) terminus exterior corporis ipsa sua forma determinati (ܡܬܚܕ) i. e. accedant necesse est termini circumdantes et amplectentes formam corporis, qui termini demum locum corporis definiunt eumque circumscribunt. Corpus, quod externis terminis sive corpore alio externo circumscribitur, est in loco; cf. *Aristot.* Phys. IV, 5. *ᾧ μὲν οὖν σώματι ἔστι τι ἐκτὸς σῶμα περιέχον αὐτό, τοῦτό ἐστιν ἐν τόπῳ.* Vide quae de Aristotelis de spatio et loco doctrina disseruit *Heinr. Ritter Geschichte der Philosophie* 3. *p.* 228 *sqq.*

V. 222 et 223. in *Hoffmanni* grammat. p. 266. allegantur. *Si personae* (proprie substantiae) *tuae conjungitur* = si cum suffixo primae personae conjungitur.

V. 224. cf. *Amira* p. 193.

V. 225 et 226. cf. *Amira* p. 193. Nomina exempli caussa allata respondent formis hebraicis מִשְׁחָה etc., quarum terminatio vocalis ־ָה = ־ = ־ in lingua syriaca etiam ante suffixum primae personae remanet. Eandem terminationem non quidem ante suffixa primae personae tamen ante suffixa secundae et tertiae personae in lingua hebraica remanere notum est. *Ewald* grammat. hebr. 1838. p. 271.

V. 227. ܠܥܠ pars superior, excelsa vocis est initium ejus.

V. 230. ܓܒܝ versio marginalis *puer Gideonis*, quod per imprudentiam in meam versionem irrepsit. Lege *ros Gideonis*, Judd. 6, 38—40.

V. 231—240. Significationes contractionis sive status constructi quattuor sunt hae: 1) litterae ̈, cujus significationis exemplum vide in v. 234.; 2) praepositionis ܒ, ut exempla in verss. 235 et 236. proposita docent. Hae duae cognatae inter se significationes ad unam eandemque fere significationem duplici modo perceptam referri possunt, quamobrem dicitur in v. 231: *possidet significationem duplici modo* videlicet litterae ̈ et praepositionis ܒ. Quae contorta verborum constructio aequali exitu versuum ܐܡ — originem debet. 3) Vocis ܫܡܥ *ut audis* sive audies *a me* in verss. 237 et 238. hanc significationem exemplis comprobaturo; 4) denominantis possidentis sive adjectivi intransitivi (cf. annotata ad verss. 78—87.); quae verba reddidi *in dominante possidente*, videlicet *haec contractio est*, ea ratione ductus ut relationem remotiorem litterae ̈ ante ܕܡܪܝܐ annuerem: nam contractio vel status constr. significationem adjectivi intransitivi non habet, sed tantum in his adjectivis occurrit saepius. Inter terminos angustos usum adjectivi in statu constr. in lingua syriaca raro quidem obvii coercet *Bar Hebraeus*. Non aliter *Amira* p. 166: „huc (ad contractionem) spectant etiam nomina quae ad laudem vel vituperationem referuntur.“

V. 235. ܐܪܙ cf. vocabulum graecum σῆρ.

V. 238. ܕܡܝ proprie est forma adjectiva: τὸ solare coloris.

V. 241. ܒܥܠ cf. Lexicon syr. chr. Kirsch. ed. Bernstein p. 281.

V. 246. *Initio* v. 23 et 24.

V. 282—307. *Amira* p. 124—143. Grammatici syri posterioris aetatis caussas et rationes e quibus enuntiatio sive mollis sive aspera litterarum et positio pun-

ctorum *Quschoi* et *Rukhokh* pendent omnino non intellexerunt. Ad usum et consuetudinem rationibus non stabilitam ideoque in contrarias partes quam saepissime abeuntem delegati firma doctrinae de punctis ponendis fundamenta jacere non potuerunt. Observationes singulas collegerunt, rem ipsam non explicuerunt. Idem de tota punctorum et accentuum doctrina valet, cf. *Ewald, Zeitschrift zur Kunde des Morgenlandes* 2. *Band p.* 110. *Bar Hebraeus* hoc nostro loco confuse, *Amira* ceteri grammatici perplexe de punctis Quschoi et Rukhokh locuti sunt. Puncta, quae liber mnscr. perhibet quam accuratissime typis exprimenda curavi. Nihil emendavi. Emendandi tum demum locus erit, si punctorum rationem e libris syriacis quam accuratissime scriptis cognitam habebimus. V. 284 et 285. cf. *Amira* p. 127.: „si litteris *bgdkft* accidit una ex his quattuor consonantibus hac voce ܟܬܒ (cf. v. 23.) comprehensis fiunt lenes.“ Vss. 286 — 292. in *Hoffmanni* grammatic p. 113. typis expressos invenis; π graecum nunquam est molle, attamen in mnscr. v. 289. legitur ܟܦܓܒ, *Amira* p. 127. recte ܟܦܓܒ. V. 290 sqq. ad litteram ܕ in vocibus syriacis spectant. V. 293. litterae ܕ in vocibus enumeratis suppositum fuit punctum Rukhokh, sed quum regulae v. 292. stabilitae aperte repugnet deletum est; sic littera ܕ sine omni puncto remansit. V. 300. ܕ̣ sic cum petocho in manuscr., Actt. 7, 43. ܕ̣. V. 305. lege ܫܒܩܗ, puncta nescio quo casu deciderunt.

V. 308 — 323. agunt de litteris quae scribuntur sed non pronuntiantur, *Amira* p. 24.; v. 324—327. de litteris quae pronuntiantur sed non scribuntur, *Amira* p. 27. V. 309. ad verbum: *dictum quasi istud absorbet.* Dictum memoriale quindecim litteras complectens hunc sensum praebet: *quia peccavi ille pugnavit.*

V. 328 — 340. De permixtione arbitraria agens *Bar Hebraeus* addit v. 340: *tu autem talia mitte,* cf. quae

Amira p. 28. contra talem permutationem litterarum monet. Haec permixtio et permutatio litterarum interdum inscientia, saepius ipsa pronuntiatione temporum decursu debilitata et litterarum discrimina tollente orta indies depravavit linguam syriacam. Depravationem irruentem grammatici non potuerunt inhibere; cf. quae *Rödiger* de lingua syriaca nostro tempore superstite disseruit in *Zeitschrift zur Kunde des Morgenlandes*, 2. *Band p.* 83 sqq.

V. 350. أرمحم *Ἑρμεῖον (?)*.

V. 353—360. *Amira* p. 437.

V. 367—372. *Amira* p. 437.

V. 373—377. *Amira* p. 446. V. 375. pro ܟܘܦ sine dubio legendum ܟܕܦ; ܡܘܦ quid sit nescio, puto nomen loci.

AD CAPUT SECUNDUM.

V. 3—7. cfr. quae ad cap. 1. v. 1 et 2. annotavi. Nomina et verba sunt voces simplices possidentes sensum perfectum, utraque opposita conjunctioni; sed verba a nominibus differunt eo ut diversas temporum rationes respiciant. Quod discrimen in omnibus quas *Amira* p. 249. enumeravit definitionibus distincte enuntiatur, cf. *Eliae* definitionem ܡܠܬܐ ܐܝܬ ܒܗ ܚܕ ܙܒܢܐ ܡܢ ܙܒܢܐ ܘܡܫܡܥ ܒܗ ܙܒܢ ܥܒܪ ܘܙܒܢ ܗܘܐ ܘܙܒܢ ܐܬܐ *verbum est quod simul denuntiat tempus quod praeteriit, quod praesens et futurum est.*

V. 8—12. Haec quae intercedit inter tempus praesens et tempus futurum necessitudo nititur non cognatis formis externis sed propinquitate momenti temporis prae-

sentis et cujusvis momenti temporis proxime instantis; ܡܗܘܝ̈ igitur significare videtur formas quasi internas, qualitates.

V. 12—17. Verba intransitiva a grammaticis dicuntur ܦܥܠ, verba transitiva ܦܥܝ vel ܐܬܦܥܠ cf. *Amira* p. 413.

V. 18. pro ܐܬܦܥܠ metri caussa legendum est ܐܬܦܥܝ, conf. titulum verss. 62—77. libri 1.

V. 24. ܡܢܥܡ femininum efficientes, inde in titulo dicuntur litterae ܐܡܢܥܡܢܬܐ.

V. 26. pro ܐܙܠ legendum ܐܙܠ, rad. ܙ tremuit.

V. 27. ܫܦܥ, ܐܫܬܦܥ ܙ etc., in hisce formis non raro duplex occurrit *jud*, sed saepius *jud* feminini coalescit cum *jud* radicis, cf. v. 35—39., quod secundum *Bar Hebraeum* tantum in verbis parvis i. e. minoris ambitus fieri solet, e. gr. in ܦܟ, ܫܝ̈ܒ etc.

V. 33. ܦ̈ܣ ܡܟ verbum elementorum sive litterarum est verbum scriptum.

V. 34. ἀπόδειξις = ܡܗܝܕܢܘܬܐ.

V. 36. ad verbum: et mutationem in eorum substantia patiuntur.

V. 40—44. In stirpe simplici (Peal) verborum ܦ tertia persona femin. plur. e tertia persona singul. masc. non formatur apposita littera ܒ ut in *saki*, *'ebad* etc., sed motione tantum vocalis, e. gr. *chezo* et *chezai*. Quae terminatio *ai* e *a* radicis et *j* femin. quidem orta est, sed originem terminationis *Bar Hebraeus* non respicit.

V. 52. Lineam voci *olaf* per imprudentiam suppositam supra eam colloca. Pro ܢܡܨ pluralem lege ܢܡܨ.

V. 54 et 55. ܢܕ *aruit*, *exaruit* dicitur de gutture sicco rauco obmutescente et eandem praebere potest si-

gnificationem quam ܡܬܗ *mutus fuit.* Quamobrem *Bar Hebraeus* putat alteram vocem ortam esse ex altera abjecta littera ܗ. Occasione oblata commemoro utramque radicem esse cognatam et ex origine ejusdem significationis.

V. 57—60. *Amira* p. 251 et 255. de *casibus verbi* disserit plane alio modo quam noster. Quod non offendit. Nam notio casus quam statuerunt grammatici syri effecit, ut quamcunque litteram praefixam et quasi cadentem in vocem, casibus annumerarent. *Amira* tres e litteris *bdul* (quae casus sunt nominum lib. 1. v. 24 et 25. v. 246—281.) videlicet *b, d, l,* casus verbi esse dicit easque *maphloto* nuncupat. Noster casus verbi a casibus nominis distinguit et litteras verbis praefixas quas vox memorialis *mento* complectitur casus verbi esse profitetur, *m* participii, *n* futuri, *t* femin., *olaf* primae personae futuri. De voce *mento* cf. *Amira* p. 419 sqq.

V. 62. Transpositione litterarum e *mento* v. 57. fit *amnat;* mutatam formam vocis memorialis hoc loco aequalis exitus versus postulat.

V. 68. ܐܬܥܡܛ Etp. rad. ܥܡܛ idem fere significat quod Etpa. rad. ܥܡܛܐ, nam fervendi et fermentandi significatio duabus litteris ܥܡܛ insita in utramque radicem quadrat; quamobrem hoc loco littera ܐ annumeratur litteris additamenti et in una serie ponitur cum ܐ syllabae passivae ܐܬ et cum euphonicis hujus litterae mutationibus.

V. 69—135. In libro mnscrpto verba tituli alibi semper atramento rubro hoc loco partim rubro partim nigro scripta sunt, quod testatur scriptorem librarium in dubio haesisse de ambitu tituli. Sed incerti esse non possumus, nam verba tituli soluta oratione a versibus doctrinam ipsam exponentibus satis dilucide distincta sunt. — Secundum titulum verss. 69—135. agunt *de ratione qua exploremus* ܙܡܢܐ *temporis praesentis et*

futuri. Quaeritur quid sit *qnumo?* vox saepissime obvia, etiam apud Arabes (أُقْنُوم), respondet voci graecae *ὑπόστασις*, dicitur de homine qui ipse est *ὑπόστασις* vel substantia sui ipsius, e. gr. lib. 1, 222,, igitur de persona, quam vocamus, et hanc ob rem nomina personalia sunt ܦܓܡܐ lib. 1, 90. *Amira* p. 59. Tamen nunquam quod sciam occurrit apud grammaticos syros de personis verbi, quas semper ܦܪܨܘܦܐ *πρόσωπα* nuncupant cf. v. 70. *Amira* p. 251. Qua de caussa etiam hoc loco non de persona sed de *substantia* cogitemus necesse est. *Substantia* temporis praesentis et futuri quae sit versus sequentes docent, nam in versibus 71—135. ad quos titulus spectat, sermo tantum est de forma *imperativi*, in qua revera conspicitur substantia stirpis, quae conjuncta cum praefixis et affixis personarum et numeri in futuro reperitur, etiam in participio (i. e. praesente) stirpium derivatarum. Quid valeat haec *substantia*, quemnam locum teneat in doctrina de formis verbi non dicit *Bar Hebraeus* plurima tantum breviter attingens in hac sua grammatica metrica. Ex enumeratione conjugationum apparet hanc *substantiam* fere respondere *θέματι* grammaticorum graecorum, ita ut constituendis et definiendis conjugationum generibus inserviat, nam sex mensurae sive conjugationes quas enumerat noster pendent e ratione, quae intercedit inter futurum et imperativum sive substantiam. — *Substantia* accuratius definitur adjectivo apposito ܚܕܝܐ quod significat rem sui generis unicam v. 54., igitur numerum singularem v. 19. qui ex consuetudine ܚܕ dicitur. Haec *substantia singularis* (v. 180.) vel numeri singularis est *proxime* (ܩܪܝܒ adverbialiter positum est, nam praedicati locum tenent adjectiva sequentia ܕܟܪ et ܢܩܒܐ) *masculina et femin.*, cf. v. 187. De utraque forma substantiae singularis igitur dicendum est et dicitur. Ultima tituli verba sunt accusativi pendentes a verbo *nepqud: multos et multas* videli-

cet substantias i. e. substantiam vel imperativum in numero plurali generis masc. et fem.

V. 69. *Verbum quod imperat* est imperativus, qui ipse substantiam (θέμα) futuri et praesentis exhibet. In futuro conspicitur, igitur e futuro derivari potest.

V. 71 sqq. enumerantur conjugationes, quae hoc loco *mensurae* nuncupantur; dicuntur etiam ܫܘܢܝܐ *variationes, et* ܫܘܪܝ̈ܐ *ramorum propagatio. Amira* p. 256.

1) v. 71 — 86. primam mensuram constituunt omnia verba, quae imperativum formant ita ut abjecta littera *nun* vocalium positionem et enuntiationem futuri retineant.
v. 73 et 74. *Hoffmannus* in gramm. p. 175. allegavit. De forma ܐܬܐ cf. *Amira* p. 360.

2) v. 87 — 100. secundam mensuram constituunt verborum ܦ formae passivae, quae in imperativo syllabam ܐܬ mutant in ܐ et in ultima syllaba vocalem *o* sibi sumunt.
v. 93. vox ܐܬܦܥܠ secundae mensurae annumeranda est, si exitum respicis, primae, si initii rationem habes. Igitur peculiaris quidem mensura hujus formae verbis tribuitur, sed apposita ea mensurae secundae eique subjecta.

3) v. 101 — 110. ad tertiam mensuram pertinent futura stirpis simplicis verborum ܦ quae in imperativo *nun* abjiciunt et vocali *i* pronuntiantur.
V. 109 et 110. *Hoffmannus* in grammat. p. 225 allegavit.

4) v. 111—120. quartae mensurae annumerantur omnia verba quae in imperativo litteram consonantem tertiam ab initio cum *a* pronuntiant. Ad hanc mensuram verba plurima et sive originem sive formam spectas diversissima pertinent; nam in hac imperativi forma discrimina stirpium Etpeel et Etpaal alia-

que discrimina formarum multa cessant. *A* tertiae consonantis sola est norma et nota hujus mensurae, quamobrem varias variorum verborum formas huic mensurae subjectas ne mireris.

5) v. 121—128. Signum quintae mensurae est vocalis *a* litterae consonantis quartae ab initio. Huc pertinent formae passivae stirpis simplicis verborum ﭘ.

6) v. 129—135. Sextam mensuram constituunt formae passivae stirpis simplicis verborum ﺣ. v. 129. legendum est ﺃﺃﺼﺦ. v. 131. *mundatur* videlicet abjecta terminatione ﺎ̈. v. 135. ﺼﺤﺦ sic in libro mnscrpto.

V. 136—157. *Amira* p. 356—368. Vox ﺒﻌﻴﻼ in titulo significat *paucus*, quae significatio bene quadrat in nostrum locum, nam verba pauca, quae mensuris sex stabilitis subjecta non sunt, enumerantur in hoc capite. Dubito num significatio *difficilis*, quam versio marginalis exhibet, huic voci assignanda sit. *Abraham Ecchellensis* quidem, in grammat. sua p. ﻭﻟﻪ in doctrina de verbis, typis verborum ﺘﻌﺪﻳﺔ *perspicuis* opponit typos ﺒﻌﻴﻼ ut ei vocabulo significationem *impeditus*, *difficilis* tribuere videatur.

V. 136. ﺼﻜﻰ *progerminare*, in Aphel *proferre* rationes rei i. e. explicare.

V. 138 et 140. ﺘﺄﻼ ad mensuram primam pertinet cf. v. 72.

V. 142. ﺘﺄﻤﺪ ad mensuram tertiam pertinet cf. v. 101., quo loco ﺘﻤﺪ sine *olaf* legitur. Uterque scribendi modus promiscue occurrit.

V. 143—146. Tria verba in futuro ejusdem formae in imperativo tamen diversam habent formam, videlicet ﺘﺄﻤﺪ in imper. est ﻣﻌﻤﻒ, ﺘﺄﻼ in imper. est ﻼ cf. *Amira* p. 357., ﺘﺄﻤﺪ neque ad analogiam primi verbi *mji* neque ad analogiam alterius *mo*, sed verbi *eschtai* analo-

giam sequens imperativum habet ܐܬܐ cf. *Amira* p. 360. v. 145. ܐܬܐ ܐܬܐ duae imperativi formae, quarum altera est fictitia, scribendo in cod. manuscr. arcte conjunctae sunt: *veni jura*. Versus levi mutatione sic legendus videtur: ܐܬܐ ܐܬܐ ܐܡܪ ܐܬܐ ܠܡ nunquam dicis ad analogiam *to mo*.

V. 148—153. ܐܙܠ tantum in futuro et infinitivo in lingua syriaca occurrit, in praeterito et imper. vices hujus verbi gerit radix ܐܬܐ; contra ܐܬܐ nunquam invenitur in futuro, sed loco ipsius substituitur ܐܙܠ. *Amira* p. 362.

V. 155. ܐܪܟ cf. *Amira* p. 280. *Hoffmann* p. 225. *In psalmo* cf. ps. 6, 5. 80, 15.

V. 156. ܡܟܝ partic. pass. Aphel, quam arctissime conjunctum cum participio sequente ܐܙܠ.

V. 157. Et paulo post, videlicet in verss. 164—178.

V. 158—163. agunt de tertia praeteriti et partic. femin. primae stirpis verbb. ܗܐ et ܐܙܠ.

Versus 161. legendus videtur: ܡܢܬ ܬܟܬܒ ܐܢ ܐܢ ܐܟܬܒ.

V. 164. ܐܬܢܐ a rad. ܐܡܪ, ܫܢܐ narrando repetere, est *narratio*, opposita voci ܐܡܪ significat tempus narrationis i. e. praeteritum.

V. 169. ܐܗܒ in imperat. ut ܐܬܐ.

V. 180. *persona singularis* accuratius *substantia singularis*. Hoc loco secernitur substantia singularis in praeterito, quae tertia persona est praeteriti, a substantia singulari in imperativo, cf. supra p. 119.

V. 190. ܐܠ ܐܬܐ *conjunctio ea quae est cum masculo et femina*, ad verbum: in colloquio quod est cum masculo et femina, i. e. si suffixum secundae personae masc. et femin. accedit.

V. 195 et 196. Tertia singul. masc. et tertia plur. fem. praeteriti verborum formae *saki* et *'ebad* item non sono sed scriptione tantum distinguuntur.

V. 197—214. In titulo litterae ܐܠܦ̈ nuncupantur ܐܠܦ̈ ܪ̈ܥ̈ܩ̈ *raucae*, quod vocabulum in linguam grammaticam non est receptum. Ultimum tituli verbum ܡܫܠ sine dubio legendum est pro ܡܫܠ in libro mnscrpt., quod sententiam nullam praebet; verbum ܐܫܠ ortum est e ܐܦ̈ *locutio*, *sermo*.

V. 197. ad verbum: litterae gutturales inclusae sunt in trinitate cf. lib. 1. v. 98. Litterae gutturales sunt *h*, *ch*, *'e*, nam littera *olaf* potentiam gutturalem abjecit ita ut grammatici syri vix et ne vix quidem eam gutturalibus annumerarent, cf *Amira* p. 7 et 8.

V. 202. participiorum rationem habet *Bar Hebraeus*, cf. v. 209—214.

V. 209. ad verbum: in hunc canonem haec (verba) introducit.

V. 215—220. agunt de nominibus, e quibus secundum nostrum verba derivantur et quae hanc ob rem in titulo *etymologica* dicuntur. Non est quod dicam, in nominibus, quae duplicem habent *v*, alteram ad stirpem, alteram ad formationem nominis pertinere, quamobrem altera in verbis remaneat necesse est.

V. 221—237. cf. quae supra ad lib. 1. vss. 282—307. de punctis *Quschoi* et *Rukhokh* diximus. Etiam hoc loco non recensendi partes suscipere sed explicare volumus doctrinam a *Bar Hebraeo* propositam. V. 221. *jam antea* cf. lib. 1. v. 282 et 283. 1) v. 224 et 225. litterae *amnat* v. 62. vel *mento* v. 57., quae casus dicuntur, molliunt litteras *bgdkft* post eas positas. E vocibus exempli gratia allatis apparet hoc loco casibus annumerari litteras *v* et *d*, cf. quae supra ad vss. 57—60. annotavimus. *Amira* p. 419 sqq.: „notandum est —— litteras *amnat* cum alicui consonanti de sex accidunt, *si*

eam quiescentem reperiunt, habere vim eficiendi illam mollem — —; praeterea duae litterae *d* et *v* cum verbo cadunt, ejus primam litteram, si de sex est mollem reddunt." Sed v. 225—229. ab hac lege excipiendae sunt litterae *bgdkft* motae i. e. cum vocali enuntiatae, nam hae (quae ex origine, ut rationem rei afferam, fere semper sunt geminandae) punctum *Quschoi* habent. Puncto *Quschoi* his in verbis respondet Dagesch forte Hebraeorum. — 2) v. 230. *t* quiescens post litteram *v* propositam asperatur, cf. *Amira* p. 420: „advertendum tamen est, duas litteras *v* et *d* si litteram *t* quiescentem reperiant, asperitate afficere, sin vero motam lenitate." — 3) v. 231—234. verba, quae in praeterito possident litteras molles, in praesente vel participio habent litteras asperas; exempla sunt *b* in *borkhon*, *d* in *poqdo*, *'obdin* et *chozdin*, *kh* in *khotbo*; contra formae praesentis litterâ *mim* formatae habent litteras molles e. gr. v. 234. *mbarkhin* et *mchasdin*. Hanc legem omnino nullo certo niti fundamento quisque videt; *Amira* quidem exceptionibus et novis legibus studuit definire eam et stabilire p. 420 sqq., sed operam perdidit, nam hac methodo ut doctrina de punctis, quorum positio tota a qualitate et natura syllabarum pendet, explicaretur fieri non potuit. — 4) Littera *p* vocis *apis* graeca est et hanc ob rem aspera, cf. lib. 1. v. 286. Notum est, vocem إصدقس relatam esse a grammaticis syris ad verbum graecum *πείθω*, de qua relatione vide lexicon chrestom. Kirschianae ed. *Bernstein* p. 392. v. 237. ܩܢܘܢܐ ܕܩܠܝܣܐ *canon grammaticae*; conjicere possumus *Bar Hebraeus* hoc loco delegare lectorem ad latam hujus doctrinae expositionem in grammatica sua majori.

AD CAPUT TERTIUM.

V. 1 et 2. ad verbum: quod ad *conjunctionem*, nomen ejus ipsum sufficit ut ostendamus naturam ejus, quia factor est vicinitatis et *conjungit* etc. *Abraham Ecchellensis* p. ﻝ: أَهْزَا اِدْصَص صُعْدَا دْعَصْكَلَا دْصَعْدَا دْعَصْكَلَا أَهْزَا دْكَصَص دْصَعْدَا أَهْزَا دْكَصَص دْصَ

V. 6. cf. graecum *μέν* in *ὁ μέν* etc. (personam introducit), et *μέν* sensu concessivo i. e. in significatione conjunctionis ܐܦ̈ *ergo*.

V. 10. ܫܦ̈ܝܪܘܬܐ (sic scriptum est in libro mnscr.) graecum est *συμπέρασμα*. ***Moden*** et ***badgun*** ab *Abrah. Ecch.* p. ؛ dicuntur conjunctiones ܡܘܕܢ̈ *colligentes*.

V. 12. *'in* et *beram* v. 9. secundum *Abraham Ecchellensem* p. ؛ sunt conjunctiones ܐܝ̈ܢ.

V. 14. *ophen* conjunctionem ؛ ܐܦ̈ nuncupat *Abrah. Ecch.* p. ؛.

V. 20. voci *metul* vox *'al* cognata est, e. gr. in ܡܛܠ̈ et ܥܠ̈, cf. v. 56.

V. 23. ܥܒ̈ res gesta, historia cf. lexicon chrest. Kirschianae ed. *Bernstein* p. 550; status absolutus pro statu emphat. ܥܒ̈ metri caussa.

V. 25. *τὸ esse* videlicet in loco rei vel prope rem.

V. 29. *eschtuph* ad nomina relatum est 1, v. 37.

V. 33. *ni*, cf. quae ad libri 1. versum 169. annotavi; *Bar Hebraeus* eandem quam *Amira* hujus syllabae dat explicationem.

V. 34 et 35. De conjunctionibus his in versibus uno tenore breviter et cursim (v. 3.) disseruit *Bar Hebraeus*, sed sunt aliae in quas accuratius inquirere vult, videlicet praepositiones et reliqua vocabula conjunctionibus annumerata, de quibus in singulis sectionibus a v. 36. usque ad v. 148. agit.

V. 42. cf. lib. 1. v. 234.

V. 45. Lucas 1, 48.

V. 57. *Verbum vivum* est Christus; cf. Lucas 12, 53.

V. 60. non de praepositione *'al*, sed de *'al* tertia perfecti verbi agitur.

V. 62. sic interpungendus est: et a mane iterum est de tempore.

V. 64 et 65: *amen* 1) adjectivum est *constans, perseverans;* 2) particula asseverandi in fine precum, *ita fiat;* 3) stat. absol. pluralis vocis ܐܰܡܳܐ *cubitus;* 4) particula confirmandi, *vere, profecto.*

V. 69. Matth. 10, 29.

V. 70. quartus modus videtur esse modus *precum,* nam vocis ܨܠܘܬܳܐ significatio proxima est *preces;* exemplum propositum est: *ne videas diem mali.* Quartus hic modus fere nullo discrimine a secundo separatur, quod primo obtutu me offendit, quamobrem aliam hujus modi rationem quaesivi, sed inventam, cujus reliquias vides in versione latina, mittendam esse jam puto.

V. 71. ܐܡܪ ܟܕܒܐ ad verbum: *particulam 'in efficit,* i. e. affirmat, nam *'in* est particula afirmativa, *ita est, sane.*

V. 72. Lectio ܠܘܗܝ sine dubio depravata est; nam 1) vocem *lau* compositam esse e *lo* et verbo *hvo* conjectura esset falsa et a nemine, quod sciam, unquam prolata, quam *Bar Hebraeo* imputare non debemus; 2) verbum *hvo* cum sequente participio ܐܙܠ conjunctum hoc loco nullam aptam praeberet sententiam; legendum est ܠܐ e quibus vocibus secundum opinionem communem et firmam *lau* conflatum est.

V. 74. cf. lib. 1. v. 144.

V. 76. ܐܟܝܢ ortum ex ܐܡܪ et ܐ *secundum modum;* pro simplice ܐܡܪ hoc loco metri caussa positum. In versione *akzeno* delendum.

V. 78. significationem vocis *bzir* praepositio *'ad* conjuncta cum *qalil* habet e *Bar Hebraei* sententia: ؟ ܐܦ ܟܡܢ ܟܡܥܛ ܟܡܥܛ est *prope fecit ut,* ؟ ܐܦ ܟܡܢ ܟܡܥܛ est quasi *proxime fuit ut, exiguum paulum abfuit quin.*

V. 80. Ps. 90, 2.

V. 84. Jes. 1, 21.

V. 104. cf. lib. 1, 98. lib. 2, 197.

V. 110. cf. Genes. 39, 9. v. 111. cf. Genes. 14, 23. 24. in Peschito pro ܐܝܟ ܕܠܐ ܐܫܬ legitur ܐܝܟ ܕܐܫܬ. v. 112. cf. Josua 6, 17. v. 115. cf. Matth. 21, 19. v. 116. cf. Joh. 13, 10.

V. 119. ܬܘܒܬܐ *enuntiatio consequens* opposita illa *enuntiationi antecedenti* ܡܬܠܐ nuncupatae. *Amira* p. 476: *schudojo* proprie promissionem significat, *pur'ono* vero retributionem vel remunerationem. Hinc deinde propter quandam similitudinem transferuntur et orationi accommodantur. Nam quemadmodum promissio eum cui fit, expectatione quadam retributionis tenet suspensum, ita oratio vel sermo praecedens, quia expectatione alterius consequentis, quem praecedit et a quo aliquo modo dependet, animum legentis tenet suspensum illique sensum perfectum ingenerare non solet: communiter a grammaticis dum de interpunctione agunt dici solet *schudojo*, et qui hunc insequitur *pur'ono*, quo fit etiam ut *schudojo* pro qualibet oratione antecedenti et *pur'ono* pro qualibet consequenti sumi consuescant."

V. 124 et 125. Vocem ܕܝܟܢܐ versio marginalis reddidit *in porticu* vel *laritate* (sic? puto locum in quo lares collocati sunt). *Isaac bar Ali* in lexico ܕܝܟܢܐ explicat per العزة والتعظم *potentiam* et *nobilitatem*. Quid versio marginalis sibi velit et quo fundamento nitatur, nescio; significatio ab *Isaaco bar Ali* prolata neque aliena est a radice *dal* neque in nostro loco incommoda. Nam dicere videtur *Bar Hebraeus*, *en* usurpari tanquam particulam interrogativam, si interrogatio honoris caussa mitigetur et quasi sub conditione pronuntietur. Sed quaeritur, ubinam in hac interrogatione sit *pur'ono*, qui (v. 2.) particulam *en* sequatur necesse est?

Respondet noster verbum, quod ad particulam interrogativam pertinet, esse *pur'ono* (ܦܘܪܥܢܐ in secundo loco i. e. in enuntiatione consequente ponimus) sive locum τοῦ *pur'ono* in enuntiationibus conditionalibus occupare, et qui desideret *pur'ono* in hoc verbum inquirat. Ut ostendam, quomodo hanc rem cogitatione complectar, exemplum afferam: in interrogatione ܐܢ ܐܢܬ ܐܡܪܬ *si tu dixisti*, pur'ono quem particula *en* postulat deesse videtur, attamen adest e sententia *Bar Hebraei* in verbo ܐܡܪܬ; et revera hanc interrogationem conditionalem dissolvere possumus in duas enuntiationes: *si tu (fuisti)* est enuntiatio prima sive *schudojo*, et *qui dixeris* est enuntiatio altera sive *pur'ono*.

V. 137. *in allocutione, de qua re jam dictum est* in versu 127., quamobrem exemplum allocutionis non proponitur, nam exempla v. 140. sunt *institutionis*, v. 141. *admirationis* etc.

AD CAPUT QUARTUM.

V. 1—4. ܡܘܕܥ in titulo et v. 3. est *compositio*, quae est secundum *Amiram* p. 453.: ܣܕܪܐ ܕܡܠܝܐ ܕܡܠܬܐ ܘܡܠܬܐ *ordinatio recta partium orationis.* Oratio composita a grammaticis syris dicitur: 1) ܡܚܒܪܐ v. 2. *compositum;* 2) ܡܐܡܪܐ *sermo*, et 3) ܡܠܦܢܐ v. 2. *oratio.* Definitio orationis compositae est haec: ܡܠܬܐ ܕܡܫܡܥ ܒܟܠ ܚܕ ܡܢ ܦܪܘܣܝܗ ܕܐܢ ܡܬܦܪܫ ܡܫܡܥ ܡܕܡ ܐܝܟ ܕܐܢ ܡܬܦܪܫ ܡܫܡܥ ܡܕܡ *est vox significativa talis, ut quaevis e partibus illius, si separatur, significet quid;* cum hac definitione conferas definitiones nominis et verbi, initio libri 1 et 2. V. 3. *tria haec verba simplicia,* nomen, verbum et conjunctio.

V. 5—12. In quavis oratione composita necessario (*men ἀνάγκη*) est *principium* i. e. *quod ponitur* tanquam subjectum, de quo agitur, et *significatio* i. e. verbum subjectum denotans et definiens, praedicatum. *Amira ceteri* de his rebus nihil dixerunt, nam „de his et similibus subtilius agere est dialectici non grammatici induere personam," quod grammatici syri interdum quidem fecerunt, sed „Arabum consuetudine coacti, quorum est saepe res dialecticas cum grammaticis commiscere" cf. *Amira* p. 454. V. 5. ܝܕܥܬܟ cf. (فَطُنَ et nomen actionis فُطُونَةٌ) *prudentia tua scit,* nam de hac re jam disseruit noster in lib. 1. vss. 78—87. V. 7. *narrationum modalium,* ad certum modum constitutarum, nam

exclamationes et interjectiones excluduntur. V. 10—12. in oratione poetica praecipue praedicatum antecedit subjectum; exempla e genesi 49. repetita sunt.

V. 13—40. Ut doctrinam de subjecto et objecto, agente et acto explicet exemplum e libro 2 Reg. 20, 12—16. cf. Jes. c. 39. ut videtur depromptum proponit: *legati viderunt domum aerarii. Viderunt* indicat actionem, sed hanc non spectat his in versibus; *legati* sunt nomen agentis vel subjectum, *domus aerarii* est nomen acti vel objectum. Quaeritur, quomodo cognoscantur subjectum et objectum? quinque modis cognoscuntur: 1) *positione* v. 16—20., nam subjectum priorem tenet locum; 2) *praefixo lomad* v. 21—24., quae littera signum est objecti, vel *litteris* et *praepositionibus*, quae vicariae sunt litterae *lomad*, videlicet *b*, *'al* et *'am*. *'Ebido* actum vel objectum v. 22. nuncupatur *khunoi met'abdono* denominatio patientis, nomen acti; 3) *perspicuitate* v. 25—32. in enuntiationibus, quae ipsa sua sententia objectum definiunt, quales invenis in verss. 27 et 28; enuntiationes contra quae sententiam ancipitem praebent, signum objecti sibi sumunt, v. 29—32.; 4) *consecutione masculini et feminini* v. 33—36., nam quum genus subjecti in verbo conspiciatur, verbum formae mascul. postulat subjectum mascul., verbum formae fem. subjectum fem.; 5) *numero* v. 37—40., qui idem pendet e subjecto.

V. 41—46. Subjectum et objectum definiri possunt ita ut qualitates (ܐܶܬܩܛܰܠ et ܐܶܬܩܛܶܠ est qualitas) eorum appareant: 1) *ipsa actione* v. 14. i. e. verbo in enuntiatione subjuncta, e. gr.: vidi Jesum sacerdotem humilem, *stat* ante angelum vel *stantem* ante angelum; verbo subjuncto particula *kad* quam saepissime apponitur in lingua syriaca, sed deesse potest ut in lingua hebraica et arabica; 2) syllaba *'it* adverbia formante, quae qualitatem verbi definiunt cf. lib. 1, v. 30—40.; 3) ablatione litterae *olaf*, i. e. statu absoluto enuntiationi sub-

juncto, qui a statu absoluto praedicati (ܡܶܠܬܳܐ ܡܦܫܩܢܐ lib. 1, v. 41 et 44.), sine quo enuntiatio non est absoluta (lib. 1. v. 78—87.) distinguitur.

V. 47—65. cf. quae de accentibus disseruit vir perillustris *Ewald* in *Zeitschrift zur Kunde des Morgenlandes*, *Bd.* 1. *S.* 205—212. et *Bd.* 2. *S.* 109—124., *Abhandlungen zur orientalischen und biblischen Litteratur S.* 53 — 129. Maximi momenti in dijudicandis nostris versibus est commentatio altera (in *Zeitschrift Bd* 2. p. 109—124.), cui acceptam debemus notitiam *Bar Hebraei* de accentibus doctrinae, qualem proposuit in grammatica majori ܟܬܳܒܳܐ ܪܺܝܫܳܢܳܝܳܐ nuncupata. Et quidem in ultima sectione libri vel capitis quarti hujus grammaticae majoris invenimus doctrinam de ܢܣܳܒ ܨܦܪ̈ܐ *vexillis punctorum* sive *punctis majoribus*, distinctis illis a punctis mediis (Ribui, Quschoi, Rukhokh) et a punctis minoribus (quinque vocales denotantibus), quem eundem ultimum locum in hac grammatica nostra metrica tenet brevis et succincta septem accentuum expositio, at non in omnibus libris mnscrptt., nam *Ewald* (l. c. p. 110.) hanc ipsam expositionem in primo libro (*im ersten Haupttheil*) grammaticae invenit in duobus, quos inspexit codicibus bibliothecae Bodlejanae. Inversum ordinem in nulla quod sciam grammatica obviam demiror et nisi *Ewaldi* auctoritas obstaret in dubitationem vocarem.

Titulus docet, versus 47—65. agere de *puchome* et *qinot qerojoto*. Diversa nomina res diversas denotare ponamus necesse est, donec contrarium probatum sit. *Puchome* comparationes, aequationes orationis sunt membra aequalia sive enuntiationes aequalis fere ambitus, quibus complexio verborum componitur, quamobrem hac voce denominantur puncta ambitum enuntiationum denotantia, signa distinctionis et notae. *Qinot kerojoto* proprie sunt tenores et modulationes lectionum (cf. *Assemani*

bibl. or. II. p. 174. حصّدهُا سنّيهُا مُحمّلهُا إمكدهُا modulatione flebili et voce lamentabili), tum puncta et signa modulationes denotantia, quamobrem etiam مِحْا حَنْدَمْا notae musicae (*Ewald* l. c. p. 111.) nuncupatae esse videntur. In his nominationibus revera conspicimus utramque punctorum rationem, quae sunt signa et ambitus enuntiationum et modulationis vocis; sed quum utraque haec ratio quam saepissime sit conjuncta et in uno eodemque verbo reperiatur accidit, ut idem signum utramque denotare posset rationem. Quo factum est ut signis utriusque rationis commune nomen *puchome* attributum sit, v. 47.

V. 47—49. Quadraginta genera punctorum in gramm. majori enumerat *Bar Hebraeus* (*Ewald* l. c. p. 112.), e quorum numero septem tantum eligit, de quibus hoc loco disserat. Inter septem haec quattuor primum locum tenentia radices censentur reliquorum et adminicula, quamobrem هزهدمْا *radicalia* nuncupantur, cf. *Amira* p. 476. Tria ultima pertinent ad puncta triginta sex, quae sunt quasi rami e punctis radicalibus derivati et propagati, ut grammatici syri docent.

V. 50—56. Puncta quattuor radicalia enuntiationes singulas, quibus orbis verborum componitur, dividunt et sejungunt. Orbis verborum secundum grammaticos syros constat e duabus partibus, *schudojo* et *pur'ono*, quarum prior denotat ex origine propositionem, altera propositionem consequentem (cf. quae annotavi ad vs. 119. libri 3. pag. 128); sed propria harum vocum vis usu ita est amplificata, ut logicae rationis respectu fere nullo habito, membrum prius et si adsunt membra priora complexionis verborum constituant *schudojo*, enuntiatio sive enuntiationes sequentes ad *pur'ono* pertineant. Signa distinctionis quattuor sunt haec:

1) *'Elojo* v. 50—51. ponitur in media oratione et praecipue in *pur'ono*, ut dictionem longam et *pur'ono*

longum dividat in membra et enuntiationes singulas Praecipue in pur'ono. cf. *Amira* p. 479.

2) *Tachtojo* v. 52 et 53. 1) „adhibetur in fine *schudojo*, ut *schudojo* desiisse et *pur'ono* incepisse cognoscatur" (*Amira* p. 478.), igitur *in media oratione* sive complexione verborum *possidet seriem sectionis* i. e. incipit sectionem eam quae *pur'ono* dicitur, *et ante finem orationis locum habet*, necessario quum initium pur'ono denotet; 2) interdum usurpatur ad designandam interrogationem. *Amira* p. 478.

3) *Schevajo* v. 48. sive *zaugo* v. 54. tantum in *schudojo* occurrit hujusque membra dirimit, ergo semper invenitur ante accentum tachtojo, quippe qui finem *schudojo* denotet. *Zaugo* in *schudojo* respondet accentui *'elojo* in *pur'ono*.

4) *Posuqo* v. 56. פסוק finem totius complexionis verborum denotat. Hic *posuqo* est sector eminenti quadam ratione, quamobrem dicitur ܨܘܦܐ, etiam ܡܣܬܡ *sancitus*, et distinguitur a *posuqo* ܦܣܩܐ *mutuato*, qui verba singula sive enuntiationes parvas in initio orationis dirimit, cf. *Ewald* l. c. p. 112.

V. 57—60. Ex accentibus triginta sex derivatis tres, quos hoc loco *Bar Hebraeus* enumerat, sine dubio sunt usitatissimae. Modulationes vocum in quavis fere oratione deprehensas, denotant. Signum modulandi fere semper est punctum paulo latius et pinguius, quod diversa nomina accepit a diversis modulandi, quas denotat, rationibus. Dicitur *poqudo* imperans, *m'phisono* preces fundens, *mchavjono* indicans, *qorujo* vocans, *metdamrono*, *m'schalono* etc., *Ewald* l. c. p. 114 sq. *Amira* p. 479. Quid punctum sibi velit et quo nomine sit nominandum, e contextu perspicimus.

1) *Qroito* v. 57—59. ex consuetudine dicitur ܩܪܝܬܐ.

2) *Metdamrono* v. 60 et 61. punctum duplicatum ex

obliquo super initio vocis positum, *Ewald* l. c. sub nr. 22., idem fere significat quod ܥ̣ (retinens, ibidem sub nr. 13.) punctum duplicatum ex obliquo super fine vocis positum. Sed *metdamrono* etiam exprimitur secundum quosdam puncto uno super initio vocis posito, cf. *Amira* p. 479. *Ewald* l. c.

3) *M'schalono* v. 62—65. initio orationis super particulis interrogativis invenitur, *Ewald* l. c. sub nr. 20. V. 62. *Zau'o khasjo* videtur esse accentus *Zau'o*, *Ewald* s. nr. 30. *Super voce* melius *ab initio* sermonis. In libro mnscr. v. 63. punctum *m'schalono* appositum ultimae interrogationis voci, videlicet vocibus ܐܰܢܰܥ̈ܡܪ et ܐܰܚ̈ܦܪ, perperam scriptum est; nam particulae, colorem quasi et modum enuntiationum designantes, modulandi signa in se recipiunt in libris syriacis. Legendum est ܐܰܢ̈ܚ̈ܢ et ܐ̣ܢ̈ܚ̈ܢ. — V. 65. de *tachtojo* interrogandi signo cf. v. 53. Exempla proposita in v. 65. (cf. Joh. 19, 15.) particulam interrogativam, quae sit adminiculum puncti *m'schalono*, non suppeditant, quamobrem *tachtojo*, qui interrogationem, quatenus constituat *τὸν schudojo*, terminat, vices quasi *τοῦ m'schalono* gerere videtur.

Tres accentus *qorujo*, *metdamrono* et *m'schalono* et quattuor *'elojo*, *tachtojo*, *schevajo* et *posuqo* non ejusdem generis et rationis esse primo obtutu quisque videbit; nulla necessitudine sunt conjuncti: ergo concedamus necesse est, grammaticorum syrorum doctrinam de accentibus radicalibus et derivatis, si tres hoc loco commemoratos multosque alios e triginta sex respiciamus, omnino non niti vi accentuum recte cognita et ratione eorum accuratius perspecta, cf. *Ewald* l. c. p. 117. Distinctio, quam statuunt accentuum radicalium et derivatorum est talis ut omnes accentus, qui intra membra majoribus accentibus sejuncta reperiuntur, sine discrimine derivatis annumerent.

8891.

TYPIS EXPRESSIT ERNESTUS AUGUSTUS HUTH.

D Dc 1740

ULB Halle
000 786 233
3/1

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-24851/fragment/page=00000159